62 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednik Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

TOREK, 14. APRILA 2009

Leto LXII, št. 29, cena 1,35 EUR, 19 HRK | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in ob petkih | Naklada: 22.000 izvodov | www.gorenjskiglas.si

Letos manj gostov kot ponavadi

Za hotele in zasebne sobe na Bledu in v Bohinju so za velikonočne praznike prejeli manj rezervacij kot v preteklih letih.

Mateja Rant

Bled, Bohinj, Kranjska Gora - Hoteli na Bledu so bili med velikonočnimi prazniki, glede na predhodne rezervacije, zasedeni osemdesetodstotno. Ker je bilo lepo vreme, pa je direktorica Turizma Bled **Eva Štravs Podlogar** predvidevala, da bodo praznično sliko dopolnili gostje, ki pridejo brez rezervacije. "Predvsem Italijani so navajeni, da se usedejo v avto in odpeljejo. Upam, da bo končna slika solidna in bolj primerljiva z lanskimi prazniki, ko so bili hoteli devetdesetodstotno zasedeni," je še dejala Eva Štravs Podlogar.

Ker velika noč med turističnimi delavci nekako velja za znanilko prihajajoče poletne sezone, Eva Štravs Podlogar upa, da zaradi splošne gospodarske recesije na Bledu ne bo drastičnega upada števila gostov. "Računamo, da jih bo okrog pet do deset odstotkov manj," je kljub nehvaležnosti takih napovedi ugibala Eva Štravs Podlogar in obenem poudarila, da je zlasti letošnja sezona zelo nepredvidljiva in se konkretnih napovedi izogibajo tudi v svetovni turistični organizaciji. "Ta čas nam največjo skrb vzbuja britanski trg. Britanci so bili navajeni prej rezervirati poletne počitnice in glede na lani ugotavljamo od 40- do 50-odstotni upad," je pojasnila Eva Štravs Podlogar.

▶ 4. stran

Lepi dnevi v turistične kraje privabijo tudi veliko enodnevnih obiskovalcev. /Foto: Anka Bulovec

VSAK DAN do 20 % CENEJE

Ingrotel d.d., Cesta v Trnovlje 10a, 3000 Celje

PONEDELJEK
pralni praški in mehčalci
-10%

TOREK
sveže pečeni kruh in pecivo
-20%

SREDA
brezalkoholne pijače
-20%

različne blagovne skupine

ČETRTEK
sveže puranje in piščančje meso (postrežno)
-20%

PETEK
sadje in zelenjava
-20%

SOBOTA
sveže svinjsko meso (postrežno)
-20%

NEDELJA
jogurti in siri
-15%

Akcija velja od 23. 3. 2009 do 30. 6. 2009 in ne velja na izdelke, ki so že v akciji ter izdelke iz Kataloga želja in Mojih 10 najljubših. Popusti se ne seštevajo.

tuš SUPERMARKET Planet Kranj, Ljubljana BTC

Spomladanska ponudba
POTROŠNIŠKIH KREDITOV
je tokrat več kot
UGODNA.
Gorenjska Banka

Predlagajo 70 evrov dividende

Cveto Zaplotnik

Kranj - Uprava Gorenjske banke je že sklicala skupščino delničarjev, ta bo v četrtek, 14. maja, v sejni sobi Mestne občine Kranj, na njej pa bodo v osrednjih točkah dnevnega reda obravnavali poročilo o lanskem poslovanju ter sklepali o uporabi bilančnega dobička za leto 2008. Banka je imela ob koncu lanskega leta 66,7 milijona evrov bilančnega dobička, od tega naj bi ga predvidoma 21,8 milijona evrov namenili za izplačilo dividend, 35 milijonov evrov za rezerve, preostali bilančni dobiček v znesku 9,9 milijona evrov pa naj bi prenesli v letošnje poslovno leto. Če bo skupščina soglašala s predlogom, bodo delničarji prejeli sedemdeset evrov dividende na delnico, banka pa jim ga bo izplačala 12. junija.

Na skupščini bodo tudi sklepali o pooblastilu, na podlagi katerega bo uprava med 15. novembrom 2009 in 14. majem 2012 lahko kupovala lastne delnice po ceni, ki ne bo nižja od enega evra in ne višja od petkratnika knjigovodske vrednosti delnice.

vsebina 29

POLITIKA
Kriza najprej pljusne na meje Slovenije
"Vsaka slabost ali kriza, ki se pojavi v državah zahodnega Balkana, najprej pljusne na meje Slovenije in šele potem gre v Evropsko unijo," pravi Jelko Kacin, nosilec kandidatne liste LDS na letošnjih volitvah v evropski parlament. 2

AKTUALNO
"Verjamem v Elan"
Dr. Robert Ferko, novi predsednik uprave Skimarja, krovne družbe Elana, bo do konca tega meseca pripravil sanacijski program. Strokovnjake za vodenje proizvodnje smuči in plovil bodo izbrali z mednarodnim razpisom. 3

SNOVANJA
Iconotheca Valvasoriana
Gorenjski glas je bil med slovenskimi časopisi prvi, ki je poročal o izidu Valvasorjeve grafične zbirke. Tokrat objavljamo še pogovor z glavnim urednikom dr. Lojzetom Gostišo, ki je gorenjski rojak, rojen 1923. leta v Žireh. 14

ELEKTRIČNA ENERGIJA
Cene padajo
Niti najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi se električna energija za gospodinjstva pocenila. Marca je nižje cene najprej ponudil GEN-I, sledili pa so mu tudi drugi distributerji. Na položnicah se pozna znižanje zgolj za nekaj evrov. 19

VREME
Danes in jutri bo sončno in toplo, popoldne bo kakšna ploha. V četrtek se bo od zahoda pooblačilo. Popoldne bo možen rahel dež.
4/21 °C
jutri: sončno in toplo

9 770352 666018

LJUBLJANA

Za državne proslave manj kot lani

Vlada je potrdila terminski načrt pomembnejših proslav in prireditev državnega pomena ter določila način in obseg počastitve posameznih dogodkov. Proslavili bomo: slovenski kulturni praznik, dan upora proti okupatorju, dan državnosti, združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, vrnitev Primorske k matični domovini, dan reformacije, dan Rudolfa Maistra ter dan samostojnosti in enotnosti. Koordinacijski odbor za državne proslave je pri določanju načina in vsebine počastitve posameznih praznikov sledil načelu decentralizacije proslavitev, komunikativnosti, vedrini in gledanosti slavnostnih dogodkov. Za proslave je v letu 2009 zagotovljeno 680 tisoč evrov, to je manj kot v preteklem letu. **D. Ž.**

LJUBLJANA

Zoran Thaler nosilec liste

SD na prvo mesto liste za evropske volitve predlaga nestrankarskega kandidata, kar je konec minulega tedna podprl tudi kolegij predsednika stranke Boruta Pahorja. Tako je nosilec liste nekdanji zunanji minister in nekdanji liberalni demokrat **Zoran Thaler,** doma iz Škofje Loke, na drugem mestu pa je dopisnica RTV Slovenija iz Bruslja **Tanja Fajon.** Sledijo jima **Andrej Horvat, Mojca Kleva, Lev Kreft, Karmen Pahor** in **Andreja Katič.** Osnutek kandidatne liste za evropski parlament je potrdil tudi svet stranke Zares. Njen nosilec bo **Ivo Vajgl,** sledijo **Felicita Medved, Roman Jaklič, Peter Česnik, Bernarda Jeklin, Cveta Zalokar Oražem** in **Matej Lahovnik. D. Ž.**

KRANJ

Zbiranje podpisov za evropske poslance

Mestni odbor N.Si Kranj organizira zbiranje podpisov za podporo listi kandidatov za evropske poslance z nosilcem liste **Lojzetom Peterletom.** Svoj podpis podpore lahko oddate pred kranjsko občinsko stavbo v uradnih urah od srede, 15., do petka, 17. aprila. **D. Ž.**

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Avtokarto prejme PAVLA PETERNELJ iz Krope.

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Zvesti Gorenjskemu glasu

Tokrat vam predstavljamo družino Erman iz Lesc. Čeprav so še mladi, so naši zvesti naročniki že vrsto let. Glas so sprva kupovali, potem so se odločili za naročnino predvsem zato, ker je Maja z njegovo pomočjo iskala zaposlitev. Kmalu so se nanj navadili in ga imajo radi, saj jim prinaša lokalne informacije, ki jih drugod ne dobiš, na primer novice v zvezi z gradnjo avtoceste, pove Aleš. Poleg tega sta mu najbolj všeč prilogi Moja Gorenjska in Letopis, ki ga celo shranjuje. Imata hčerki Kajo, ki obiskuje prvi razred, in Anjo, ki bo septembra dopolnila štiri leta in obiskuje leški vrtec. Deklici se radi igrata tudi z družinskim kužkom, angleškim kokeršpanjelom Sanom. Maja ima od nekdaj rada živali, z njimi je odraščala, v srednji šoli si je kupila celo konja. Življenje brez živali si kar težko predstavlja, doda, pa še pozitivno vlogo imajo pri odraščanju otrok. Poleg Sana imajo še skobčevko Ajdo in muco Lizo. Kadar imajo čas, se z družino najraje odpravijo na sprehod in prosti čas preživljajo zunaj. **D. K.**

Anja, Kaja, Maja in Aleš s kokeršpanjelom Sanom

Kriza najprej pljusne na meje Slovenije

Nosilec kandidatne liste LDS na letošnjih volitvah v evropski parlament je Jelko Kacin, že dosedanji evropski poslanec in član politične skupine zavezništva liberalcev in demokratov za Evropo.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kranj - Jelko Kacin znova kandidira na volitvah v evropski parlament. Pravi, da so v njegovi politični skupini pripravljeni na nadaljevanje več projektov, med njimi tudi na prizadevanje za vključitev dežel Zahodnega Balkana v evropske povezave, vse bolj pomembno pa bo tudi prizadevanje evropskega gospodarstva za ohranitev svojega deleža na svetovnih trgih in za strateško oskrbo z zanesljivimi viri energije.

Na prvih evropskih volitvah 2004 je bila v Sloveniji zelo nizka volilna udeležba. S kakršnimi argumenti prepričati državljane, da gredo na evropske volitve?

"Slovenija je prva država, ki je polno vstopila v EU od vseh novih držav članic. Prvi smo vstopili v evro območje, prvi smo uspešno predsedovali EU, po zasedanju G20 pa se tudi kaže, kako močno so svetovna gospodarstva povezana med seboj. Slovensko gospodarstvo je izvozno, njen trg je EU, hvala bogu predvsem evro območje in iz tega razloga imamo sedaj priložnost, da pokažemo, da nam je do Evrope več, kot nam je bilo pred petimi leti. Srčno bi si želel, da bi ljudje nagovorili svoje prijatelje, znance in sosede in bi popravili slab vtis, ki smo ga naredili 2004. Takrat smo bili po udeležbi četrti od zadnjega konca od 25 članic in mislim, da si Slovenija zasluži malce boljšo predstavo, tudi zaradi spora s Hrvaško, zaradi katerega nekateri gledajo postrani na Slovenijo. Naša pogajalska pozicija bi bila boljša, če bi se državljani odzvali na volitve in pokazali, da spoštujemo evropske vrednote."

Ena vaših zadolžitev v evropskem parlamentu je Zahodni Balkan. Kako gledate na vstop držav s tega območja v EU?

"Sloveniji je doslej prvi in edini uspelo vstopiti v EU z območja zahodnega Balkana. To je velik izziv in zavedati se moramo, da vsaka slabost ali kriza, ki se pojavi v državah Zahodnega Balkana, najprej pljusne na meje Slovenije in šele potem gre v EU. Številna naša delovna mesta so odvisna od naših investicij v teh državah, zato mora biti naš naravni interes, da čim prej spravimo čim več držav Zahodnega Balkana ne le v EU, pač pa tudi v evro območje, da bo poslovanje z njimi čim bolj predvidljivo, in v šengensko območje, da ne bi bilo več policijske kontrole na meji s temi državami. Kako pomembno je to območje, pove

V evropskem parlamentu velja konsezualen način dela, pravi Jelko Kacin. Ko je v sodelovanju s poslansko kolegico iz svoje politične skupine predstavljal resolucijo o Srebrenici, so argumenti prepričali večino poslancev več kot sedemstočlanskega parlamenta. Proti je glasovala le peščica poslancev ekstremne desnice.

že dejstvo, da je EU samo trem državam z Zahodnega Balkana dovolila, da se evro uporablja kot nacionalna valuta (Črni Gori, Kosovu, v BiH pa je bosanska marka tudi vezana na evro s soglasjem Evropske centralne banke). Če se tega zaveda vsa EU, je logično, da tudi mi pomagamo tem državam, da bi čim prej napredovale. To je pomembno tudi za Hrvaško, ki se še vedno obnaša kot kmečka nevesta in meni, da na tem območju ni nobene druge države, ki bi si zaslužila, da se jo sprejme v EU. Ko bo Srbija našla, aretirala in v Haag izročila generala Radka Mladića, bo to ne le velik zagon k približevanju Srbije, pač pa spodbuda tudi za vse druge države, predvsem pa za Hrvaško, ki se bo začela zavedati, da če ne bo bolj kooperativna na svoji poti v EU, se lahko znajde v paketu z vsemi drugimi z Zahodnega Balkana."

Hrvaška se najbolj približuje vstopu v EU. Kako v zvezi s tem ocenjujete politiko Slovenije? Ali sosede preveč blokiramo v njenih prizadevanjih?

"Mi samo ščitimo svoje nacionalne interese. Zaradi volilnih potreb te in one države je sedaj veliko prilizovanja hrvaški javnosti in solidarnosti med desnosredinskimi strankami. Sanaderju se majejo tla pod nogami, zlasti po nedavnem incidentu z nakupom blindiranega avtomobila za potrebe vladajoče HDZ, ki je zelo razburilo hrvaško javnost. Tudi v evropskih državah skušajo nekateri ustvarjati vtis, kako so na njihovi strani. Ampak to je iluzija, ki vladajočih ne bo zavarovala pred napakami. Slovenija Hrvaške ne blokira, ne more rešiti vprašanja njenih ladjedelnic, ne more najti topniških dnevnikov, ki jih tako zelo potrebujejo v Haagu, ne more reformirati hrvaškega pravosodja, ne more tudi urejati njihove zemljiške knjige, vračati beguncev iz okoliških držav na njeno ozemlje, vzeti v zaščito hrvaških novinarjev. To so naloge, ki so pred Hrvaško in od tega, kdaj se bo Hrvaška lotila reševanja ključnih vprašanj, je odvisno, ali bo v naslednjih petih letih prišla v EU ali ne. V naših bilateralnih odnosih pa je ključno vprašanje dokončne določitve meje zlasti na morju, ki je doslej nismo imeli. Sam se že zelo dolgo ukvarjam s tem projektom. Če bomo s Hrvaško ob pomoči Evropske komisije rešili vprašanje, potem ima Hrvaška možnost, če pa ne, se bojim, da še pet let ne bo v EU. To bo slabo zanjo in za vse druge države z Balkana, zato vsi čakamo, da se bo Hrvaška po lokalnih volitvah sredi maja vendarle spravila k pameti in delala zase tisto, česar zanjo in namesto nje ne more storiti nihče drug."

Jelko Kacin / Foto: Gorazd Kavčič

Kako gledate na dogajanja v zvezi z mejo med Slovenijo in Hrvaško na morju?

"Slovenija mora zelo jasno artikulirati svoja pričakovanja, zato sam že nekaj časa vneto ponavljam, da ne gre za hrvaško ne za slovensko morje, pač pa za akvatorij, ki je bil izročen Jugoslaviji. Kopno smo si nekako razdelili, akvatorija pa ne. Ko nam predsednik Mesić ponuja prost prehod skozi hrvaške vode, ponuja nekaj, česar nismo iskali, in nekaj, česar nima. Dokler ni rešeno vprašanje meje, tudi on ne ve, kaj je hrvaško in kaj ni. Nedvomno pa se hrvaške vode začenjajo južno od reke Mirne, južno od akvatorija cone B. Kar je severno od nje, pa je predmet našega medsebojnega iskanja poti. Popolnoma dosledno vztrajam na tem, da Slovenija ima neposreden stik z mednarodnimi vodami, do tega ima pravico in ni druge poti, kot da si to morje razdelimo po enakem proporcu,

"Verjamem v Elan"

Dr. Robert Ferko, novi predsednik uprave Skimarja, krovne družbe Elana, bo do konca tega meseca pripravil sanacijski program.

Štefan Žargi

Begunje - Čeprav je **dr. Robert Ferko** ob nastopu funkcije predsednika uprave begunjskega Skimarja konec januarja prosil za sto dni miru, je bil pritisk medijev očitno premočan. Tudi mi smo ga prosili za pogovor o tem, kako se je lotil reševanja težkega položaja Elana.

Prišli ste v Elan, kot ste dejali ob imenovanju, z mislijo, da sanacija ni misija nemogoče, in do konca aprila obljubili pripravo sanacijskega programa. Kako vam gre?

"Osebno menim in si prizadevam, da gre v skladu z obljubljenim. Sanacijski program bo še širši, kot sem si prvotno zamislil. Prvotno je bilo mišljeno, da zajamem le dve leti, odločil pa sem se, da zaradi celovite predstavitve stanja in reševanja problematike dolgov do bank upnic vključim tudi še naslednji dve leti do leta 2013. Namen je, da prikažem, kaj je treba napraviti za oživitev in postavitev temeljev rentabilnega poslovanja, ki bo omogočalo tudi poplačilo Elanovih dolgov."

Sedanja organizacija Elana oziroma Skimarja je precej razpršena. Kakšne spremembe pri tem načrtujete?

"Danes ima Skupina Skimar kar 23 podjetij in do konca leta nameravam to število zmanjšati za polovico. Nekaj jih ne deluje več, imajo pa še določene zadrege iz preteklosti. Ključne nosilne družbe so tri: Elan, Elan Marine in Elan Inventa in njim je namenjena naša osrednja pozornost."

Ko ste nastopili funkcijo predsednika uprave, ste dejali, da si boste morali izbrati tudi ekipo vodilnih. Kako napredujete pri tem?

"Prepričan sem, da je vedno najprej treba pregledati notranje vire. Elan ima veliko dobrih in sposobnih sodelavcev. Za nekatera področja, kjer ugotavljam primanjkljaj, bo treba iskati kader na trgu. Kot ste verjetno obveščeni, se je skupščina družbe odločila, da se najame mednarodna sanacijska ekipa, zato smo dali v več specializiranih časopisov povpraševanje po strokovnjakih, ki bi vodili obe osnovni diviziji - proizvodnjo smuči in proizvodnjo plovil. Na mednarodni razpis, ki še traja, smo prejeli že kar nekaj prijav."

Po dobrih dveh mesecih vodenja ste verjetno že dobro seznanjeni s stanjem. Kako je Skimar posloval lani?

"Revidirani konsolidirani rezultati lanskega poslovanja bodo znani v začetku maja. V tem trenutku lahko rečem le to, da bo rezultat skupine Skimar okoli planiranega rezultata. Več sedaj ne morem povedati." (Po dosedanjih objavah sodeč, to pomeni 12 milijonov evrov izgube - op. p.)

Z nastopom v Skimarju se imeli tudi neprijetno nalogo, da odpustite presežne delavce. Znano je, da je bilo od skupno 180 delavcev 60 takšnih, ki jih je bilo treba odpustiti v odprto brezposelnost. Ste to že izvedli?

"Žal je bilo to treba storiti. Naj povem, da mi je za vsakega odpuščenega žal. Če želimo podjetja rešiti, žal ne gre drugače. Prestrukturiranje je težka naloga, vendar pomembna in nujno potrebna za uresničitev dolgoročne vizije in uspeh našega podjetja, ki nam bo zagotovil preživetje. Da bi pri nas ublažili potrebna odpuščanja, smo najprej prekinili delo zaposlenih za določen čas in sodelovanje z agencijo za posredovanje najemnih delavcev. Poleg tega smo delavce iz proizvodnje plovil preselili na zimski program, saj je pri smučeh trenutno višja konjunktura, iščemo pa tudi alternativne programe.

Državi pa smo dali tudi iniciativo za vzpostavitev sistema pravnih ukrepov, ki bi omogočali, da bi ogrožene gospodarske družbe presežne delavce začasno napotile na čakanje, ne da bi se jim s tem prekinilo delovno razmerje. Pri tem bi delavci dobivali od države nadomestilo za brezposelne, po preteku šestih mesecev, ko bi se podjetje rekonstruiralo in prilagodilo razmeram, pa bi jih sprejeli nazaj na delo."

Imate že morda oceno o tem, koliko delavcev naj bi začasno reševala država v procesu prestrukturiranja Elana?

"V vseh družbah Skimarja je trenutno zaposlenih malo več kot tisoč ljudi, od tega na lokaciji v Begunjah približno šeststo. Za čas prestrukturiranja predvidevamo, da naj bi država začasno prevzela približno sto ljudi."

Skimar je v zadnjih dveh letih z dokapitalizacijami dobil kar precejšnja sredstva, ki jih je pri proizvodnji smuči namenil - po zagotovilih vaših predhodnikov - za povečanje proizvodnih kapacitet in za posodobitev tehnologije. Če je povečevanje kapacitet v časih, ko se trgi občutno krčijo, vprašljivo, pa je sodobnejša tehnologija prednost. Kako vi ocenjujete ta vlaganja?

Dr. Robert Ferko

"Menim, da bi se denar iz dokapitalizacij lahko precej bolje uporabil. Preveč se je vlagalo v tehnični sektor in premalo v marketing in prodajo samo, blagovno znamko ter poprodajne aktivnosti. Z novimi tehnologijami Fusion in Waveflex je sicer bil storjen korak naprej, ki je omogočil preboj v višje cenovne razrede, vendar prav upad trgov ne potrjuje računov ob vlaganjih."

Velika vlaganja so bila tudi v proizvodnjo plovil. Najprej v serijsko proizvodnjo srednje velikih jadrnic, nato v izdelavo večjih jadrnic. Danes je navtični trg skoraj zastal ...

"Res so bila tu zelo velika vlaganja na predpostavkah, ki se niso potrdile. Gradnja nove hale 6 in uvedba linije Impresion se niso izkazale kot dobra naložba, saj ne moremo konkurirati velikoserijskim proizvajalcem. Elan se z največ tristo izdelanimi jadrnicami ne more kosati na primer z Bavario, ki izdela nad dva tisoč jadrnic. Prisiljeni smo liniji zožiti in se prehodno preusmeriti na bolj obrtniški način izdelave. Tak način dela pa zahteva od delavcev širše znanje. Vendar pa, naj poudarim, si bomo prizadevali postati najbolj inovativno in tehnološko napredno podjetje z izvrstnim designom smuči in jaht."

Lani se je omenjalo sodelovanje s Seawayem bratov Jakopin. Kako gledate na to?

"Vsako poslovno priložnost je treba skrbno proučiti. Trenutno ima Seaway pri nas najete prostore, drugega sodelovanja pa z njimi ni."

Konec lanskega leta je nastala ob plačilih za pravne storitve kar precejšnja afera. Kako urejujete to področje?

"V podjetju smo ustanovili svojo pravno pisarno. Kot smo ugotovili, pa je težava v tem, da je veliko dokumentacije ostalo v pravnih pisarnah, s katerimi so sodelovali. To je povsem nesprejemljivo in sedaj si prizadevamo, da bi to zbrali v podjetju. Večino pravnih poslov bomo torej opravljali sami, le za zastopanje pred sodišči bomo še najemali specializirane pravne pisarne."

Najpomembnejše v teh razmerah so naročila. Kako kaže?

"Za zimski program se naročila zbirajo do konca maja in trenutno so naročila v skladu s planom - in si bomo prizadevali, da bi se to nadaljevalo, čeprav trga ne moremo napovedovati. Po planu načrtujemo izdelati približno enako količino smuči in desk kot lani - približno štiristo tisoč parov smuči in 250 tisoč desk. Tudi na navtičnem delu so znaki oživljanja, pri čemer planiramo dve tretjini lanske proizvodnje. Sicer pa iščemo tudi alternativne proizvodne programe, kot je izdelava vetrnic in turbin za vetrne elektrarne za boljšo izkoriščenost tehnologije in ljudi, ki jih že imamo. Verjamem namreč v uspešno prihodnost Elana in njegovo vodilno mesto na svetovnem trgu ter v svoje sodelavce, ki so srce Elana."

Tretji sveženj ukrepov

Štefan Žargi

Ljubljana - Po celotedenskih obljubah o predstavitvi tretjega svežnja protikriznih ukrepov je slovenska vlada v petek na seji ekonomsko socialnega sveta te ukrepe predstavila, uskladili pa naj bi jih do sredine maja. Kot je po seji povedal minister za razvoj in evropske zadeve **Mitja Gaspari**, ki vodi krizno skupino ministrov, predlog o podaljšanju delovne dobe do 65. leta starosti ni več aktualen. Če naštejemo nekatere najpomembnejše, predlagajo ustanovitev sklada, iz katerega bodo delodajalcem izplačevali nadomestila plače delavcem na čakanju, pri čemer se bodo morali delavci v tem času izobraževati. Načrtujejo podaljšanje subvencioniranja polnega delovnega časa, povečanje sredstev za aktivno politiko zaposlovanja in sredstva za socialno varstvo za deset tisoč oseb. Socialno ogroženi naj bi dobili enkratno socialno pomoč v višini 150 evrov, povečali naj bi nadomestila za brezposelnost ter podaljšali čas prejemanja. Za petino naj bi zmanjšali sredstva za javni sektor, omogočili pomoč malim in srednjim podjetjem iz evropskih sredstev, povečali pomoči kmetijskemu sektorju ter dokapitalizirali stanovanjski sklad in mu omogočili večje zadolževanje.

Begunje

Stečaj Elana se zaključuje

V sredo se je iztekel rok, do katerega so lahko upniki Tovarne športnega orodja Elan vložili pritožbe na predlog zadnje - četrte delitve stečajne mase, ki jo je predlagal stečajni upravitelj **Andrej Marinc.** Ker pritožb ni bilo, je predlog za delitev 20,7 milijona evrov preostale stečajne mase postal pravnomočen. Kot je ocenil stečajni upravitelj, bodo upniki po štirih delitvah (stečaj se je začel jeseni leta 1990) in ustreznih revalorizacijah realno in brez obresti prejeli okoli 60-odstotno poplačilo svojih terjatev, kar je sorazmerno veliko. Do zaključka stečaja, ki je trajal skoraj 19 let, so nato potrebne le še nekatere formalnosti.

Za današnji Elan oziroma krovno družbo Skimar pa je zaključek stečaja pomemben zaradi hipotek nad nepremičninami, ki jih imata Gorenjska banka in Kreditna in hipotekarna banka (KIH) v stečaju. Pričakovati je namreč, da bosta vložili hipotekarni tožbi, saj je sodišče Skimarjevo tožbo za izbris hipotek že zavrnilo. Neuradno terjatve banke KIH presegajo dvesto milijonov evrov, terjatve Gorenjske banke (ki je hipotekarno tožbo že vložila) pa naj bi bile v višini 17 milijonov evrov. **Š. Ž.**

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Boštjan Bogataj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Urša Peternel, Mateja Rant, Stojan Saje, Vilma Stanovnik, Simon Šubic, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir, Štefan Žargi.
stalni sodelavci:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Matjaž Gregorič, Ana Hartman, Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič, Jasna Paladin, Marjeta Smolnikar, Ana Volčjak

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar d.o.o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

LEKTORICA
Marjeta Vozlič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA
Maleja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 977196 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d.o.o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, fax: 04/201 42 15, e-mail: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: od ponedeljka do četrtka neprekinjeno od 8. do 15. ure, petek od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poldnevnik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 22.000 izvodov / Redne priloge: Moja Gorenjska, Letopis Gorenjska (enkrat letno) in devet lokalnih prilog / Tisk: Druck Carinthia GmbH & CoKG, St. Veit/Glan (Št. Vid na Glini), Avstrija / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,35 EUR, letna naročnina: 149,40 EUR; Redni plačniki imajo 10 % popusta, upokojenci 20% popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 8,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki sepa od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/ 201 42 48.

LJUBLJANA

Finančni sejem Kapital

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani se bo jutri začel dvodnevni finančni sejem Kapital, na katerem bodo razstavljavci iz vse Slovenije predstavili novosti na področju investiranja, bančništva, zavarovalništva, surovin in plemenitih kovin. Ob odprtju sejma bodo podelili nagrade Naj finančniku, Naj direktorju in Naj podjetju, potlej bo več pogovorov o aktualnih temah - o tem, kako bo slovenski finančni trg preživel krizne čase, o naložbenih priložnostih v negotovih časih, o največjih napakah vlagateljev pri naložbah v delnice in sklade, o varni in zadostni pokojnini kot največjem izzivu prihodnosti, o osebnih in družinskih financah, učinkoviti izterjavi terjatev, o zavarovanju odgovornosti zdravnikov, pravnikov in članov nadzornih svetov, o slovenskem nepremičninskem trgu ... Na sejmu se bo predstavila tudi GBD Gorenjska borznoposredniška družba, ki bo pripravila več predavanj o finančni krizi in naložbenih priložnostih, on-line spletnem trgovalnem sistemu, novem finančnem portalu FINport ... **C. Z.**

ŽIROVNICA

Gradnjo pločnika bodo nadaljevali jeseni

Sprejem rebalansa državnega proračuna so težko pričakovali tudi na občini Žirovnica, kjer so si prizadevali, da bi država zagotovila denar za nadaljevanje rekonstrukcije regionalne ceste Žirovnica-Begunje in gradnjo pločnika ob njej. Kot so sporočili z Direkcije za ceste, je za gradnjo druge etape ceste od zdravstvene postaje na Selu do mlekarne v Zabreznici v proračunu letos zagotovljenih 150 tisoč evrov, v letu 2010 pa 420 tisoč evrov. "Zelo smo zadovoljni, da je država namenila zadosti denarja za nadaljevanje te investicije, ki bo zagotovila večjo varnost in pretočnost v prometu. Občina Žirovnica ima v letošnjem proračunu za to investicijo predvidenih 203 tisoč evrov, prihodnje leto pa še dodatnih 354 tisoč evrov," je pojasnil župan **Leopold Pogačar**, ki upa, da bo direkcija čim prej začela izvajati nadaljnje postopke. Na naše poizvedovanje so na direkciji pojasnili, da je ta čas v pripravi javno naročilo za gradnjo druge etape, ki jo bodo predvidoma pričeli jeseni, končali pa prihodnje leto. "Zemljišča smo začeli odkupovati že lani, trenutno pa potekajo dogovori še z nekaterimi lastniki zemljišč, za katere upamo, da jih bomo lahko zaključili do predvidenega pričetka gradnje," so še dodali. **A. H.**

4,00% za vezavo od 12 do 24 mesecev
4,30% za vezavo od 24 do 36 mesecev
4,50% za vezavo nad 36 mesecev
DEPOZIT
www.probanka.si
PROBANKA finančna skupina

Kljub težavam optimistični

V spomin na prvo pisno omembo kraja pred 1005 leti na Bledu 10. aprila praznujejo občinski praznik.

MATEJA RANT

Bled - "Pričakovanja tako Blejcev kot gostov in vse Slovenije v zvezi z Bledom so velika. Kljub številnim težavam, ki nas pestijo v zadnjem času, ostajam optimist," je na osrednji prireditvi ob občinskem prazniku v Festivalni dvorani poudaril župan **Janez Fajfar**. Pojasnil je, da jim je delno že uspelo urediti neprijetno finančno situacijo, v kateri so se znašli pred časom, saj se prijateljsko dogovarjajo z novo občino Gorje.

Ob tej priložnosti se je župan pohvalil tudi z dvema večjima projektoma, ki ju ta čas vodijo na Bledu. Prvi je gradnja kanalizacije na Bohinjski Beli, ki naj bi jo končali prihodnje leto. "Tudi pri pripravah na svetovno prvenstvo v veslanju še ne zamujamo. Projekti so zdaj primerno okleščeni, poenostavljeni in tudi ocenjeni. 3,5 milijona evrov naj bi za ta projekt primaknila država, tako da bomo lahko dostojno pričakali športnike," je dejal. "Pred nami naj bi bilo slabo leto, a ne bo, če se bomo sami tako odločili," je optimistično dodal. Tako kot vsako leto so se ob tej priložnosti z občinskimi nagradami in priznanji spomnili tistih, ki s svojim delom bogatijo Bled. Dobitnik zlate plakete je Turistično društvo Bled, ki letos praznuje 130-letnico delovanja. Srebrni plaketi so podelili Janezu Petkošu in prostovoljnemu gasilskemu društvu Rečica Bled, bronaste plakete pa so prejeli Sara Isakovič, Jože Smole in oktet Lip Bled. Poleg tega so podelili še šest častnih znakov.

Župan Janez Fajfar in Jana Špec, predsednica TD Bled, ki je ob občinskem prazniku dobilo zlato plaketo. / Foto: Aleš Bulovec

Veseli novih otroških igral

Ob podružnični šoli Podbrezje so odprli igrišče, ki bo v veselje vaški mladini. Večino denarja je zbral šolski sklad.

STOJAN SAJE

Podbrezje - Učenka petega razreda podružnične šole Podbrezje Petra Fister je na četrtkovi slovesnosti zaupala obiskovalcem, da so tamkajšnji otroci že dolgo imeli v glavah misel o urejenem igrišču. V imenu 44 učencev in vseh drugih vaških otrok se je zahvalila tistim, ki so prisluhnili njihovi želji in jo uresničili. Svoje veselje so šolarji izrazili z nastopom pevskega zbora, ki ga vodi Marko Kavčič, prizorom o zabavi otrok v prostem času in plesom skupine Skokice, ki jo je Nataša Zaletelj pripeljala iz Osnovne šole Naklo.

"Otroci v Podbrezjah so bili prikrajšani za aktivno preživljanje prostega časa, saj so imeli le šolsko parkirišče in svež zrak," je menil v. d. ravnatelja OŠ Naklo **Blaž Belehar**. Poudaril je, da igrišča ne bi bilo brez prizadevanja šolskega sklada in pomoči Občine Naklo. Slednja bo poleti poskrbela še za zamenjavo oken na šolski stavbi v Podbrezjah. Kot je povedala predsednica sklada **Nikolina Rozman**, so zbrali s prostovoljnimi prispevki na dobrodelnem koncertu v Naklem in novoletnem sejmu v šoli 3500 evrov. Občina je dala še 2000 evrov, kar je zadoščalo za tobogan, dve plezali in ureditev igrišča. Uspeh v prvi akciji šolskega sklada jim je dal voljo za nove načrte. Najprej bo na vrsti podružnična šola Duplje, kjer stara igrala niso več ustrezna.

S predsednico sklada je prerezala trak ob igralih vodja domače šole **Barbara Ušaj**. Ugotovila je, da je igrišče velika pridobitev za šolo. V njej poučujejo učence od prvega do petega razreda učiteljice **Staša Sivec, Katja Svetelj, Tanja Kokalj, Katja Lang, Branka Volčič Zakrajšek** in **Renata Knap**. Šolarjem se bodo popoldne radi pridružili pri igri tudi mlajši otroci, ki jih je za zdaj v Podbrezjah še dovolj. Zato so se odprtja igrišča veselili tudi starši.

Po odprtju igrišča so otroci preizkusili nova igrala.

Letos manj gostov kot ponavadi

▶ 1. stran

Na Bledu pričakujejo letos tudi upad nemških gostov, ki so svoje turistične akcije zasnovali zelo domoljubno, s ciljem, da bi čim več Nemcev letovalo doma.

Ne glede na slabo zasedenost turističnih zmogljivosti med velikonočnimi prazniki pri napovedih za poletno sezono v Bohinju ostajajo optimisti. Hoteli in zasebne sobe so bili, glede na rezervacije, pred prazniki zasedeni zgolj 16-odstotno, kar je po besedah **Sama Gardenerja** iz Turizma Bohinj precej slabše kot v preteklih letih. "Včasih je velika noč res napovedovala tudi poletno sezono, a glede na sedanje povpraševanje, poletna sezona ne bo tako slaba," pravi Gardener. Treba je upoštevati, še dodaja, da ima Bohinj še vedno sneg. "Ponavadi pa so ljudje v tem času že naveličani snega in se zato raje odpravijo proti morju." Postregel je še s podatki, da so zaradi premajhnega števila gostov ta čas zaprti kar trije hoteli, zato je bila njihova zasedenost med prazniki zgolj 17-odstotna. Slabo so bili zasedeni tudi penzioni, in sicer 16-odstotno, desetodstotno zasedenost pa so ugotavljali v zasebnih sobah. Z obiskom so bolj zadovoljni v Kranjski Gori, saj so večji hoteli zasedeni 65-odstotno, manjše kapacitete pa 35-odstotno, kar je po besedah direktorice Zavoda za turizem Kranjska Gora **Mirjam Žerjav** za ta letni čas precej dobro in primerljivo z lanskim letom. "Velika noč je pri nas specifična, saj ni več zima, prav tako pa še ni prava pomlad. Kljub temu smo se potrudili in že uredili kolesarsko stezo," je še dejala Mirjam Žerjav.

Alergija na spremembe v coni

Nekdanji predsednik državnega sveta Janez Sušnik se je moral braniti očitkov, da je alergičen na trgovski center Cubis v poslovni coni v Šenčurju.

SIMON ŠUBIC

Šenčur - Zaradi spremembe ureditve novega krožišča pred obrtno poslovno cono Šenčur bo treba prestaviti dodaten priključek z glavne ceste, ki je bil sprva predviden tik ob krožišču, je pojasnila **Uršula Pollak** iz podjetja Protim Ržišnik Perc, ki je pripravilo spremembo lokacijskega načrta za območje P2B oziroma severni del šenčurske cone. Spremembe lokacijskega načrta, ki jih je na zadnji seji občinski svet tudi potrdil, je narekovala tudi vključitev dodatnega zemljišča v ureditveno območje cone. Na skrajnem severozahodnem delu cone namreč namerava veterinarska praksa Tenetiše seliti svojo dejavnost.

Krožišče z radijem 50 metrov bo večje, kot so predvidevali leta 2004, ko je bil sprejet lokacijski načrt za severni in severozahodni del šenčurske cone, zato se je zmanjšala gradbena parcela, na katerem gradijo Cubis. Poleg tega Direkcija RS za ceste zahteva še dodatno rezervacijo prostora okoli krožišča (do radija 70 metrov). Ker bodo zato ukinili sprva predviden dodatni priključek v cono tik ob krožišču in ga prestavili nekoliko bolj zahodno, bo posledično znotraj cone med objektoma Štempihar in Cubis nastala slepa ulica. Po mnenju občinskega svetnika **Janeza Sušnika** (SLS) so v Protimu Ržišnik Perc takšno spremembo predlagali, da bodo lahko zaprto pot uporabljali za potrebe poslovno trgovskega centra Cubis, saj je investitor RP Investicije iz Skupine Ržišnik predvidel premalo manevrskih površin za tovorna vozila. "Ker na svoji parceli ne morete opravljati svoje funkcije, boste sedaj zase uporabljali še javno cesto," je bil kritičen Sušnik, podžupan **Ciril Kozjek** (SLS) pa je napovedal, da bo v cono poslal občinskega redarja, če bo videl na javni poti stati priklopnike.

Jože Stružnik (LDS) je pripomnil, da za šenčursko cono stalno spreminjajo vsebino lokacijskega načrta, ker je njegov izdelovalec hkrati tudi lastnik zemljišč v coni. "To je kolizija interesov," ugotavlja Stružnik. "Zakaj imamo vedno probleme z objekti gospoda Ržišnika? Zato ker vedno vse pozida in se je zato premaknil proti cesti," je pritegnil Sušnik. "Fokusirate se le na objekt Cubis, ker ste nanj alergični," mu ni ostala dolžna Pollakova. "Nisem alergičen na objekt, sem pa alergičen na način, kako vodite projekt, alergičen sem, ker se dopuščajo razlike med občani. Jaz zastopam javni interes," je žogico vrnil Sušnik.

TRŽIČ

Nova zavarovalna agencija

Prejšnji teden so na Trgu svobode 18 v Tržiču odprli poslovne prostore zavarovalne agencije NEEM, ki deluje pod okriljem Zavarovalnice Maribor. Družbo so lani ustanovili **Mitja Poljšak**, **Primož** in **Matjaž Jeglič** ter **Jure Grm**, pri delu v novi poslovalnici pa sta se jim pridružila še **Marko Mežnar** in **Klemen Zupan** (na sliki). Kot je ugotovil direktor Poljšak, je njihov prihod v Tržič odprl domačinom možnost večje izbire zavarovalniških storitev po konkurenčnih cenah. Pisarno, kjer je prej delala notarka, so najeli od Občine Tržič. Tam bodo sprejemali stranke vsak delovni dan popoldne, v soboto dopoldne pa bodo v stavbi za tehnične preglede vozil omogočali tudi celotno registracijo na enem mestu. Direktor Zavarovalnice Maribor za območje Gorenjske **Tedo Djekanović** je poudaril, da njihova družba podpira smele projekte mladih podjetnikov. Odločitev agencije za delo v Tržiču je pohvalil tudi župan **Borut Sajovic**. Skupaj sta prerezala trak na vratih pisarne. **S. S.**

Jubilej prve javne lekarne

Gorenjske lekarne praznujejo več jubilejev, med drugim 220-letnico prve javne lekarne na Gorenjskem in 40-letnico združitve v zavod Gorenjska lekarna Kranj.

SUZANA P. KOVAČIČ

Brdo pri Kranju - Gorenjske lekarne so imele v četrtek slovesnost ob kar nekaj jubilejih. Minilo je 220 let od prve javne lekarne na Gorenjskem, ki so jo odprli v Kranju, in 60 let, odkar so na Gorenjskem podržavili vse takratne lekarne. Minilo je tudi 40 let, odkar so se lekarne na spodnjem delu Gorenjske (Kranj, Tržič, Škofja Loka) združile v lekarniški zavod Gorenjska lekarna Kranj, ter 30 let, odkar so se Gorenjski lekarni Kranj pridružile lekarne na zgornjem delu Gorenjske (Radovljica, Jesenice). "Oskrba z zdravili je še danes naše osnovno poslanstvo. V letih 2008/09 smo odprli štiri prenovljene lekarniške enote, od tega smo konec marca odprli lekarno v Železnikih, ki je bila popolnoma uničena v poplavah septembra 2007, v Kropi pa jo bomo odprli predvidoma meseca maja," je povedala direktorica Gorenjskih lekarn **Romana Rakovec**. "Za uspešno delo Gorenjskih lekarn so zaslužni ljudje s svojim znanjem in delom, ki so pripomogli k razvoju lekarniške stroke. Pomembno pa je tudi nenehno vlaganje v nove tehnologije in v nakup sodobne opreme," je še dejala Rakovčeva. Javni zavod Gorenjske lekarne ima danes dvaindvajset lekarniških enot in lastno proizvodno enoto.

Na slovesnosti so predstavili zanimivo in s podatki bogato knjigo Zgodovina lekarništva na Gorenjskem avtorice **Brede Kosirnik**. Podelili so tudi priznanja štirim dosedanjim direktorjem, to so Breda Kosirnik, ki je bila direktorica od 1993 do 1998, **Andreja Čufar**, ki je bila na tem položaju v letih od 1998 do 2002, **Alojzij Pungaršek** je bil direktor od 2002 do 2004 in **Barbara Rems**, ki je bila vršilka dolžnosti direktorice leta 2004.

Kranjski župan Damijan Perne, Andreja Čufar, Barbara Rems, Alojzij Pungaršek, Breda Kosirnik in Romana Rakovec / Foto: Tina Dokl

KRANJ

Računovodstvo za nevladne organizacije

Fundacija Vincenca Drakslerja za odvisnike bo v okviru projekta GROZD - gorenjska regionalna organizacija zavodov, društev in ustanov, danes, 14. aprila, pripravila brezplačno delavnico za predstavnike nevladnih organizacij. Tokratna tema je računovodstvo za nevladne organizacije. Delavnica se bo začela ob 16. uri in bo potekala v prostorih Mestne občine Kranj, Slovenski trg 1. Delavnico bo vodila Ingrid Korenč. Dodatne informacije dobite po na telefonu 04/23 61 346, na e-naslovu: info@grozd.eu in portalu www.grozd.eu. **V. S.**

STRAHINJ, BREZJE

Davki in knjigovodstvo na kmetiji

Razvojna agencija Zgornja Gorenjska, Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj in Kmetijsko gozdarski zavod Kranj bodo v okviru projekta Dodana vrednost ponudbi podeželja pripravili brezplačni delavnici o davku in knjigovodstvu na kmetiji, pri tem pa bodo dali poudarek dopolnilnim dejavnostim na kmetiji. Delavnici bosta jutri, v sredo, prva ob 10. uri v Biotehniškem centru Naklo v Strahinju in druga ob 16. uri v kulturnem domu na Brezjah. Prijave za sodelovanje na delavnicah sprejemajo Klemen Klinar (tel. št. 581-34-16), Vlasta Juršak (257-88-26) in Lidija Šnut (280-46-33). **C. Z.**

Nova oddelka vrtca maja

S štirimesečno zamudo bodo v Žireh odprli en oddelek jasli, dva pa preselili iz šole.

Boštjan Bogataj

Žiri - Pred kratkim se je žirovska krajevna knjižnica dokončno preselila v nove prostore v mansardo Stare šole v Starih Žireh. Na ta način je občina pridobila prostore nekdanje knjižnice v Zadružnem domu, za katere so se že pred meseci odločili, da bodo v njih uredili oddelka vrtca pri Osnovni šoli Žiri. Odprtje naj bi bilo po prvotnih načrtih v prvih dneh tega leta. "Drži, odprtje smo napovedovali za letošnji januar, saj smo imeli zagotovila, da bo Stara šola nared že v začetku jeseni. Razlogi za zamudo pri obnovi objekta so različni, najpomembneje pa je, da bosta oddelka v začetku maja zares odprta. Ob tej priložnosti se staršem malčkov za zamudo opravičujem," pravi **Franci Kranjc**, direktor žirovske občinske uprave.

Staro šolo ozirorna Muzej Žiri so slovesno odprli v začetku februarja, knjižnico so preselili oziroma prenesli (z živo verigo ljubiteljev knjig in kulture) konec marca. V teh dneh se vrši obnova prostorov nekdanje knjižnice. "Pri obnovi izredno dobro sodelujemo z vodstvom šole, tako da bomo lahko odprli dva oddelka za več kot 40 otrok. To ne pomeni, da bomo lahko sprejeli toliko novih malčkov, saj bo na novo odprt le en oddelek jasli," pojasnjuje Kranjc. V Žireh so v zadnjih letih veliko vlagali v varstvo otrok, vendar se v šoli in vrtcu bojijo, da bo prostora z novim šolskim letom znova premalo. Do srede marca so v vrtcu našteli 46 prijav za novo šolsko leto, vendar na Občini menijo, da bodo sedanje kapacitete zadoščale, saj se v vrtcu vsako leto izmenja okoli 50 otrok. Z majskim odprtjem dveh oddelkov bo v dveh žirovskih vrtcih skupaj 250 otrok.

Kmalu na svojem igrišču

V teh dneh se zaključuje obnova v ujmi uničenega nogometnega igrišča v Železnikih.

Ana Hartman

Železniki - Nogometaši iz Železnikov upajo, da bodo konec meseca znova lahko zaigrali na domačem nogometnem igrišču, ki ga je uničila predlanska poplava. Obnavljati so ga začeli oktobra lani in večino del opravili pred zimo, tik pred polaganjem umetne trave pa jih je prehitel sneg, zato so se tega dela lotili letos, zdaj pa jih čaka še ureditev okolice. "Po obnovi bo v Železnikih najsodobnejše igrišče z umetno travo na Gorenjskem," je zadovoljen **Niko Bertoncelj**, predsednik Nogometnega kluba Železniki, upravljavca igrišča, ki je sicer v lasti občine Železniki. Obnova, ki jo izvaja belgijsko podjetje Domo, bo stala 330 tisoč evrov, denar zanjo pa bodo prispevali Ministrstvo za šolstvo in šport, Fundacija za šport, Ministrstvo za okolje in prostor, Nogometna zveza Slovenije in donatorji. Hkrati se bodo nogometaši razveselili tudi objekta, ki so ga ob igrišču gradili zadnjih pet let, v njem pa bodo slačilnica in klubski prostori.

V Železnikih bodo dobili sodobno nogometno igrišče z umetno travo.

Po predlanskih poplavah je moralo vseh šest ekip kluba domače tekme odigrati v gosteh, treningi so bili okrnjeni, potekali pa so po manjših igriščih v občini in na igrišču z umetno travo v Kranju. Pri mlajših selekcijah so po ujmi zaradi uničenega igrišča zaznali upad igralcev, sedaj pa se zanimanje mladih za nogomet zaradi sodobnega igrišča znova povečuje. "Veseli smo, da se vračajo nekdanji igralci in prihajajo novi," je še dodal Bertoncelj.

Bodimo solidarni in pomagajmo

V soboto bo v rovih pod starim Kranjem dobrodelna akcija zbiranja hrane.

Suzana P. Kovačič

Kranj - To soboto bo Zavod za turizem Kranj v sodelovanju z Mestno občino Kranj, Rdečim križem Slovenije iz Kranja in Radiem Kranj organiziral dobrodelno akcijo v rovih pod starim Kranjem in na Glavnem trgu. Glavni cilj akcije je zbrati čim več nujno potrebnih živil za posameznike in družine, ki so se znašli v stiski. "Nihče izmed nas ne ve, kdaj bo potreboval pomoč. Akcija je namenjena pravi solidarnosti in ne solidarnosti iz usmiljenja," je poudaril kranjski župan **Damijan Perne**.

Dobrodelna akcija bo potekala od 9. do 13. ure. Poleg ogleda rovov s stalno razstavo se bodo obiskovalcem predstavila številna društva in zavodi, kot so Zavod Korak, Sonček - Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije, ŠENT, enota ŠENTK, Žverca, društvo za pomoč živalim, ki bodo dobiček od prodanih izdelkov predali Rdečemu križu, ter glasbeni in animacijski program. Kot vstopnina v rove bo veljala originalno pakirana hrana, po priporočilu Rdečega križa Slovenije so zaželene predvsem konzerve. Zbiranje hrane bo potekalo tudi v Kranjski hiši. Radio Kranj bo prireditev spremljal v živo. Akciji se bo pridružil tudi Klub študentov Kranj, ki bo istega dne na prireditvi "3 + 1 žur" pred Delavskim domom med 19. in 21. uro zbiral hrano za ljudi v stiski.

Milka Miklavčič, sekretarka Območnega združenja Rdečega križa Kranj, je povedala, da imajo trenutno registriranih šeststo prosilcev za prehranske izdelke, a jih je iz dneva v dan več: "Če prištejemo še njihove družinske člane, imamo na območju občin, ki so nastale iz bivše kranjske, okoli dva tisoč ljudi, ki potrebujejo pomoč v hrani. V prvih mesecih leta smo razdelili 673 paketov hrane. Sedanje zaloge naj bi skupaj z donacijami in dobrodelno akcijo to soboto zadoščale za dva do tri mesece. Prihodnji teden bomo dobili 573 prehranskih paketov ter 573 zavitkov pralnega praška ter intervencijske zaloge (mleko, riž, sladkor). V glavnem dobimo hrano od Rdečega križa Slovenije, humanitarnih akcij, donacij, prostovoljnih prispevkov."

Tržič

Denar za tabor mladih

Center za socialno delo in Mladinski center Tržič pripravljata ob četrti obletnici delovanja Mladinskega centra slovesno predajo denarja, ki so ga zbrali člani Lions kluba Tržič. Slovesnost s kulturnim programom bo jutri, 15. aprila, ob 17. uri v prostorih Centra za socialno delo. Tam bo zbrane pozdravila direktorica **Ljupka Cahunek**, govornik pa bo župan Občine Tržič **Borut Sajovic**. Srečanja se bosta udeležila tudi predsednik kluba **Tedo Djekanovič** in guverner Distrikta **Boris Žnidarič**. Prvi bo Mladinskemu centru predal ček za 1.500 evrov, ki jih bodo namenili udeležencem poletnega tabora mladih. **S. S.**

Polepšajmo si vrt s cvetlicami enoletnicami

Vzgoja cvetlic blagodejno vpliva na počutje.

Za pisan vrt lahko posejemo sončnice, astre (zanimiva je astra Matsumoto), ognjiče (čudovit je ognjič indian prince) in žametnice. Posebna je tankolistna žametnica, ki oblikuje kompakten bujno cvetoč grmiček. Oranžni cvetovi in dekorativni tanki listi ditijo kot lupina mandarine. Je zelo pomembna cvetlica v ekološkem vrtu, ker privablja koristne žuželke. Je tudi užitna in primerna za šopke. Za ljubitelje eksotike pa je na voljo seme krpastolistnega zvezdnega slaka (*Ipomoea quamoclit*). To je tropska eksotična enoletna vzpenjavka, ki ima do 3 m dolge poganjke, izrazito narezane liste in svetleče, lepe rdeče cvetove. Cveti od poletja do jesen. Zelo intenzivno raste le, če ima dovolj sonca (toplote) in vlage. Zaščitimo jo pred mrzlim vetrom, ki izsušuje. Potrebuje oporo. Privlači čebele in metulje. Cvetlice lahko sadimo tudi v okrasne posode na balkonu in terasi.

SEMENARNA Ljubljana, d.d., www.semenarna.si

SEZONA KRATKIH ROKAVOV ŽE TRKA NA VRATA ...

samo 4,99€ + poštnina

Ženske in moške velikosti od S do XL

Majice iz zelo kakovostnega bombaža s 4 različnimi potiski lahko kupite na Gorenjskem glasu vsak dan od 8. do 19. ure, v petek do 16. ure, jih naročite po tel.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

Žakelj prepričan, da dom bo

Žirovski občinski svetniki so se sestali s sosedi bodočega doma, ki pogojujejo svoje soglasje.

Boštjan Bogataj

Žiri - Svetniška trojica **Viktor Žakelj, Anton Beović** in **Peter Dolenc** se je na željo občinskega sveta dodatno pogovorila s sosedi bodočega Doma za starejše Žiri, ki gradnji v Mršaku iz različnih razlogov nasprotuje. V posebnem pismu Žakelj poudarja, da je dom za Žiri pomemben projekt z ekonomskega in družbeno-socialnega vidika ter morda še bolj za različne sekundarne in tercialne dejavnosti.

"Dom bi lahko stal na različnih, boljših in slabših lokacijah, a tudi izbrani ni kaj očitati. Povsod bi se lahko srečali z zakonitimi nasprotovanji sosedov, ki jih moramo razumeti, obenem pa strpno iskati nujno soglasje za realizacijo," videnje problematike zastoja pri pridobivanju gradbenega dovoljenja opisuje Viktor Žakelj. Gradnja žirovskega doma za starejše bi morala biti zaključena do konca letošnjega novembra, vendar investitor Deos še danes, kljub skupnim naporom z občinsko upravo, še nima gradbenega dovoljenja.

Zaradi zaostrenih tonov med občinsko upravo in sosedi soglasja sledrjih ni, zato se je trojka svetnikov dvakrat sestala s sosedi. Najprej so evidentirali probleme, ki žulijo sosede, med njimi imajo nekateri dolgo brado. "Že na prvem sestanku je bilo čutiti, da je problem lokacija objekta, saj so sosedje prepričani, da jim (po nepotrebnem) slabša bivalne razmere. Menimo, da vsaka tovrstna investicija spreminja okolici bivalne razmere, v dobrem in slabem, misel, da bi projek: prestavili, pa ni realna. S tem se vsaj nekateri naši sogovorniki razumljivo niso strinjali," o razlogih nasprotovanja sosedov pravi Žakelj.

Meni, da je nestrinjanje oziroma nasprotovanje gradnji njihova zakonska pravica. Vendar nasprotovati kar tako, brez realnega razloga, ni dobro. "Tega se sosedje zavedajo in ga utemeljujejo z močvirnatim terenom, obilico površinskih in podtalnih voda. Stroka zagotavlja, da se bo teren v tem smislu celo izboljšal, vendar temu nekateri ne verjamejo," pojasnjuje svetnik. Investitor bo kmalu pridobil gradbeno dovoljenje, vendar obstaja možnost pritožbe, kar bi znova oddaljilo začetek gradnje. Po Žakljevem mnenju se večina sosedov ne bo pritožila, dodaja pa, da bi se iz celotne zgodbe morali naučiti lekcijo za podobne investicije v prihodnosti.

Viktor Žakelj

Tudi Karitas ima vse več prosilcev

Razdelili so za četrtino več prehrambenih paketov kot lani v tem času.

Danica Zavrl Žlebir

Škofja Loka - Tudi v Karitas Škofja Loka, ki deluje za to občino in deloma za potrebe obeh dolin, opažajo, da se zadnje mesece povečuje število prosilcev za pomoč.

"Dogovorjeno je, da enkrat damo paket samo na osnovi obiska in prošnje prosilca, potem mora ta pridobiti mnenje in odobritev (potrdilo) Centra za socialno delo Škofja Loka, na podlagi katerega mu izdamo ustrezen kartonček z odobrenim številom in obliko pomoči. Tako je bilo v mesecu januarju in februarju razdeljeno 114 prehranskih paketov, kar je za približno četrtina več kot v istem obdobju lanskega leta," pravi **Milan Mur** iz škofjeloške Karitas. "Ravno tako se je povečalo tudi število prosilcev, ki k nam prihajajo na svetovanje oziroma po denarno pomoč. Denarno pomoč odobravamo na podlagi individualnih pogovorov oziroma priporočil in potrdil CSD Škofja Loka. Karitas sodeluje tudi v občinski komisiji, v kateri predstavniki občine, CSD, Rdečega križa in Karitas skupno obravnavamo posamezne vloge in se odločamo tudi za nadaljnjo strategijo reševanja te problematike. Pomembno je, da ljudem, ki se znajdejo v veliki stiski, pomagamo kar najhitreje ter skupno skušamo najti učinkovito rešitev iz nastalih težav."

Pri zbiranju še uporabnih stvari (oblačil, otroške, medicinske in stanovanjske opreme) je pomembno to, da ljudje vedo, kam in kdaj lahko še uporabne stvari oddajo. Tako dobijo veliko še zelo uporabnih, lepih stvari, ki bi drugače romale na podstrešja in smetišča in ne bi nikomur koristile. To pomoč (opremo, obutev, obleka) lahko prejme vsakdo, ki zanjo zaprosi, in za to ni potrebno dokazilo CSD. Mogoče se je ravno zaradi tega najbolj (za približno tretjino) povečalo število prosilcev za to obliko pomoči, dodaja Milan Mur.

Škofja Loka

Merili bodo telesno zmogljivost

V petek, 17. aprila, bodo ob 17. uri v športnem parku osnovne šole Škofja Loka - Mesto izvedli preizkus hoje na dva kilometra in s tem določili zmogljivost ljudi za telesno vadbo. Izmerili bodo tudi krvni tlak in pulz. Prireditev je brezplačna, udeleženci pa naj pridejo v športni opremi, sporoča **Marija Bratuž** iz Zdravstvenega doma Škofja Loka, ki je za morebitne informacije dosegljiva na telefonski številki 04/502 00 00. **D. Ž.**

Ljubljana

Rdeči križ bo izbiral novega predsednika

Skupščina Rdečega križa Slovenije bo 23. aprila volila novega predsednika te humanitarne organizacije. Borut Miklavčič, sedanji minister za zdravje, zaradi nezdružljivosti funkcij ne more več voditi Rdečega križa. Kandidata sta dva: **Miro Bogataj,** ki v Rdečem križu vodi komisijo za zbiranje sredstev, in **Franc Košir,** upokojeni direktor carinske uprave, sicer doma iz Mavčič, na zadnjih lokalnih volitvah pa tudi kandidat za župana mestne ob občine Kranj. **D. Ž.**

Železniki

Zaradi Toplarne rebalans proračuna

Občinski svet v Železnikih je na zadnji seji po hitrem postopku sprejel rebalans proračuna za leto 2009. Ta je bil po besedah občinske finančnice **Cirile Tušek** potreben predvsem zaradi sredstev, ki jih je občina letos nameravala vložiti v gradnjo toplovodnega omrežja. Po zakonu o gospodarskih javnih službah pa občina Toplarni ne sme več pomagati na ta način, temveč mora svoj vložek v gradnjo toplovoda izpeljati prek javno-zasebnega partnerstva. Le tako se bo lahko toplarna tudi prijavila na razpis za nepovratna državna sredstva. Občina je imela v letošnjem proračunu za gradnjo toplovoda namenjenih 87 tisoč evrov, ki so jih z rebalansom vknjižili pod postavko pridobivanje in distribucija energetskih surovin. **A. H.**

Sp. Pirničf, Kokrica

V Pirničah trklali pirhe, na Kokrici so jih sekali

Običaj trklanja pirhov ohranjajo tudi v Pirničah pri Medvodah. Tamkajšnje turistično društvo je na velikonočno nedeljo organiziralo odprto prvenstvo v trklanju pirhov. Obiskovalci so se lahko pomerili v treh kategorijah: otroški, odrasli in v kategoriji družin. Potekala je tudi razstava pirhov, ocenjevanje najizvirnejšega pirha ter delavnica o idejah za okraševanje velikonočnih pirhov. Na velikonočni ponedeljek pa je v organizaciji TD Kokrica in v sodelovanju z Mercatorjem na parkirišču trgovine potekalo 15. prvenstvo v sekanju pirhov. **M. B.**

Trklanje pirhov za druženje in za zabavo. Pirhe so v Pirničah trklali tako otroci kot tudi odrasli.

Z Glasom do cenejših prvomajskih počitnic na Pokljuki

Gorenjski Glas

Vila Triglav

Vila Triglav na Pokljuki s Tadejem Valjavcem pripravlja edinstvene družinske prvomajske počitnice, ki bodo namenjene sprostitvi in nabiranju novih moči.

www.vilatriglav.com

Počitnice od 30. 4. do 3. 5. 2009 vključujejo:

- 3-krat polpenzion,
- 1-krat sprostitvena masaža,
- 1-krat drenažna terapija,
- športne aktivnosti po želji družine.

Cena s popustom na osebo znaša: 95 EUR, za otroke od 7 do 12 let 50 EUR, do 7 let brezplačno*

* Redna cena znaša 195 EUR na osebo/vikend, otroci 7-12 let 50 % popusta, otroci do 7 let brezplačno.

Naročniki Gorenjskega glasa lahko sodelujete v posebni nagradni igri in osvojite 50-odstotni popust:

Med vsemi, ki boste pravilno odgovorili na zastavljeni vprašanji, bomo izžrebali družino, ki bo na celoten vikend paket z vsemi storitvami deležna 50-odstotnega popusta.

- Naštejte ponudbo Vile Triglav (vsaj 3 pakete).
- Navedite naslov, na katerem se nahaja Vila Triglav.

Odgovore pošljite na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, Kranj ali na koticek@g-glas.si, najkasneje do 24. aprila 2009, s pripisom "za počitnice". Izžreba družina bo obveščena po pošti.

Tržič

Kegljavke Ljubelja med prvoligašicami

Članice ženske ekipe Kegljaškega kluba Ljubelj so v 1. B ligi osvojile drugo mesto in se znova uvrstile med najboljše ženske ekipe v Sloveniji. "Naša ekipa je zadnja leta precej pomlajena, vendar pa dekleta z veliko dobre volje in gorenjsko trmo hitro napredujejo ter dosegajo dobre rezultate tako v ligaških tekmovanjih kot tudi na državnih prvenstvih mladink in kadetinj. V novi sezoni, ko se bo treba dokazovati v 1. A ligi, se nam bosta iz mladih vrst pridružili Marjana Radonjić in Sandra Vugrinec," je povedala kapetanka **Ema Zajc. V. S.**

Nove prvoligašice - stojijo: Birgit Schoffmann, Irena Mejač, Marija Ahačič, trener Filip Praprotnik in kapetanka Ema Zajc; čepijo: Nataša Nepužlan, Ivka Nardoni, Urša Mejač in Francka Ličar.

Več športnih novic in rezultati na : www.gorenjskiglas.si/novice/sport/

Flander na olimpijskih progah

Rok Flander je v nedeljo odpotoval v Vancouver, kjer bo s kanadsko reprezentanco treniral na olimpijskih progah. Po vrnitvi domov ga najverjetneje čaka operacija meniskusa.

Maja Bertoncelj

Dragočajna - Deskar na snegu Rok Flander iz Dragočajne je v nedeljo za 12 dni odpotoval v Kanado, v Vancouver, kjer bodo prihodnje leto olimpijske igre. Tam trenira skupaj s kanadsko reprezentanco.

V pretekli sezoni ste bili enkrat na stopničkah, ostali ste brez medalje na svetovnem prvenstvu. Ali to pomeni, da je bila sezona neuspešna?

"Jasno je, da so moji cilji in ambicije visoki. Glede na okoliščine, na težave z boleznijo, poškodbo, in na razmere v odboru, je bila sezona takšna, kot je bila. Še zdaleč pa ni bila slaba. Deseto mesto v skupnem seštevku svetovnega pokala je dobra uvrstitev, 4. mesto na svetovnem prvestvu je vrhunska uvrstitev, če dodam še eno drugo mesto in nekaj uvrstitev med osem v svetovnem pokalu, je to kar v redu. Sezono sem začel vrhunsko. Še nikoli nisem bil tako dobro pripravljen, sploh z novim trenerjem nam je uspelo dvigniti raven. Bila bi daleč najbolj uspešna doslej, če ne bi bilo omenjenih težav."

V sezono ste morali vložiti veliko svojega denarja?

"Odbor mi je še vedno dolžan veliko denarja, ki sem ga moral sam vložiti v sezono. To se lahko zgodi v Sloveniji, ker je kultura ljudi takšna, kakršna je. Kaj takega se na primer ne dogaja v Kanadi, kjer so fantje zelo motivirani, tudi tisti, ki vodijo deskarsko zvezo. To sem imel priložnost spoznati ravno sedaj, ko sem se dogovarjal za skupne treninge v aprilu. Moji konkurenti imajo na razpolago vse, da bi dosegli medaljo v Vancouvru. V taki situaciji tekmovati z nasprotniki, ki imajo povsem drugačne razmere, bo precej težko. Zato sem se odločil, da ne bom več dovolil, da bi te stvari pretirano vplivale na potek mojih priprav. Sodeloval bom pri postavitvi čim boljšega novega vodstva na odboru za deskanje, potem pa se bom umaknil. Zame bi bila najboljša možnost soliranje. Problem pa je, ker od odbora oziroma zveze ne morem dobiti denarja, ki mi pripada prek ministrstva."

Sedaj vas najprej čaka trening v Kanadi?

"V Kanado grem z denarjem mednarodnega olimpijskega komiteja, kjer sem štipendist. Čakajo me testiranja in trening, predvsem pa prilagajanje na tamkajšnjo okolje. Treniral bom na olimpijskih progah s kanadsko reprezentanco, z aktualnim svetovnim prvakom Andersonom. To bo neprecenljiv trening. Zakaj v Kanado? V letošnji sezoni sem znova začel stoodstotno sodelovati s kondicijskim trenerjem Draganom Bosničem. Plačal bom to očitno s svojim denarjem, a zdi se mi nesmiselno delati, če zadeva ni na nivoju. Potem pridem na tekmovanje, mi zmanjka nekaj stotink in glava ve, da bi bil lahko jaz zmagovalec, pa nisem. Zame je to največja možna muka in tega se ne želim več iti. Ali bom vse dal za to, da bom zmagal, ali pa se bom s tem prenehal ukvarjati. In Kanada je bila njegova želja, s katero sem se strinjal tudi sam."

Rok Flander je v dneh pred odhodom v Kanado kondicijo nabiral na gorskem kolesu.

Omenili ste mi, da boste po vrnitvi domov morali na operacijo?

"Izvidi so pokazali na poškodbo meniskusa v levem kolenu. Zelo me je bolelo ves drugi del letošnje sezone. Sedaj, ko ni bilo toliko obremenitev na snegu, se je umirilo. Predvidevam, da operacija ne bo pomenila prav velikega izpada treninga."

Boste v priprave na olimpijsko sezono tudi letos vključili deskanje na vodi?

"V pripravah na sezono bom naredil vse in prav zato moram v priprave vključiti tudi deskanje na vodi. To bo najverjetneje julija. Prav od tega sem doslej črpal motivacijo. O lokaciji še nisem imel časa razmišljati. Sicer pa sta dve lokaciji, kjer sem že bil in kamor bi se še želel vrniti in tam preživeti veliko časa: Čile in Madagaskar."

Kako pa preživljate prosti čas, ko ste doma?

"Ker so kondicijska testiranja pokazala, da kondicijsko nisem ravno najbolje pripravljen, sem v teh dneh veliko kolesaril po okoliških hribih. Berem, igram klavir, urejam si stanovanje. Razpet sem med svetovnim pokalom, med domom in med Hrvaško, od koder je moja punca. Oblačila so skorajda ves čas v kovčkih (smeh), a mi za zdaj tak način življenja še ustreza."

Po porodu še hitrejša

Triatlonka Mateja Šimic se je po porodu na tekmovališča vrnila v velikem slogu. Testiranja in dosedanje tekme kažejo, da je pripravljena celo bolje kot prej.

Maja Bertoncelj

Kamnik - Najboljša slovenska triatlonka Mateja Šimic je lansko sezono izpustila zaradi materinstva. S Sebastjanom Zarnikom, sicer gorskim tekačem, sta konec avgusta dobila prvorojenca Luka. "Po porodu deset tednov nisem nič trenirala in sem se samo sprehajala. Z lažjimi treningi sem začela v novembru, decembru. Sredi februarja pa sem začela trenirati kot prejšnja leta. Treniram vsaj dvakrat dnevno. Zjutraj ob 6.15 začnem s treningom plavanja, čez dan pa naredim še trening teka, kolesa ali pa oboje. Od sredine decembra sem preplavala 325 km, pretekla 850 km, od začetka februarja pa prekolesarila 2300 km," je povedala **Mateja Šimic** z Vikrč, ki sedaj stanuje v Kamniku.

Po porodu je prvič tekmovala v januarju, ko je za Slovensko vojsko nastopila na patruljnem teku. Zabeležila je že zmago na kraškem maratonu in na novomeškem teku, v soboto pa je z osebnim rekordom (36:58,92) postala še državna prvakinja v teku na deset kilometrov. "Nisem pričakovala, da bom v formo prišla tako hitro. Tako test plavanja kot tudi tek na 10 km sta pokazala, da sem pripravljena celo bolje kot pred nosečnostjo. Moja želja po vrnitvi ni bila toliko usmerjena rezultatsko. Predvsem sem sama sebi želela dokazati, da se lahko vrnem. Pokazalo pa se je, da lahko tekmujem še na višji ravni kot prej. To v prvi vrsti pripisujem temu, da se je telo v letu dni premora spočilo. Pomembno je tudi, da po porodu nisem pretiravala in sem poslušala svoje telo," pravi triatlonka, ki nastopa tudi v duatlonu in teku. V nedeljo bo nastopila na duatlonu v Ribnici, prvi vrhunec sezone pa jo čaka konec maja, ko bo v Budimpešti potekalo evropsko prvenstvo v duatlonu. Tam si želi izboljšati 6. mesto s prvenstva v Riminiju leta 2006.

V Aljaževih čevljih ni lahko

Telovadec Sašo Bertoncelj, ki se je na evropskem prvenstvu na konju z ročaji prvič uvrstil v finale in uspešno zapolnil vrzel ob odsotnosti Aljaža Pegana, se pripravlja na naslednje tekme svetovnega pokala.

MAJA BERTONCELJ

Gorenja vas-Reteče - "Pričakovali so, da bom ob odsotnosti Aljaža Pegana jaz obul njegove čevlje, vendar biti v njegovih čevljih ni lahko. Veseli me, da sem uresničil vsaj del pričakovanj, torej uvrstitev v finale. To je tudi velika potrditev samemu sebi. Vedel sem, da v finale sodim," je povedal **Sašo Bertoncelj**, ki se je na evropskem prvenstvu v gimnastiki, ki je potekalo v Milanu, na konju z ročaji prvič uvrstil v finale in nato po padcu z orodja končal na 8. mestu.

"Finale je bil moja velika želja. Po kvalifikacijah sem bil najprej zelo vesel, ker sem vajo uspešno naredil, nato pa še, ko sem dobil oceno nad 15 točk. Nisem pa vedel, ali bo to dovolj, tako da sem bil kar nervozen. Mitja Petkovšek in drugi so bili zelo suvereno prepričani, da bom prišel v finale, jaz pa sem bil kar malce skeptičen. Nastope preostalih konkurentov, ki so nastopili v zadnjem turnusu, sem si ogledal na tribuni. Po koncu kvalifikacij je bilo veliko adrenalina, tako da sem tisto noč slabo spal. Še dobro, da je bil finale dan kasneje," je pojasnil telovadec Narodnega doma. V finalu je potem naredil napako, po kateri, priznava, je težko nadaljevati: "Res je kar težko nadaljevati vajo, še težje pa je, če se ti napaka primeri v kvalifikacijah. Kljub vsemu se je treba zbrati in vajo korektno narediti do konca. Ne nazadnje zastopaš svojo zvezo, državo."

Sašo Bertoncelj bo ta konec tedna nastopil na domači tekmi svetovnega pokala v Mariboru.

Sašo Bertoncelj sedaj trenira naprej za naslednje tekme svetovnega pokala. Pripravlja tudi novo vajo. "Naslednja tekma za svetovni pokal bo ta konec tedna v Mariboru, potem bom nastopil še v Glasgowu in v Moskvi, julija pa na univerzijadi v Beogradu, kjer bom branil zlato," pravi športnik iz Gorenje vasi pri Retečah.

Prvenstvo je nov izziv

Prejšnji mesec je mesto prvega moža Veslaške zveze Slovenije prevzel Denis Žvegelj in se že pogumno spopadel s pripravami na bližnje svetovno veslaško prvenstvo na Bledu.

VILMA STANOVNIK

Bled - Ljubiteljem športa je **Denis Žvegelj** ostal v spominu predvsem kot veslač, ki je z Iztokom Čopom leta 1992 v Barceloni osvojil prvo olimpijsko medaljo za Slovenijo.

Več kot deset let je že minilo, odkar ste prenehali aktivno tekmovati. Kaj ste počeli ta leta?

"Aktiven veslač sem bil do leta 1998, moja zadnja sezona v svetovnem pokalu pa je bila leta 1997. Nato sem se res bolj začel posvečati poslu. Po poklicu sem diplomirani strojni inženir in sem direktor podjetja Basing na Bledu. Ukvarjamo se s projektiranjem naprav za železarne, smo strojno projektantsko podjetje. Kljub poslu in družini pa na veslanje nikoli nisem pozabil, udeleževal sem se svetovnih veteranskih prvenstev, z mojo univerzo Brown University smo bili na prvenstvu nekdanjih veslaških zvezdnikov v Zambiji, letos nameravam nastopiti na ekshibicijski regati v Splitu. Tako ostajam aktiven, večkrat se usedem v skif, veslanje ostaja v mojem srcu in kljub obilici dela na šport ne pozabljam."

Denis Žvegelj, novi predsednik Veslaške zveze Slovenije

Ob prevzemu predsedniškega mesta pri Veslaški zvezi Slovenije ste se gotovo zavedali velikega izziva, priprave svetovnega prvenstva na Bledu?

"Sodeloval sem že pri pripravi kandidature za prvenstvo, in ko so prejšnji vodilni na zavezi predlagali, naj razmislim o kandidaturi za novega predsednika, sem se odločil, da je čas, da se spopadem z novim izzivom. Res pa je, da prihaja obdobje, ko bo treba biti zelo aktiven in prodoren. Glede priprave svetovnega prvenstva je treba opraviti ogromno organizacijskega dela. Prav tako je potrebno veliko usklajevanja, saj pri pripravi prvenstva sodelujemo trije partnerji: Občina Bled, Veslaška zveza in Veslaški klub Bled. Za investicije naj bi poskrbela občina, gradbena dela (stolp, tribuna, hangarji ...) pa naj bi bila končana do tekme svetovnega pokala, ki bo prihodnje leto konec maja."

Z novimi tekmovanji si bo Bled utrdil vodilno mesto med slovenskimi veslaškimi središči?

"Bled je zagotovo center veslanja pri nas, saj imamo edini primerno veslaško tekmovalno progo. Prav tako je iz blejskega kluba največ reprezentantov. Sedaj imajo moderen veslaški center tudi v Mariboru, ki ga naša reprezentanca s pridom uporablja za priprave. Naš cilj pa je, da se kvalitetno dela tudi v drugih klubih, da se krog reprezentantov razširi in da konkurenca postane še močnejša."

Z Iztokom Čopom sta skupaj veslala pred leti, še danes pa se zdi, da je za našo reprezentanco nepogrešljiv?

"V selektorsko delo se ne mešam, vendar pa mislim, da je Iztokova osebna odločitev, koliko časa bo še vztrajal. Seveda pa bo treba z leti poiskati nove nosilce našega veslanja. Mislim, da bo prav svetovno prvenstvo na Bledu vrhunec uspešnega obdobja našega veslanja, ki se je začelo leta 1990. Upam, da nas bo - kakorkoli: kot tekmovalci ali soorganizatorji - sodelovalo čim več tistih, ki smo v teh letih našem veslanju dali svoj pečat."

GIBAJTE SE Z NAMI
MIROSLAV BRACO CVJETIČANIN

Velikonočna

Po velikonočnem ponedeljku je največ kolesarjev na cestah, zato bodite vozniki avtomobilov zelo previdni.

Danes zjutraj ali verjetno že včeraj zvečer nas je veliko komaj čakalo dan potem, ko se bo moral nujno razgibati, da bi očistil vest zaradi prazničnih dnevov. Pirhi, šunka, potica, hren so odlična prehrana v omejenih, normalnih količinah, ne pa v takem obsegu, ljudje božji! Jaz sem razmišljal in ta ideja se mi sploh ne zdi slaba, da bi se prihodnje leto k žegnu peljal s kolesom v vsaj petdeset kilometrov oddaljeno cerkev. Moja vest bi bila čista, ampak bojim se, da bi že po poti izpraznil kompletno košarico in bi mi lahko požegnal le kolo in prazen bidon.

Torej ...

Vse pridobljene maščobe bom danes spravil ven. Mogoče bom imel tudi reaktivni pogon, glede na količino požrtih pirhov. Da. Najbolje bo, da grem sam kolesarit, da slučajno kdo v mojem zavetrju ne bi poleg čelade potreboval še "gasmaske".

Velikonočni prazniki so vedno lepi in ne vem, zakaj moram tako pretiravati z vnosom kalorij.

Še osemkrat spat, pa bomo spet skupaj kolesarili. Pripraviti bo treba kolo, ga lepo očistiti, oprati ćres, zločiti čelado in čevlje, da bo vse tako kot v vojski na "smotri". Občutek imam, da nas bo direktorica pred štartom natančno pregledala od glave do pet. Tako pikolovske je, da se zna zgoditi, da bo koga poslala nazaj domov, če bo imel en dan staro brado ali pa, bognedaj, da kaka bejba pride z mastnimi lasmi pod čelado. Opozorjeni ste, zato izgovorov ne bo!

Zdaj sem se spomnil, da je do začetka našega skupnega kolesarjenja še en torek in ne bom že zdaj pisal, po katerih cestah se bomo odpravili na prvo skupno vožnjo. Mogoče ne bi bilo neumno, če bi začrtali eno turo in se vsako sredo vozili po isti? To je dobro predvsem zato, da vsak pri sebi lahko nadzoruje napredek v treningu. Dobro je tudi zato, da vsak teden vsaj za en dan veš, kje boš kolesaril v skupini in predvsem po kateri poti, zato se nam bo lahko kdo pridružil nekje vmes. Taka je praksa večine "rund" ali krogov povsod po Sloveniji. Samo za razmislek. Lahko pa jih menjamo mesečno ali ... No zato bomo morali pred štartom imeti še en sestanek. Predlagam, da ga vrinemo kar v sredino in petkovo statično kolesarjenje. Vsekakor pa bomo organizirali skupini A in B. To smo že zmenjeni. Skupina A bo počasnejša ali panoramska, kot se ji reče v kolesarskem žargonu. Nekateri ji pravimo tudi "disco grupa", ker so na kolesu videti, kot bi šli čez diskoteko. Saj razumete, glava, roke in noge gredo vsak po svoje v ritmu glasbe oz. v našem primeru v ritmu pedal. In skupina B bo hitrejša in v njej bodo prišli na račun predvsem tisti kolesarji, ki se radi vozijo hitreje in dlje. Ženske se bodo na začetku pridružile prvi skupini razen Jelene, ki bo, mislim, še bejevce gnala. Če bo prišla, seveda.

Statično bomo kolesarili še dvakrat. Jutri in v petek potem presedlamo na premikajoča se kolesa. Več kot veseliti se ne moremo, kajne? Zato vas še enkrat naprošam, da pregledate svoja kolesa, če so pripravljena za letošnjo sezono. Upam, da se brali vse moje in Francijeve nasvete, in močno upam, da ne bo tehničnih težav. Fizične bodo, to je povsem normalno, ampak izognimo se vsaj tehničnim. No, roko na balanco: tudi fizične bodo milejše, saj sem prepričan, da smo si s statičnim kolesarjenjem naredili zelo učinkovito podlago. Bomo videli in občutili.

Ne pozabite na naše nove čelade MET, ki nam jih je dobavilo podjetje Preloco in so že na voljo. Cena je več kot ugodna in lepo bi bilo, da bi bili enako okrašeni pred direktorico. Veste, veliko da na stajling.

Foto: Ciril Šinkovec

KRANJ

Na železniški postaji iztekla nevarna snov

Ob 130-letnici organiziranega gasilstva in 50-letnici poklicne gasilske enote v Kranju so v soboto na kranjski železniški postaji izvedli vajo posredovanja v primeru iztekanja nevarne snovi (jedke snovi) pri železniškem transportu. "V vaji smo preizkusili usposobljenost gasilske note za posredovanje v nesrečah z nevarnimi snovmi ter našo kompatibilnost z drugimi službami. Z izvedbo sem zadovoljen, saj je vaja pokazala, da kranjski gasilci upravičeno razpolagamo s specialno opremo, kot so plinotesne obleke, dihalni aparati, črpalne naprave ..." je ocenil strokovni vodja kranjskih poklicnih gasilcev **Matej Kejžar.** Direktor Gasilsko reševalne službe Kranj **Vojko Artač** je dodal, da gre za zelo drago opremo, ki jo je treba zamenjati, ko preteče rok uporabnosti, čeprav morda sploh ni bila rabljena. "Do zdaj nismo imeli veliko težav s financiranjem, trudimo pa se, da se finančni prilivi ne bi zmanjšali kljub zaostrenim gospodarskim razmeram. Menim, da se na področju zaščite in reševanja ljudi in premoženja ne bi smelo varčevati," razmišlja Artač. Na vaji so poleg poklicnih gasilcev sodelovali tudi prostovoljni gasilci iz društev Kokrica, Kranj-Primskovo, Predoslje in Breg ob Savi, ekipa Nujne medicinske pomoči Kranj, Regijski center za obveščanje Kranj in Slovenske železnice. **S. Š.**

Foto: Gorazd Kavčič

Previdnost pri denarnih naložbah

Nepooblaščeni ponudniki denarnih naložb obljubljajo nenavadno visoke donose, poslovanje pa praviloma poteka gotovinsko.

SIMON ŠUBIC

Kranj - Policija je v zadnjem obdobju v Sloveniji zaznala večje število nepooblaščenih ponudnikov, ki ponujajo vlaganje sredstev na mednarodno denarno borzo Forex programe. V večini primerov ponudniki obljubljajo nenavadno visoke donose, ki s sabo nosijo tudi veliko tveganje, opozarja policija. "Nepooblaščeni ponudniki pobirajo vložke v višini najmanj pet tisoč evrov, medtem ko maksimalni vložki niso opredeljeni. Promotorji obljubljajo vlagateljem velike donose, tudi do dvajset odstotkov na mesec. Poslovanje običajno poteka gotovinsko. Tovrstne posle nepooblaščeni posredniki najpogosteje ponujajo prek spletnih strani ali na predavanjih, organiziranih za ožji krog ljudi," je pojasnil **Drago Menegalija**, predstavnik policije za odnose z javnostjo za področje kriminalitete. Policija sumi, da gre v teh primerih za kazniva dejanja, saj delovanje nepooblaščenih ponudnikov meji že na organiziranje prepovedanih denarnih verig in nedovoljenih iger ter goljufije. Morebitnim vlagateljem policija svetuje izjemno previdnost, predvsem tistim, ki imajo manj izkušenj pri trgovanju s finančnimi instrumenti. Še posebno previdnost svetuje v primerih, ko ponudniki obljubljajo nenavadno visoke donose in zahtevajo obvezna nakazila sredstev na račune v tujini. "Občanom, ki vseeno razmišljajo o tovrstnih naložbah, predlagamo, da pred tem poiščejo vse ustrezne informacije, se seznanijo z vsemi vrstami tveganj in zahtevajo podatke o ponudnikih storitev. Od posrednikov naj zahtevajo izpis vseh opravljenih poslov, ki morajo vsebovati ime in priimek stranke, številko računa stranke, oznako finančnega instrumenta, količino, ceno, vrsto posla, vse stroške in podobno," razlaga Menegalija, ki priporoča vsem vlagateljem, naj svoj denar investirajo prek borznoposredniških družb in bank, ki imajo za opravljanje svoje dejavnosti dovoljenje Agencije za trg vrednostnih papirjev oziroma Banke Slovenije.

Krivca za onesnaženje še iščejo

Oljni madež, ki se je konec marca pojavil na Bohinjskem jezeru, si je ogledala tudi okoljska inšpektorica.

MATEJA RANT

Bohinj - Oljni madež na Bohinjskem jezeru se je prvič pojavil konec marca, ob vsakem večjem deževju pa se v vodo izpirajo nove količine kurilnega olja iz razmočene zemljine v jezero. Sprva so domnevali, da olje izteka iz cisterne za kurilno olje v počitniškem objektu nad jezerom, a je inšpektorica za okolje ob pregledu ugotovila, da je omenjena naprava tesna in torej ni povzročitelj onesnaženja.

Po besedah bohinjskega župana **Franca Kramarja** so oljni madež prvič opazili 24. marca pod počitniškim domom Skalca, ki je v lasti ministrstva za notranje zadeve. Zaradi obnove objekta je tam gradbišče in pod njim je skozi zemljo v jezero pronicalo kurilno olje. "Takoj smo aktivirali štab civilne zaščite, ki je v jezero namestila lovilno pregrado in pivnike za olje," je pojasnil Kramar. Bojazen, da bi se madež še širil, je tako odveč, je zatrdil poveljnik civilne zaščite občine Bohinj **Boris Rožič.** Ta čas še ugotavljajo, od kod izteka olje, ki iz zemlje v vodo pronica ob deževju. "Čeprav je do razlitja prišlo znotraj Triglavskega narodnega parka, si je okoljska inšpektorica zadevo prišla ogledat šele po sedmih dneh," je ob tem ogorčen Kramar. Z inšpektorata za okolje in prostor so v zvezi s tem sporočili, da so inšpekcijski pregled opravili pri lastniku skladiščne naprave za hranjenje kurilnega olja v počitniškem domu Skalca. Po njeni ugotovitvi olje ni iztekalo iz te naprave, zato kriminalistična policija povzročitelja onesnaženja še išče. Za omenjeno kršitev, navajajo pri inšpektoratu za okolje in prostor, je zagrožena kazen v višini od štiri do 125 tisoč evrov za pravno osebo in od šeststo do dva tisoč evrov za odgovorno osebo. Posameznik, ki stori omenjeni prekršek, pa se kaznuje z globo od štiristo do 1200 evrov.

Oljni madež na Bohinjskem jezeru imajo pod nadzorom.

Potrpežljivi pazniki in zaporniki

Pravosodni minister Aleš Zalar je na Brdu pri Kranju podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem uprave za izvrševanje kazenskih sankcij.

SIMON ŠUBIC

Brdo pri Kranju - Minuli četrtek je v hotelu Kokra na Brdu pri Kranju potekala slovesnost ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, na kateri so podelili priznanja najzaslužnejšim delavcem. Ob tej priložnosti je minister za pravosodje Aleš Zalar napovedal tudi temeljito spremembo lanske novele zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, ki je poleg nekaterih dobrih rešitev prinesla še nekaj težav, med njegovimi prioritetami pa je tudi reševanje kadrovske in prostorske stiske v slovenskih zaporih.

Zalar je pojasnil, da si je pred kratkim ogledal zavoda za prestajanje kazni v Ljubljani in na Dobu, ki sta najbolj zasedena. "Lahko le čestitam zaposlenim in zaprtim za njihovo potrpljenje in sobivanje. Pod vtisom obiska sem se odločil, da takoj začnemo postopke za vključitev gradnje novega zapora v Ljubljani v načrt razvojnih programov," je dejal minister, ki ga še posebej skrbi pomanjkanje strokovnega osebja za delo z zaprtimi osebami v oddelkih za vzgojo po zavodih. "Skrb zbuja tudi trend upadanja dela za zaprte osebe, ki se bo verjetno spričo recesije še povečal," je še opozoril.

"Glede na okoliščine, v katerih delamo, so bili v letu 2008 rezultati zelo dobri," je ocenil **Tomaž Smole**, generalni direktor uprave za izvrševanje kazenskih sankcij. Skupaj z ministrom sta nato podelila priznanja najzaslužnejšim delavcem. Plaketo ministra za izjemno strokovno delo in pomembne izboljšave pri delu sta prejela sekretar **Aldo Carli** z Generalnega urada Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in **Darko Plauštajner**, vodja polodprtega in odprtega oddelka Slovenska vas v zavodu Dob.

Minister Aleš Zalar (na sredi) izroča priznanje sekretarju Aldu Carli, ob njem stoji Tomaž Smole, direktor uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. / Foto: Gorazd Kavčič

SPODNJE BITNJE

Izginil Audi

V noči na nedeljo je neznanec s parkirnega prostora v Spodnjih Bitnjah odpeljal osebno vozilo Audi A4 Avant črne barve, letnik 2005. Na vozilu so bile nameščene registrske tablice z oznako GO 18-28F. Tat je lastnika vozila oškodoval za okoli 15 tisoč evrov. **S. Š.**

KRANJ

Ga je kdo videl?

Od petka pogrešajo 42-letnega **Damirja Bokuliča** iz Šmarij pri Jelšah (na sliki), ki pa že dlje časa začasno živi v Kranju. Visok je okoli 180 centimetrov in srednje postave, oblečen je v modre kavbojke in temno modro jakno "windstoper", je temnih kostanjevih las z osivelimi deli zgoraj levo in desno, od sredine čeljusti je brez zoba, na levi strani pod ušesom pa ima "izrastek". Od doma je odšel brez denarnice, brez mobilnega telefona in osebnega avtomobila. Vse, ki bi kaj vedeli o pogrešanem Damirju Bokuliču, policija prosi, da obvestite najbližjo policijsko postajo ali pokličete 113. **S. Š.**

Se bomo sploh kdaj zedinili?

Pred 200 leti rojeni Matija Majar Ziljski je bil prvi, ki je leta 1848 zapisal zahtevo, poznano kot Program Zedinjene Slovenije: da bi se vsi Slovenci zedinili v eni upravni oziroma državni enoti. Se bomo?

MIHA NAGLIČ

Po Glasovi preji o Matiji Majarju Ziljskem me je ugledni in dobronamerni gospod, čigar pogled je uprt v sodobne in bodoče reči, povprašal, kakšen smisel ima razpredati o "fosilnih" možakarjih iz 19. stoletja? Nam imajo danes sploh še kaj povedati? Razložil sem mu, da sta Majarjeva drža in sporočilo nadvse aktualna. Malo je osebnosti v naši zgodovini, ki so si tako srčno prizadevale za narodne reči (in premalo za svoje osebne). Hkrati pa program Zedinjene Slovenije ni bil nikoli povsem dosežen, kaj šele presežen. Še vedno je velik izziv.

V letu 1848, ko je bil zapisan, je bil ta cilj realen. Vsi Slovenci smo namreč živeli znotraj avstrijske države: če bi cesar in njegovi svetovalci to hoteli, bi nam udejanjenje tega načrta lahko dovolili. Pa niso, razdrobljeni na več kronskih dežel smo bili šibkejši in bolj obvladljivi. Potem je prišlo leto 1918, ko je Avstro-Ogrska razpadla, Slovenci pa smo se tako rekoč čez noč znašli v štirih med seboj sovražnih si državah. Glavnina v Kraljevini SHS, skoraj tretjina v Italiji, Koroška je ostala v Avstriji, Porabski Slovenci so ostali na madžarski strani. Take tragedije v novejši slovenski zgodovini še ni bilo, spodbudno je bilo edinole dejstvo, da so bili prekmurski Slovenci izločeni iz madžarske in vključeni v jugoslovansko državo. Leta 1941 je bilo še huje: tudi Slovenci v Jugoslaviji smo bili razdeljeni med tri okupatorje. Spomladi 1945 pa je le malo manjkalo, da bi Titova vojska uresničila Majarjevo vizijo - maja je zasedla Trst in Koroško, a se je morala na zahtevo zahodnih zaveznikov iz obeh umakniti. Dobili smo slovensko republiko znotraj jugoslovanske federacije; tej je bil pozneje priključen večji del Primorske z obalo od Ankarana do Dragonje (ki, resnici na ljubo, dotlej nikoli ni bila slovenska); v zamejstvu so ostali tržaški, goriški, beneški, koroški in porabski Slovenci. Z nastankom samostojne Republike Slovenije v letu 1991 je bilo to stanje samo še potrjeno. Dokončno?

Se z vstopom RS v EU to "dokončno" stanje kaj spremeni? Ko smo šli na Glasovo prejo v Bistrici na Zilji, smo Karavanke kot naravno mejo premagali tako, da smo se zapeljali skozi tunel, pri čemer ni bilo na nekdanjih mejnih prehodih na gorenjski in koroški strani tunela nobene kontrole. Spet je tako kot je bilo do leta 1918, ko je bila med kronskima deželama Kranjsko in Koroško le administrativna meja dveh dežel znotraj iste državne povezave (takrat AO, zdaj EU). Ostajajo pa slej ko prej sovražni, čeprav zdaj precej prikriti duhovi; slovenskemu sovražni duh nemštva še zdaleč ni tako izrazit, kot je bil v letih 1938-45, a živi in zadnji deželni volilni izid ga po svoje potrjuje. Kaj storiti, da bi presegli to nasprotje in sovraštvo?

Mnogi na obeh straneh upajo, da se bosta že državi zmenili. A to je iluzorno. Avstrijska zvezna oblast na Dunaju ne bo radikalno ukrepala proti deželni v Celovcu. Slovenska politika pa se še za to ne postavi, da bi jo priznali kot naslednico Jugoslavije v avstrijski državni pogodbi; avstrijski zvezni politiki, ki jo je odločno podprla v prizadevanjih za osamosvojitev, se noče zameriti. Ostajajo nam premalo izkoriščene možnosti povezovanja na ravneh, ki so pod državno in jim običajno rečemo civilno družbena. Možnosti gospodarskega, kulturnega in čisto zasebnega sodelovanja, ki naj se razvija na lastno pobudo in ne glede na to, kaj o tem menijo deželni glavarji v Celovcu in Ljubljani. Časopis Gorenjski glas deluje prav v tej smeri. Po novem se tiska v tiskarni Carinthia v Št. Vidu na Glini, z Glasovo prejo o MMZ pa smo hoteli narediti kulturno gesto. Žal je bilo občinstvo pretežno tisto, ki smo ga pripeljali s seboj, domačinov je bilo le za vzorec. A bili so in z njimi ostajamo v prisrčnem stiku v upanju, da nas bo še kdo posnemal. Gesta civilno družbenega sodelovanja je navsezadnje tudi zasebni družinski izlet, združen z obiskom katere od slovenskih ustanov in kosilom v slovenski gostilni, kakršna ja Stara pošta v Bistrici na Zilji. Mogoče bi prav bolj pogosti obiski Slovencev z južne strani Karavank ohrabrili tiste, ki živijo na njihovi severni strani, k temu, da bi se bolj odkrito ali celo znova prištevali k slovenstvu. Predvsem tako, da bi spet več govorili slovensko, tako v javni kot zasebni rabi. "Kar je človeku duša, to je narodu prirodni jezik", piše na Majarjevem nagrobnem spomeniku v Pragi. Slovenskega naroda brez slovenščine ni in ne more biti. V Majarjevi Ziljski dolini se je, kot je pogumno ugotovil dr. Teodor Domej, narodova jezikovna smrt že zgodila. A dokler je tu še kaj slovenskih družin, so te za seme in upanje ostaja. In v tem upanju zakličemo: **Slovenci vseh dežel, zedinimo se!**

Malo je osebnosti v naši zgodovini, ki so si tako srčno prizadevale za narodne reči (in premalo za svoje osebne). Hkrati pa Majarjev program Zedinjene Slovenije ni bil nikoli povsem dosežen, kaj šele presežen. Še vedno je velik izziv.

V Majarjevem duhu zedinjeni Kranjci in Korošci na Glasovi preji v Bistrici na Zilji, 4. aprila 2009 / Foto: Matic Zorman

GLASOVA PREJA

Snovanja

Matija Majar Ziljski, Slovenec s slovanskim srcem

"Matija Majar Ziljski je bil v svojem pisanju in delovanju zelo pogumen. Žal so mu mnoge stvari spodletele, čeprav je vanje vložil veliko truda. Zato ga imam za Don Kihota slovenske politične in kulturne zgodovine," je na Glasovi preji dejal o velikem Ziljanu raziskovalec njegovega življenja dr. Teodor Domej.

Jože Košnjek

Glasovo prejo smo tokrat na predlog njenega voditelja **Miha Naglича** prvič organizirali v slovenskem zamejstvu, v Bistrici na Zilji/Feistritz an der Gail na Koroškem. Govorili smo o življenju in delu pomembnega in dolgo zamolčanega ziljskega duhovnika, časnikarja, zbiralca ljudskega blaga, narodnega buditelja in politika Matija Majarja Ziljskega. Nalogo sta izvrstno opravila voditelj prej Miha Naglič in ugleden koroški Slovenec, slavist ter zgodovinar **dr. Teodor Domej**, ki je poklicno od leta 1996 naprej deželni šolski nadzornik za pouk slovenščine na srednjih in višjih šolah, zasebno pa raziskuje kulturno in politično zgodovino Slovencev na Koroškem, še posebej vlogo Matija Majarja Ziljskega. Preja je bila za udeležence z Gorenjskega priložnost za spoznavanje preteklosti in sedanjosti Ziljske doline, saj so bili z nami dobri poznavalci Koroške, med njimi tudi nekdanji državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu **dr. Peter Vencelj** iz Kranja, ki ga pot še vedno pogosto zanese k zamejskim Slovencem. Povedal je, da so bili Ziljani samozavestni in ponosni ljudje. Vztrajali so pri svoji narodni noši, čeprav jo je hotela cesarica Marija Terezija zaradi prekratkih ženskih kril prepovedati. V Zagoričah/Agoritschach pri Podkloštru/Arnoldstein in v Koče-Muti/Koetschach pa so v času protireformacije pred požigom skrivali protestantske knjige.

Zaradi konjereje, ki je bila edina primerna za močvirnato in kislo zemljo pod Dobračem, se je razvilo furmanstvo. Ziljani so šli s svojimi čokatimi delovnimi konji noriki v svet, prevažali tovor med Salzburgom in Trstom in domov prinašali napredek in zavedanje o pomenu znanja.

Pozabljena Ziljska dolina

V Bistrici na Zilji nas je prijazno sprejela **Pepca Druml** z dekliškim priimkom Čertov, doma iz Slovenjega Plajberka/Windisch Bleiberg pri Borovljah. Na celovški univerzi je končala študij slovenščine in se poročila z Ziljanom iz Bistrice **Ludvikom Drumlom**, odvetnikom v Beljaku. Pet otrok imata. Leta 2003 sta kupila propadajoči hotel Stara Pošta sredi vasi, ga obnovila in spremenila v sodoben hotel ter v kulturno in družabno središče Bistrice in celotne Ziljske doline. Tudi zaradi Drumlovih se v Ziljski dolini pogosteje sliši slovenska beseda.

S Pepco smo se povzpeli do cerkve sv. Martina, od koder je čudovit pogled na dolino in Dobrač na drugi strani. Po uničujočem potresu leta 1348, ko se je južni del 2160 metrov visoke gore podrl v dolino in pokopal podse številne vasi in ljudi ter zajezil reko Ziljo, ki je obrnila tok in poplavila dolino, so jo zgradili na skali nad vasjo. Njen skrbnik je med ljudmi zelo spoštovani župnik **Stanko Trap**, ki pri maši in v vsakdanjem življenju najde za vsakogar prijazno in spodbudno besedo ter tako kot Slovenec neguje sožitje različno govorečih ljudi.

"Do Ziljske doline so se v Celovcu vedno obnašali mačehovsko. To je čudno, saj so bili tu doma nekateri pomembni slovenski politiki, Zilja pa je zakladnica slovenske kulturne in jezikovne dediščine. Ziljska govorica je čudovit primer arhaičnega dialekta. Narodna noša je ena najbogatejših narodnih noš nasploh. Ziljski običaji štehvanja, rejev pod lipo, žegnanj in koledniškega prepevanja so nekaj posebnega. Še pred stotimi leti je velika večina ljudi govorila slovensko. Nemščino so se morali hoditi učiti drugam," je pripovedovala Pepca Druml. "Bistrica na Zilji, Straja vas, Zahomc, Dole, Brdo, Čajna in Čače so danes zadnje vasi v Ziljski dolini, v katerih po nekaterih družinah še govorijo slovensko. Trudimo se, da bi bilo v ljudskih šolah čim več prijav k dvojezičnemu pouku in da bi dvojezičnost uvedli v enega od vrtcev," je še povedala. V prireditveni dvorani gostišča smo poslušali stare ziljske pesmi, ki jih je posnel domači, sicer nemški zbor Ojstrnik (tako se imenuje gora nad Ziljsko dolino) in gledali nad 50 let star film o najbolj znanem ziljskem običaju štehvanju in reju pod lipo, ki je bil po scenariju Nika Kureta posnet v izvirnem ziljskem okolju.

Od cerkve nad Bistrico je čudovit pogled na Ziljsko dolino. / Foto: Matic Zorman

Zgodovinarji in etnologi si niso edini o izvoru štehvanja, v katerem mladci jahajo neosedlane konje in med dirom s kijem tolčejo po na kolu nasajenem sodu, nato pa na reju zaplešejo z brhkimi Ziljankami. Eni pravijo, da na štehvanju fantje in možje kažejo svojo spretnost in moč. Za druge pa ima običaj korenine v času turških ropanj po Koroškem. Sod, po katerem tolčejo jahači, naj bi predstavljal glavo turškega vojščaka, ki si zaradi grozodejstev ne zasluži drugega kot smrt. V Zahomcu in v Bistrici štehvajo še danes, običajno na binkoštni ponedeljek.

Duhovnik iz Slomškove šole

Dokumentarni film Izgubljene iluzije Matija Majarja Ziljskega režiserja **Andreja Mlakarja** je bil celovit sprehod skozi življenje ziljskega narodnjaka in dober uvod v pogovor Mihe Naglича s koroškim zgodovinarjem dr. Teodorjem Domejem, ki izhaja iz znane Domcjeve rodbine v Rinkolah/Rinkolach v Podjuni, in je med najboljšimi poznavalci Matije Majarja Ziljskega. Pred sedmimi leti je v ruskem etnografskem muzeju v Sankt Peterburgu našel za večino že pozabljene narodne noše in nekatere druge predmete iz življenja Ziljanov, ki jih je Matija Majar leta 1867 nesel na prvo slovansko etnografsko razstavo v Moskvi. Po razstavi se je za njimi izgubila sled.

Matija Majar Ziljski (1809-1892)

"V 19. stoletju je bilo ob Matiji Majarju (rodil se je 7. februarja 1809 v družini krojača v Vitenčah pri Goričah v Ziljski dolini - op. p.) kar nekaj pomembnih osebnosti doma na Zilji. Nekoliko starejši Urban Jarnik je oral ledino na literarnem področju in je bil prvi koroški izobraženec, ki se je načrtno ukvarjal z literaturo. Jarnik je s pomočjo Jerneja Kopitarja pisal celo v osrednji dunajski časopis. Njegov članek o Zilji in Ziljanih so kasneje objavili še drugi časopisi. Zilja je bila neke vrste pojem zaradi socialnega ozadja," je prepričan **dr. Teodor Domej**. "Ziljani so bili od vseh koroških Slovencev najbolj odprti v svet. Kot furmani so prevažali blago preko tedanjih državnih in deželnih meja. Morali so veliko znati. Morda so bili ob protestantih iz Prekmurja med najbolj pismenimi Slovenci. Po podatkih iz arhivov koroške šolske zgodovine je bilo v začetku 19. stoletja v Ziljski dolini več šol kot na

"Danes sta pomembni večkulturnost in večjezičnost ob upoštevanju enakopravnosti. Tudi na Zilji spoznavajo, da z opuščanjem domačega jezika veliko zgubljajo. Ali ni nekaj lepega, če pevci nemškega pevskega zbora pojejo tudi slovensko pesem. To se pred dvajsetimi leti na Koroškem ne bi moglo zgoditi." (Dr. Teodor Domej)

GLASOVA PREJA

Snovanja

vsem Kranjskem. Skoraj vsaka fara je imela zametek šole, v kateri so se ljudje učili brati in pisati. Matija Majar je zase v spominih zapisal, da se je že v sedmem ali osmem letu naučil brati in pisati in je že lahko bral Japljevo Sveto pismo. Po končani celovški gimnaziji in liceju v Gradcu, kjer je spoznal Stanka Vraza, je bil sprejet na študij bogoslovja v Celovcu. Celovško bogoslovje je bilo takrat nekaj posebnega, saj je bilo skupna izobraževalna ustanova za duhovnike lavantinske in krške škofije in so se v njem srečevali bogoslovci iz vseh delov slovenskega ozemlja. Za dušni blagor študentov je skrbel takratni spiritual in kasnejši škof Anton Slomšek, ki ni bil samo učitelj, ampak tudi narodni buditelj. Sam je veliko pisal in k pisanju ter prevajanju vzpodbujal tudi študente. V zgodovinskih virih je mogoče prebrati, da je bil Matija Majar najboljši Slomškov učenec." Po Domejevmnenju je na miselno zorenje mladega Majarja vplivala tudi francoska revolucija, ki je bila mejnik v nacionalnih gibanjih in za nekatere tudi začetek nastajanja modernih držav. Ilirsko gibanje in sodelovanje s Stankom Vrazom in Ljudevitom Gajem ga je navdušilo za vseslovansko idejo, ki je bilo takrat še posebej živo na Slovaškem in Češkem. Dr. Teodor Domej domneva, da je Matija Majar morda prav zaradi najmočnejšega slovanskega narodnega političnega gibanja na Češkem izbral za svoje zadnje bivališče Prago, kjer je umrl 31. julija leta 1892.

Kaznovan zaradi ideje o Zedinjeni Sloveniji

Torej ni bilo naključje, da se je Matija Majar Ziljski marca leta 1848 tako odločno in izvirno odzval na dunajsko revolucijo in napisal temeljni slovenski politični program za Zedinjeno Slovenijo, se je glasilo Nagličevo vprašanje dr. Domeju.

"Majarjevo ravnanje marca leta 1848 je posledica idej ilirizma, posebej na Hrvaškem, in dogodkov na Češkem, s katero je bila slovenska politika v 19. stoletju zelo povezana. Ko je 17. marca v Celovcu, kjer je bil stolni kaplan, zvedel, da se na Dunaju nekaj dogaja, je napisal znameniti članek Kaj Slovenci terjamo? Zapisal je, da Slovenci zahtevamo le tisto, kar je samoumevno za Nemce in Italijane. Slovenščina mora postati prvi jezik v šolah in uradih, slovenske dežele pa naj se združijo v skupno državo Slovenijo, ki bo imela svoj deželni zbor in ne bo imela nič skupnega z nemško zvezo. Matija Majar je šel v svojih prizadevanjih za Zedinjeno Slovenijo še korak naprej. O ideji Zedinjene Slovenije ni pisal le v časopisih, ampak je zanjo na Koroškem zbiral tudi podpise. Nekaj podpisanih pol s temi zahtevami, naslovljenih na cesarsko kraljevo veličanstvo na Dunaju, je v dunajskem arhivu našel zgodovinar Stane Granda. Zaradi teh dejanj je bil Matija Majar Ziljski iz celovške škofije premeščen na Višarje v Kanalski dolini. Te kraje je Majar dobro poznal, saj je bil v fari Žabnice pod Višarjami kaplan. Tu je leta 1843 napisal pogumno zahtevo po uvedbi slovenščine kot učnega jezika v koroške šole. Čeprav Matija Majar Ziljski v svojih zahtevah ni kazal strahu in je bil v svojem izražanju oster, je doživljal neuspehe. To ga je spremljalo in težilo vse življenje. Neuspešno si je prizadeval za skupni vseslovanski knjižni jezik ali vsaj za skupni jezik Slovencev in Hrvatov. Zgodovina in razvoj sta šla svojo pot. Zato je zame Matija Majar Ziljski Don Kihot slovenske politične in kulturne zgodovine," je odgovoril dr. Teodor Domej.

Z narodnimi nošami v Moskvo

Matija Majar Ziljski se je v slovensko zgodovino zapisal še zaradi enega dejanja. Leta 1867, ko je bil župnik v Gorjah v Ziljski dolini, je brez škofovega dovoljenja odšel na prvo slovansko etnografsko razstavo v Moskvo. S seboj je odnesel šest ziljskih narodnih noš in nekatere, za ziljsko dolino značilne predmete. Po moskovski razstavi se je za ljudskim blagom iz Ziljske doline zgubila vsaka sled.

"Razstava v Moskvi in Majarjevo potovanje nanjo ni bilo brez razloga. Slovanom se v dunajskem cesarstvu niso obetali dobri časi in je bila razstava tudi priložnost za srečanje slovanskih politikov. Matija Majar pa je bil sploh navezan na Rusijo, saj je upal, da se bo kdaj preselil tja in predaval na kateri od tamkajšnjih univerz, na primer v Odesi. Ta želja se mu ni uresničila. Na moskovsko razstavo je dejansko potoval na črno. Ker ni imel kaplana, se je z duhovnikom iz sosednje fare dogovoril za najnujnejša opravila. S potjo v Rusijo je veliko tvegal. Še danes je potovanje z vlakom zahtevno. Kako naporno je moralo biti šele takrat! Ko ga je po vrnitvi iz Moskve škofija poklicala na zagovor, je v odgovoru kar predrzno in tudi naivno pojasnil, da ni vedel, kako daleč je Moskva. Ali si je Majar veliko upal ali pa je imel velik smisel za humor! Njegova fotografija je med slikami udeležencev razstave v Moskvi. Mislim, da je to ena od njegovih najstarejših fotografij. Kasnejša in bolj znana je bila posneta v času, ko je bil že starejši in bolehen," je o Majarjevi znameniti poti v Moskvo povedal dr. Teodor Domej.

Režiser Andrej Mlakar je posnel dokumentarni film o Matiju Majerju Ziljskem in o ziljskih narodnih nošah. / Foto: Matic Zorman

Presenečenje v Sankt Peterburgu

Dr. Teodorju Domeju narodne noše in drugi etnografski predmeti, ki jih je Matija Majar Ziljski leta 1867 odnesel v Moskvo, niso dali miru. S prijateljem in sodelavcem na celovški univerzi, zgodovinarjem in raziskovalcem Majarjevega življenja **Andrejem Moritschem** sta bila prepričana, da morajo izgubljeni predmeti nekje biti.

"Avgusta leta 2001 sem bil na tečaju ruščine v Sankt Peterburgu. Potrkal sem na vrata ravnateljice Ruskega etnografskega muzeja in jo vprašal po nošah in drugih predmetih iz Zilje. Kot iz topa je potrdila, da so pri njih. Leto pred tem so namreč ponovno dokumentirali slovansko razstavo v Moskvi leta 1867 in fotografije noš in drugih predmetov, ki jih je Majar prinesel v Moskvo, objavili v posebni publikaciji. Ker je bil to čas dopustov, mi za ogled predmetov niso mogli dati dovoljenja. Leta 2002 so mi omogočili ogled zbirke, ki je lepo shranjena, vendar jo že načenja zob časa. Vodstvo muzeja mi je prijazno omogočilo, da smo primerke fotografirali in jih s tem znova vrnili med kulturno dediščino slovenskega naroda," je svoje uspešno iskanje izgubljenega ziljskega zaklada opisal dr. Teodor Domej.

Zadnja pot v Prago

Matija Majar Ziljski je okrog leta 1870 zapustil župnijo v Gorjah in postal župnik na Križni gori pri Celovcu.

"Neverjetno je, da se je s skromnimi dohodki uspel preživljati in še izdajati časopis Slavjan. Zaneslijivo se mu ni dobro godilo. Tudi telesno je pešal. O njegovih velikih težavah z vidom pričajo njegovi spisi, najdeni v celovškem arhivu. Leta 1883 se je preselil v Prago, ki je bila zanj zlato, slovansko mesto. Na Koroškem in v Pragi je bil vedno bolj osamljen in pozabljen. Za njegovo praško zapuščino se je zgubila sled, zato je težko sklepati, kaj se je z njim dogajalo zadnja leta. Umrl je 31. julija leta 1892," je o zadnjih letih Majarjevega življenja povedal dr. Teodor Domej.

Pokopali so ga na olšanskem pokopališču. Po zaslugi slovenskega veleposlaništva v Pragi so našli in uredili njegov grob in ga leta 2002, ko je bil v Pragi simpozij o Ziljskem, blagoslovili.

"Za nami bo ostalo tisto, kar bomo mi pustili mladim. Čeprav Slovencem na Zilji napovedujejo jezikovno smrt, nisem tako črnogleda. Mladim moramo dati osnovo, tako jezikovno kot splošno življenjsko. Le tako bomo še naprej peli Rož, Podjuna in tudi Zilja." (Pepca Druml)

Pepca Druml z Gorenjskim glasom. / Foto: Matic Zorman

POGOVOR

Snovanja

Iconotheca Valvasoriana, dr. Lojze Gostiša in Miha Naglič v Muzeju Žiri, 12. februarja 2009 / Foto: Polona Mikuž Baldasin

Iconotheca Valvasoriana

Gorenjski glas je bil med slovenskimi časopisi prvi, ki je poročal o izidu Valvasorjeve grafične zbirke. Ta je bila nato spoznana za največji založniški podvig leta 2008. To pot objavljamo še pogovor z glavnim urednikom, ki je gorenjski rojak, rojen leta 1923 v Žireh ...

DR. LOJZE GOSTIŠA, UMETNOSTNI ZGODOVINAR, VODJA PROJEKTA ICONOTHECA VALVASORIANA

MIHA NAGLIČ

Po izidu Slave je Valvasor obubožal. Prodal je svoje imetjein kot zadnje še knjižnico z 2534 naslovi in grafično zbirko. Ponudil jo je kranjskim deželnim stanovom v odkup, a se kupec ni našel ...

Valvasor med Slovenci še danes slovi po svoji Slavi. Širši kulturni javnosti neznano pa je, da je ustvaril tudi izjemno grafično zbirko. Kako je nastala?

"Valvasor je bil zasvojen zbiralec. Imeti je hotel vse: vse od tistega, kar ga je zanimalo - zanimalo pa ga je res prav vse. Tudi grafika, ki je v njegovem življenju dobila še posebno veljavo, ko je leta 1678 na Bogenšperku ustanovil lastno grafično delavnico - pobudnico zgodovine grafične umetnosti na Slovenskem. Drugače pa smo začetke njegove zbirateljske vneme zasledili že sredi 17. stoletja, ko je v zapuščini slikarja Jurija Bobiča v Mostah pri Komendi našel prve grafične liste. Zbirko je pozneje dopolnjeval med dolgoletnimi potovanji po Avstriji, Nemčiji, Italiji, Švici in Franciji. Tako je do leta 1685 zbral in v osemnajstih zvezkih arhiviral 7752 grafičnih listov in risb evropskih mojstrov 2. polovice 15., 16. in 17. stoletja. Zbirko smo poimenovali Iconotheca Valvasoriana."

Kakšna je bila usoda zbirke?

"Po izidu Slave je Valvasor obubožal. Prodal je svoje imetje: gradove Črni potok, Bogenšperk, Lichtenberg, rojstno hišo v Ljubljani in kot zadnje še knjižnico z 2534 naslovi in grafično zbirko. Ponudil jo je kranjskim deželnim stanovom v odkup, a se kupec ni našel. Knjižnico je skupaj z grafično zbirko končno odkupil zagrebški škof Ignacij Aleksander Mikulić. In tako je zbirka pristala v Biblioteki Metropolitani, kjer je še danes."

Smo Slovenci sploh vedeli za to zbirko, je kdo videl, o njej pisal?

"Slovencem je Valvasorjevo grafično zbirko odkril pokojni prof. dr. France Stele v Glasniku muzejskega društva leta 1928. Tu je objavljen njegov sumarični opis vsebine grafičnih listov s poudarkom na listih, pomembnih za slovensko kulturno in umetnostno zgodovino, v drugem delu zapisa pa je avtor predstavil dela Valvasorjeve grafične delavnice. Temu sledi njegova študija z naslovom Valvasorjeva Ljubljana, prva, ki je Slovencem odkrila duhovno bogastvo polihistorja dežele Kranjske in Evrope."

V zadnjem času je moderno ugotavljati, kako podoba vse bolj prevladuje nad besedo, zlasti v elektronskih medijih. Zdaj pa vidimo, da je bil že Valvasor velik ljubitelj in zbiratelj ročno izrisanih in odtisnjenih podob. Je bilo to nagnjenje njegova posebnost ali morda tudi v duhu baročnega časa?

"Na Zahodu so podobe postale pomembnejše od govorjene in zapisane pripovedi ob koncu srednjega veka, ko jih je bilo mogoče množično reproducirati in razširjati v grafični tehniki. Nove, takrat že izpopolnjene realistične upodobitve so obveljale za verodostojen dokaz resničnosti in obstoja tistega, kar so prikazovale, čeprav so bili to tudi abstraktni pojmi, denimo verski nauki, alegorije ipd. Poleg govora in pisave ima vsak čas tudi svoj slikovni komunikacijski medij. V baroku je pustila poseben pečat grafika, ki je v podobi prikazovala, o čemer je govoril čas, pisale knjige in prvi časopisi, torej vse, kar je ljudi zanimalo. Opravljala je tiste funkcije, ki jih imajo danes fotografija, televizija in medmrežje."

Kakšna je ta zbirka, če jo postavimo v takratni evropski kontekst, če jo primerjamo s tistim, kar hranijo v dunajski Albertini ali v pariški Bibliotheque Nationale?

"To je odvisno od zanimanja in pričakovanj tistega, ki si zbirko ogleduje. Veliko listov ima predvsem dokazovalno in pričevalno vrednost, toda za zgodovinarje ali radovednega človeka so vedute Ljubljane, prikazane v 17. zvezku, neprecenljive. To so namreč pogledi, narisani v ptičji perspektivi, na posamezne mestne predele in kažejo podobo prestolnice v času pred njeno preobleko v barocni videz, katerega začetek postavljamo v leto Valvasorjeve smrti. Drugi listi so izrazito umetniški, čeprav prikazujejo, denimo, samo preprosto tihožitje; občudovalec Dürerja ali Callota bo v njih neizmerno užival. Morda so najdragocenejši tisti listi, ki združujejo oboje. Takšno je, denimo, delo še danes občudovanja vrednega, za tiste čase pa monumentalnega formata z naslovom Žegnanje v Impruneti v

POGOVOR

14. zvezku. Avtor Jacques Callot je izpopolnil tehniko jedkanice do virtuoznosti. List je nastal leta 1620, bil pa je tako priljubljen in iskan, da se je plošča zaradi številnih odtisov obrabila in je avtor prizor čez nekaj let ponovno do detajla izrisal in izdal na novi plošči. Prikazuje množično dogajanje na sejmu ob prazniku. To je bil namreč izjemen dan, god sv. Luka, ki so ga praznovali v Impruneti, v vasi blizu Firenc. Sicer pa: koliko tukaj nepovedanega je še v 7752 grafikah in risbah!"

Zbirko ste ob prvi predstavitvi v dvorani Slovenske filharmonije (18. junija 2008) označili za "umetnostni spomenik svetovnega merila". Ni to malo predrzno?

"Po številu zbranih del velja Valvasorjeva zbirka v evropskem prostoru za večjo grafično zbirko. Seveda se niti približno ne more primerjati z dunajsko Albertino, ki hrani okoli 700 tisoč grafik in več kot 30. tisoč risb, ali z največjo francosko zbirko v Bibliotheque Nationale, ki ji je sloviti Colbert, finančni minister Ludvika XIV., že ob odprtju poklonil 100 tisoč grafičnih listov. Iconotheca Valvasoriana je povsem nekaj drugega. Ob pomisleku, ki ga izražate, znova trdim, da ostaja naša Iconotheca še vedno na pozicijah svetovnega merila, saj je to dosledno izpeljan faksimilni natis s popolno znanstvenokritično obdelavo celotnega gradiva. Česa podobnega v svetu ne poznamo."

Kdo pa so bili vaši strokovni sodelavci?

"Na prvem mestu Vladimir Magić, upravitelj nadškofijske Biblioteke Metropolitane, in mag. Mirna Abaffy, kustodinja Valvasorjeve zbirke in recenzentka Iconothecae Valvasorianae. Dalje: univ. prof. France Adamič, prof. dr. Marjeta Ciglenečki, akademik dr. Matija Gogala, Janez Gregori, prof. biologije, Alenka Klemenc, umetnostna zgodovinarka, dr. Ana Lavrič, prof. dr. Jure Mikuž, dr. Barbara Murovec, prof. dr. Milan Pelc, dr. Blaž Resman, prof. dr. Tone Wraber. Iconotheca je natisnjena v slovenščini, hrvaščini in angleščini. Prevajale so Branka Budin, prof. Rosana Čop, Ljubica Klančar in Branka Klemenc. Vsem hvala!"

Kakšna je bila metoda vašega skupnega dela?

"Znanstvenokritični katalog so za vsak zvezek posebej pripravili slovenski in hrvaški znanstveniki. Odločili smo se za najsodobnejši pristop, ki pa vseeno sledi Valvasorjevi zasnovi posameznih zvezkov. Pri vsaki grafiki je zato najprej naveden naslov, kar ni samo po sebi umevno, saj dela največkrat niso bila naslovljena, če pa so bila, so se naslovi spreminjali ali pa jih ni bilo lahko odkriti. Naslovu je dodana letnica nastanka, ki jo je, če list ni datiran, navadno težko rekonstruirati. Temu sledi ikonografski vir upodobitve, če obstaja, npr. mesto iz svetega pisma, iz Ovidijevih Metamorfoz ipd. Drugi sklop se začenja z imenom umetnika z osnovnimi biografskimi podatki, če pa ti niso znani, je nakazan čas mojstrovega delovanja. Danes se nam zdijo podatki o avtorju ključni, včasih pa je bilo drugače: od izvirnega dela do posnetka celote ali samo detajla je bila vrsta odtenkov in prav toliko je bilo razlogov, zakaj delo ni bilo podpisano, zakaj je bil podpis napačen ali ponarejen. Pri mnogih grafikah je zato naveden neznani avtor in za večino teh prave identitete ne bo mogoče razkriti. Poleg imena tistega, ki je grafiko vrezal, je dodano nič manj pomembno ime inventorja, se pravi idejnega ustvarjalca prizora. Ta sklop končuje ime založnika, ki bi mu danes rekli producent. Naslednji podatki pripovedujejo vse o listu: navajajo tehniko, ki jo je včasih težko določiti, npr. ko gre za posege z dletcem v jedkano ploščo, format, stanje odtisa (stanj je bilo ob majhnih spremembah na plošči lahko veliko), o vseh napisih na plošči, na odtisu ali na listu, o poškodbah na grafiki in restavratorskih posegih. Dodana je še literatura, če je list v njej omenjen, kataloški del pa končuje opomba, v kateri so zajeti vsi drugi umetnostni in zgodovinski podatki, ki jih je bilo mogoče o posamezni grafiki zbrati. Da bi avtor kataloga vse to uresničil, si je moral najprej vtisniti v spomin vse grafike v albumu, ki ga je obdeloval, recimo okoli 500 listov. Nato je pregledal vse glavne priročnike svetove grafike, kot so npr. Hollstein, Bartsch idr. s po več sto zvezki, vse enciklopedije, inventarje zbirk, monografije, razprave, sezname dražbenih hiš, fototeke ipd. Vseh listov, ki bi bili identični z listi v Iconotheci - in tega je bilo prav zaradi različni stanj odtisa in vseh možnih kopij, kjer je lahko drugačna le veja na drevesu ali guba v oblačilu, veliko - seveda ni našel. Zato se je moral lotiti pregledovanja neizmernega števila albumov in izvirnih listov po največjih grafičnih zbirkah v svetu, z odtisi najrazličnejših stanj in kopij. To je najzahtevnejši del raziskave, saj se videzi grafik iz Iconothece prepletajo z vsemi kopijami, približki in različnimi stanji grafik, ki jih je raziskovalec pregledal po literaturi in originalih. Sledila je strokovna študija in pa seznam imen ter naslovov, ki skupaj z bibliografijo dopolnjujejo vsak zvezek Valvasorjeve Iconothece. Po vsem tem delu pa smo znanstvenokritični katalog v celoti prevedli še v hrvaščino in angleščino."

Faksimile je tudi velik tiskarski podvig ...

"Iconotheca Valvasoriana je tiskana na švedskem papirju, izdelanem iz gojenega drevja, brez klora, brez optičnih belil in brez kislin. Natisnjena je v eni, dveh ali petih barvah tehnike ofset. Težave smo imeli predvsem v knjigoveznici. Iz osemnajstih Valvasorjevih knjig (razen iz ene) so bili namreč iztrgani posamezni listi. Iz 7. knjige 82 listov, to pa je za knjigoveza pomenilo 82 prilog, ki jih je moral zlepiti skupaj prilogo na prilogo, da je tako lahko pripravil polo za šivanje. Pri nakladi 100 izvodov je torej zlepil 8200 prilog. Da ne govorim še o vsem drugem. Raje nekaj besed o ljudeh, o sedemčlanski skupini, ki je pod vodstvom tehničnega direktorja šest let delala in živela s tem projektom. Ti ljudje so zaradi svojih izkušenj postali pojem tiskarne, ki je z Iconotheco Valvasoriano prešla v zgodovino slovenskega tiskarstva."

Koliko let je bilo potrebnih od zamisli do izida zbirke v letu 2008?

"Osem let: poldrugo leto pogovorov in prepričevanj Ministrstva za kulturo Republike Hrvaške in zagrebške nadškofije. Šest let in pol pa je trajalo naše delo. Trdo delo."

Ste imeli tudi vi v sodelovanju s Hrvati težave, podobne tistim, ki jih ima z njihovo naša država?

"Nikakor; naše sodelovanje bi bilo lahko vsem za zgled."

Zbirka je natisnjena v sto izvodih! Vprašanje prestiža: kdo je oziroma bo imetnik tistih kompletov, ki so označeni z zaporednimi številkami od ena do deset, "top ten"?

"Komplet št. 1 bo pripadal gradu Bogenšperk, št. 2 Biblioteki Metropolitani, št. 3 Kraljevi družbi v Londonu, št. 4 je predsednik RS dr. Danilo Türk poklonil Evropski skupnosti. št. 5 je pripadla Ljubljani, rojstnemu mestu Janeza Vajkarda Valvasorja, št. 6 bo prejelo Krško, zadnje Valvasorjevo prebivališče in št. 7 Slovenska akademija znanosti in umetnosti; primerki od 8 do 10 so glede naslovnika še v premisleku."

Iconotheca Valvasoriana je gotovo najdražji knjižni projekt našega in morda tudi vseh časov na Slovenskem. Če ni skrivnost: kdo je dal denar zanj?

"Ni nobene skrivnosti. Kljub hvalevrednemu prispevku Ministrstva za kulturo RS, Mobitela (po zaslugi nekdanjega direktorja Toneta Majzlja), Istrabenza in Zavarovalnice Triglav je največji znesek, ki je rešil projekt, daroval gospod Darko Horvat."

Nam zaupate skrivnost: kako ste pripravili tako eminentnega poslovneža, kot je gospod Horvat, do tega, da je dal tako veliko denarja za ta povsem "neprofitni" projekt?

"Gospod Horvat je razgledan človek, ki je svojo odprtost izpričal že s tem, da nam je bil sploh pripravljen prisluhniti. Razložili smo mu, kaj vse smo v Valvasorjevi fundaciji pri SAZU že naredili. In da je SAZU ugledna ustanova, kakršna je bila v Valvasorjem času in je še danes Royal Society v Londonu - kjer je, ne nazadnje, tudi eden od poslovnih sedežev gospoda Horvata. Videl je, da je to projekt, ki presega slovenske okvire in kot tak ne promovira le Valvasorja in Slovenije, ampak tudi tistega, ki tako delo podpira - uvršča ga v evropski kulturni krog ... Skratka: gospod Horvat je to stvar vzel za svojo, že 23. februarja 2004 smo na SAZU slovesno podpisali pogodbo, donator pa je bil tudi eden od govornikov na lanski prvi promociji Iconothece v Slovenski filharmoniji."

Koliko pa je vse skupaj vredno v evrih?

"En milijon in dvesto tisoč evrov sto kompletov skupaj; en komplet pa velja za tistega, ki ga želi kupiti, 30 tisoč evrov."

Doktor Gostiša, vaše ime je sinonim za kompetentno obravnavo izbranih junakov slovenske ustvarjalnosti, zlasti Jožeta Plečnika in Franceta Miheliča. Kako dolgo pa se že ukvarjate z Valvasorjem in kaj ste doslej naredili?

"Od leta 1989, ko je bil v počastitev 300-letnice izida Slave vojvodine Kranjske imenovan Valvasorjev odbor pri Socialistični zvezi delovnega ljudstva. Vodil ga je prof. dr. Matjaž Kmecl. V okviru tega odbora (ki se je pozneje preimenoval v Fundacijo Janeza Vajkarda Valvasorja pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti) smo pripravili razstavo o Valvasorju v Narodni galeriji in simpozij o njem na SAZU. Natisnili smo publikaciji Janez Vajkdard Valvasor Slovencem in Evropi in Valvasorjev zbornik. Dalje: katalog z naslovom Bibliotheca Valvasoriana, faksimilni natis Velike grbovne knjige in natis Spominske knjige ljubljanske plemiške družbe s spremnimi študijami (v dveh knjigah), faksimilni natis Skicne knjige za Topografijo dežele Kranjske, v zadnjih osmih letih pa je nastala Iconotheca Valvasoriana."

Medijski odmev na izid zbirke je bil v prvih mesecih - glede na težo projekta - zelo skromen. Ste si zanj tudi sami premalo prizadevali ali pa vam do tega sploh ni?

"Eno in drugo."

Je res, da je Valvasor Slavo že sam predstavil tudi na knjižnem sejmu v Frankfurtu?

"Res je. V Biblioteki Metropolitani je katalog frankfurtskega knjižnega sejma iz leta 1688, v katerem Valvasor najavlja izid Slave vojvodine Kranjske."

Za konec še vprašanje, ki pravzaprav ni namenjeno vam, ampak širšemu krogu odgovornih za slovensko kulturno dediščino: kdaj bomo Slovenci dobili integralni prevod Valvasorjeve Slave? Valvasor v podobah nam je od lani po vaši zaslugi dostopen v celoti, v besedah pa ta prvak slovenskega domoznanstva še vedno ostaja le v nemščini.

"Nekdanji Valvasorjev odbor pri SZDL si je zastavil kot eno od nalog tudi prevod Slave vojvodine Kranjske v slovenščino. Sklenjen je bil dogovor z dr. Jankom Modrom, ki je prevzel delo prevajalca. Z dr. Matjažem Kmeclom, predsednikom Valvasorjevega odbora, sva se z njim večkrat srečala v Kavarni Evropa, kjer smo se dogovarjali glede prevoda. O tem, o več kot desetletnem delu, je Moder govoril tudi na simpoziju v Slovenski matici. Nikdar in nikjer pa ni povedal ničesar o poteku in o obsegu svojega prevoda. Leta 2006 je umrl in danes o prevodu ne ve nihče ničesar. Zapuščinska razprava pa tudi še ni končana ..."

Spoštovani rojak, hvala za odgovore in odkrijte nam še katerega od zakladov slovenske ustvarjalnosti!

(Krajša verzija tega pogovora je bila objavljena v Književnih listih Dela, 11. februarja 2009. Tu ga objavljamo v celoti.)

Poleg govora in pisave ima vsak čas tudi svoj slikovni komunikacijski medij. V baroku je pustila poseben pečat grafika, ki je v podobi prikazovala vse, kar je ljudi zanimalo. Opravljala je tiste funkcije, ki jih imajo danes fotografija, televizija in medmrežje.

POGOVOR

Snovanja

Alpinist, planinec, jadralec, ljubitelj kulture, pesnik, oče šestih otrok z zgodbo, polno življenjskih preizkušenj, tako prijetnih kot neprijetnih, ki bi jo veljalo zapisati. "Ah, vsak človek ima svojo edinstveno in neponovljivo življenjsko zgodbo," skromno odgovori Rudi Zaman, lastnik založbe Didakta, ki letos praznuje 20 let delovanja. Predseduje upravnemu odboru Slovenskega knjižnega sejma, dolga leta je bil predsednik stanovskega Društva slovenskih založnikov, aktiven je na številnih področjih, ki so povezana z založništvom, hkrati pa lahko na vsakem knjižnem sejmu doma in v tujini s ponosom reče, da prihaja z Didakte. Pogovarjala sva se o knjigah in ... pa saj sem zapisal, Rudi Zaman bi nekoč lahko zapisal tudi svojo zgodbo.

Varna hoja po brezpotju

RUDI ZAMAN, ZALOŽNIK, PESNIK, ALPINIST, JADRALEC

IGOR KAVČIČ

Vzemiva za primer. Sem Janez Kolenc in sem se pri vas oglasil, če bi založili moj knjižni prvenec, sodoben roman o sodobnih temah. Zelo aktualno branje, nekaj sociale, marginalne skupine, ljubezenska zgodba prepletena s kriminalom in umorom v čudnih okoliščinah ...

"Roman bodo v branje sprejeli naši uredniki, ga prebrali in če bodo njihova mnenja različna, bomo vaše besedilo ponudili še strokovnjaku s področja, ki ga v knjigi obravnavate, ker pa gre tokrat za leposlovje, ga bomo brž kone prepustili še zunanjemu honorarnemu uredniku, literarnemu poznavalcu. Sledil bo uredniški sestanek in če je roman sprejemljiv, kar pomeni, da ga bo mogoče tudi prodati, potem vam bomo na naslednjem sestanku ponudili avtorsko pogodbo. Glede na to, da gre za prvenec, bi bil vaš delež od 8 do 10 odstotkov od prodanih izvodov oziroma manjši pavšal do ponatisa. Ob ponatisu bi vaš delež seveda popravili. Taka je nekako uveljavljena formula. Če bodo vsi bralci roman ocenili za povprečnega ali slabšega, in povem vam, tega je na trgu ogromno, se vam bomo zahvalili in vam povedali, da morda poskusite še pri kakšni drugi založbi. Založba z 20-letnim ugledom, kot je naša, si enostavno ne more privoščiti izdajanja povprečnih romanov."

Uspešen ali neuspešen nastop pri nekaj založnikih lahko avtorja kaj hitro kategorizira med " obetavne" ali "raje prenehajte s pisanjem", na voljo je seveda še izdaja romana v samozaložbi ...

"Če je roman v osnovi kolikor toliko sprejemljiv, potem z vami sodeluje izkušen urednik, s katerim predebatirate zgodbo, vaš slog ... Če postanete tako imenovani hišni avtor, potem s to uredniško ekipo sodelujete tudi naprej, s čimer lahko tudi avtorsko rastete."

Knjigo je kakopak potrebno tudi prodati, ali bi, glede na to, da je v tem času res ogromno piscev in del različnih literarnih zvrsti in žanrov, torej veljalo pri tem dodati, da ne gre zgolj za umetnost, ampak v pozitivnem pomenu besede tudi za obrt?

"Večja, kot je založba, bolj pisanje postane tudi obrt. Podjetništvo. To sicer ni dobro za duha, ampak je na žalost tako. Potem ko se število zaposlenih v založbi veča, se je vsake knjige potrebno lotiti podjetniško. Lahko seveda delaš kompromise, izbiraš naslove, kot rečeno "za dušo", ali pa vrhunske avtorje, vselej pa moraš paziti, da je vzporedno s tem tudi prav toliko komercialnejšega, lažje prodajljivega tiska. Tako je mogoče pokrivati celotno poslovanje in prelivati denar iz enega v drugi projekt, da pride vsaj do pozitivne ničle, sicer založba lahko zaide v težave. Poglejte primer Mihelača. Založba je imela preveč dober, preveč vrhunski program leposlovja, tako proze kot pesniških zbirk. Preveč za tako majhen slovenski prostor. S Trstom in Celovcem se naš prodajni krog neha. Ko v Londonu zmanjka angleškega trga, gredo še malo v Ameriko, pa malo v Avstralijo, ob tem pa jim kakšno malenkost pokupimo še mi, Slovenci."

"S Trstom in Celovcem se naš prodajni krog neha. Ko v Londonu zmanjka angleškega trga, gredo še malo v Ameriko, pa malo v Avstralijo, ob tem pa jim kakšno malenkost pokupimo še mi, Slovenci."

Študentski založbi se je z romanom Čefurji raus!, Gorana Vojnovića dobro posrečilo ali pa so imeli nos za pravo stvar?

"Prvi urednik, ki je v roke dobil roman, je najbrž razmišljal, da ta ni tako slab, da gre za odsev našega časa in bi se mogoče zadeva dobro prodajala. Pazljivo so startali s prvo naklado, kasneje je svoj lonček primaknila še politika, to je povečalo medijsko odzivnost, kar pomeni toliko tisoč kupcev iz radovednosti ... Tudi nam se je v vseh teh letih zgodilo, da je katera od knjig zaradi dobrega medijskega odziva bila bolje prodajana, kot bi bila sicer."

Rudi Zaman / Foto: Tina Dokl

Knjiga z naslovom Sam, ki jo je napisal Tomo Česen, je bila ena takih, mar ne?

"Drži. V dveh mesecih smo prodali 10 tisoč izvodov. Knjiga je šla po vsej Evropi. Takrat je bila naša založba še na začetku in je bil tak prodajni uspeh zelo pomemben za nas. Spomnim se, ko sem nesel prvih sto izvodov v Ljubljano v knjigarno Konzorcij in ko sem se popoldne vrnil v Radovljico, je zazvonil telefon, ko so mi iz Konzorcija naročali "100 knjig Česna". Da sem jih pred nekaj uranii dostavil, pa so mi odgovorili, da je že vse šlo, da potrebujejo novih sto. Tudi lani smo imeli velik uspeh z Bučarjevo knjigo *Rojstvo države*. Zelo previdnih 1500 izvodov prve naklade je hitro pešlo, knjiga pa je doživela še dva ponatisa."

Za Česne in Bučarje je očitno treba imeti nos, oba sta sicer bolj kot po pisanju, prepoznavna na drugih področjih, pa vendarle, ste jih vzeli pod svoje okrilje tudi zato, ker sta oba Gorenjca?

"Tudi sam sem en kos alpinista in pri Tomu Česnu je bila pravzaprav pika na i to, da sem ga prepričal, naj napiše knjigo. Pri Francetu Bučarju je bilo drugače. On je pri različnih slovenskih založbah izdal že veliko knjig in kot mi je povedal, koliko so jih prodali, se je številka vedno vrtela med 500 in 800 izvodi. Zato smo bili tudi mi previdni pri prvi nakladi. Ampak izid je sovpadal s stanjem duha v Sloveniji, bile

POGOVOR

so volitve za predsednika države in vsi so želeli prebrati, kaj o tem meni eminentni mislec, kot je Bučar. Prav na dan, ko bo izšel ta intervju, bomo na novinarski konferenci predstavili nadaljevanje, ki ima naslov *Prihodnost Slovenije*. Verjamem, da bo tudi ta Bučarjeva knjiga dobro sprejeta."

Kako ste pravzaprav zajadrali v založništvo? Bili ste učitelj matematike in tehnike ...

"V Ljubljani, odkoder izhajam, sem v šoli 10 let poučeval matematiko in predvsem tehniko, občasno pa v večerni šoli še fiziko. S kolegi smo ugotavljali, da je relativno malo učbenikov in gradiv za te predmete ali pa so ti zelo slabi. Ko je prišel Markovičev zakon, ki je dovoljeval tudi ustanavljanje zasebnih založb, smo se prijatelji takoj odločili za založbo. Zagotovo smo bili prva zasebna založba na Gorenjskem, najbrž pa tudi v Sloveniji in najprej smo začeli z izdajanjem delovnih zvezkov za slovenščino, matematiko, ki so bili razgrabljeni. Sledili so učbeniki, začeli smo intenzivno sodelovati s strokovnjaki posameznih področij ..."

Od tod ime Didakta ...

"Tako nekako. Sprva smo želeli posegati samo po šolskem polju, učbenikih, priročnikih, vzgoji, a smo kmalu ugotovili, da bi svoje delovanje lahko razširili tudi na druga področja. Tako so skozi pore mojega alpinizma v založbo prišle planinske knjige, sledile so knjige, povezane z navtiko oziroma jadranjem, saj tudi sam jadram. Pri nas so izšle tri knjige na žalost pokojnega Jureta Šterka, pa knjiga Jožeta Mušiča, prvega Slovenca, ki je objadral svet. Knjiga *Melodija vetra* je izšla v nakladi več kot 5000 izvodov in je bila zelo iskana med bralci. V nadaljevanju smo ugotovili, da imamo dober nos tudi za otroške knjige, začeli smo izdajati tudi dva stripa Asterix in Snoopy, pa priročnike o vzgoji otrok ..."

Kot sva že govorila, ste ugriznili tudi v jabolko leposlovja ...

"K temu nas je najbolj spodbudilo dejstvo, da je Cankarjeva založba iz programa ukinila serijo *Nobelovci*. Sam sem rad kupoval Nobelovce in se odločil, da ta zbirka nikakor ne sme izginiti. Tako je ob subvenciji z ministrstva za kulturo izšlo že dvanajst del nobelovcev. Ponavadi poiščemo najbolj znano v slovenščino še ne prevedeno delo aktualnega Nobelovega nagrajenca. Kasneje smo začeli pripravljati tudi zbirko *Gostosevci* z bolj ali manj znanimi imeni sodobne literature. Žal pa pri subvencijah največkrat izpademo. Tu ne manjka protekcionizma."

Še vedno?

"Včasih sem slišal stavek, ko se je kdo pritoževal čez Didakto, ki je imela prepoznaven program, pa ni dobila denarja, češ kar naj jim njihovi dajo denar. Ja, kdo pa so naši. Tega še danes ne vem."

Če še malo ostaneva pri domačem leposlovju, skoraj ne poznam založnika, ki bi se razen izjem pohvalilo z dobro prodajo domačega leposlovja?

"Slovenci imamo nekaj odličnih pisateljev, a naj takoj dodam, da so ti v prodajnem smislu povsem pri repu. Ljudje raje kupujejo in si izposojajo tuje razvpite knjige, kot je recimo Da Vincijeva šifra in podobne. Slovenska dela so nekoliko bolj zanimiva le, če dobijo kakšno nagrado, največji ugled ima Kresnik, ki je tudi medijsko dobro podprt, sicer pa ni pretiranega zanimanja za naše avtorje. Pri povprečnem bralcu obstaja nekak predsodek, da je slovenski avtor leposlovja prezahteven, da gre predvsem za težko in zafrustrirano branje, kar ni povsem res. Imamo nekoliko zahtevnejše avtorje, kot sta na primer Drago Jančar ali pa Dušan Merc, pa tudi take, ki so ljudem bližji, naj omenim Bogdana Novaka na primer. Mogoče mladi nekoliko več berejo popularne pisatelje, kot so Slavko Pregl, Janja Vidmar, Primož Suhodolčan, Desa Muck ... sicer pa je slovensko leposlovje v veliki meri pogojeno s slovenskim jezikovnim prostorom. Slovenci izdamo preveč knjig na leto, da bi vse prebralo tako malo ljudi, ki imajo slovenski jezik za materni jezik. Še petnajst let nazaj so v splošnih knjižnicah, mislim, da jih je v Sloveniji 64, kupili po 300 do 400 knjig posameznega naslova, zdaj jih komaj prodamo 100 ali 150. Bolje je le, kot rečeno, s knjigami tipa Da Vincijeva šifra."

Slišati je različna mnenja o tem, ali Slovenci smo narod bralcev ali ne. Po prebrani knjigi na prebivalca smo menda v vrhu, kaj menite, ali Slovenci radi beremo?

"Slovenci veliko beremo manj zahtevno literaturo, tako imenovani plaža romani so najbolj izposojeni pa tudi prodajani. Ko se je naš zastopnik v splošni knjižnici oglasil s pesniško zbirko Nobelovega nagrajenca, irskega pesnika Seamusa Heaneyja, ni prodal niti enega izvoda. Ko sem povpraševal ravnatelja knjižnice, kako to, da jih Nobelovci ne zanimajo, je povedal, da raje vzame tri Asterixe kot knjige, po katerih nihče ne bo spraševal. Izposoja knjižnega gradiva je v Sloveniji res zelo visoka, ampak ko govorimo o tem, za kako zahtevno branje gre, pa smo bolj pri dnu evropske lestvice."

Dolga leta ste bili predsednik Društva slovenskih založnikov, že osmo leto ste predsednik upravnega odbora Slovenskega knjižnega sejma, vam tovrstne aktivnosti koristijo tudi kot založniku? Tudi Radovljica je nekoliko iz centra ...

"Večkrat smo že imeli idejo upravo preseliti v Ljubljano, a vedno, ko iščem parkirno mesto, to idejo opustim. Smo pa res nekoliko prikrajšani, ker nismo v centru. Potrebno je namreč piti kave s pravimi ljudmi, ki odločajo pri subvencijah, založbe, ki nismo v Ljubljani, pa smo tako premalo na očeh v glavnem mestu. Predsednik društva sem bil dva mandata in bili so pripravljeni celo spremeniti statut društva, da bi nadaljeval. A mi je na srečo le uspelo nekoliko izpreči. Predsednik upravnega odbora Slovenskega knjižnega sejma pa bom še to leto, novembra bo ta namreč že petindvajsetič. Kot predsednik Društva slovenskih založnikov sem ugotovil, kakšni značaji producirajo najboljše knjige, ko sem pred osmimi leti postal predsednik upravnega odbora SKS, pa sem spoznal domala vse založbe, ki na sejmu razstavljajo, in jih povpraševal po njihovih željah, problemih, načrtih za vsako naslednje leto, hkrati pa sem spoznal tudi celoten program slovenske produkcije. To je zagotovo pomagalo tudi k prepoznavnosti Didakte in višanju nivoja knjig, ki jih izdajamo. Po drugi strani so me kolegi večkrat spraševali, ali sem v službi v društvu ali na knjižnem sejmu ... No, zadnje čase sem tudi podpredsednik Zbornice za založništvo pri Gospodarski zbornici Slovenije, pred dvema letoma pa me je doletela še ena funkcija predsednika uprave Slovenske avtorske agencije za tiskane medije. Tu pa je še cela vrsta manjših funkcij, ki mi na srečo ne jemljejo toliko časa kot Slovenski knjižni sejem."

Sicer tudi sami pišete tako poezijo kot prozo. Edinstven je vodič oziroma izbor najlepših plezalnih vzponov Slovenske stene, ki sta ga napisala skupaj s pokojnim Tinetom Miheličem ...

"No, po cobissu imam kar nekaj zadetkov kot avtor. Prve so bile pesmi, srednješolske, kasneje pa tudi novejše, ki so izšle pri naši založbi. Žal mi druge zadolžitve vzamejo preveč časa, da bi pisal več. Področje planinstva mi je zelo blizu, saj sem se v času študija tudi dokaj intenzivno ukvarjal z alpinizmom. Ko Didakte še ni bilo na vidiku, sva s kolegom Tinetom Miheličem ugotovila, da Slovenci še nimamo kvalitetnega plezalnega priročnika za vzpone po slovenskih stenah. Tako so že v osemdesetih letih pri Cankarjevi založbi izšle *Slovenske stene* s sto najlepšimi vzponi v naših gorah. Kasneje pa sva za našo založbo pripravila tudi ponatis, ki sva ga posvetila pred sedmimi leti v Himalaji preminulemu sinu Andreju. Pred tremi leti in pol je tudi Tine za vedno ostal v Alpah."

Koliko še vas zanese v gore, na štrike v steno?

"Pri dveh majhnih otrocih mi doma uspe včasih izgovoriti kakšen vikend za planinsko turo, vendar imam ponavadi smolo, da ravno tisti konec tedna dežuje kot iz škafa. Potem pa spet naslednja dva meseca moledujem za naslednjo priložnost. Vsekakor poskušam ohraniti stik s planinstvom, nekoliko manj pa z alpinizmom. Kakšno lažjo smer še vedno splezam. V študentskih časih sem plezal tudi smeri z oceno 6, zdaj se zadovoljim z manj zahtevnimi smermi. Večkrat sem prečil Mont Blanc, se povzpel na kar nekaj evropskih štiritisočakov, s pokojnim prijateljem Borutom Bergantom sem preplezal celo dva slapova. Sicer pa nikoli nisem posegal po kakšnem ekstremnem plezanju. Gore so mi bile vedno izziv, predvsem varna hoja po brezpotjih. Zdaj mi več pomeni odkrivanje naravnih prehodov, kjer sicer ne gredo uradne planinske poti."

Nekakšen antipod gorskega sveta pa so morske širjave ... Ste tudi navdušen jadralec.

"Sicer ni naključje, da veliko alpinistov tudi jadra. Že kot mlad fant sem z občudovanjem v Piranu opazoval jadrnice, ki so prihajale do privezov, in sanjal, da ko bom velik, bom imel pa jadrnico. Pred 20 leti se mi je ponudila priložnost in sem si kupil poceni rabljeno jadrnico in to je bil eden najsrečnejših trenutkov v mojem življenju. Ko sem lahko prvič ugasnil motor in dvignil jadra, ter se neslišno zapeljal naprej. Samo veter in jaz. No, kasneje sem si kupil nekoliko boljšo jadrnico, ki jo imam še danes, in z njo tiho drsim "po morja široki cesti", kot bi dejal Oton Župančič."

Vam ob vseh vaših prekratkih dnevih še ostaja časa za branje?

"Sprva sem se držal pravila, da preberem vsako knjigo, ki izide pri Didakti, zdaj, ko na leto izdamo 70 do 80 knjig, pa vsako novo knjigo le diagonalno pregledam, tisto, za katero ugotovim, da mi res leži, pa tudi preberem. Včasih v večernih urah preberem kakšen rokopis, ki mi ga kdo prinese in izrecno želi, da ga jaz preberem, in s prijatelji založniki si velikokrat izmenjamo kakšno knjigo. Seveda pa mi kronično primanjkuje časa za branje in potem počakam na jadralski dopust. Pa še tam se ponavadi izkaže, da je več skakanja po barki, menjavanja jader in lovljenja vetra, kot pa branja. In ko se malo umiri, je pa potrebno kakšne špagete vreči v lonec. Zvečer pri sveči pa na barki tako ali tako težko bereš."

"Gore so mi bile vedno izziv, predvsem varna hoja po brezpotjih. Zdaj mi več pomeni odkrivanje naravnih prehodov, kjer sicer ne gredo uradne planinske poti."

Snovanja

Jadra

Kadar jadram, mi nihče ne šteje korakov.
Kadar jadram, čas stoji na pomolu.
Kadar jadram, sem kaplja vesolja
v igri sonca in morja.

Kadar jadram, je nešteto pesmi,
Kadar jadram, je nešteto vina,
Kadar jadram, je nešteto ljubezni.

Kadar jadram, nikdar nisem sam,
nas je nešteto ...
je morje, je sonce, so jadra ...
Kadar jadram, je vse nešteto.

DIGITALIZACIJA

Snovanja

V digitalni obliki tudi Kamničan

Digitalna knjižnica Slovenije je stalno dosegljiva brezplačna knjižnica na internetu, ki obsega že 1,5 milijona digitalnih strani ...

JASNA PALADIN

Digitalna knjižnica Slovenije ali Portal znanja in kulturnih zakladov, kakor so svoj projekt, dosegljiv na spletni strani www.dlib.si, poimenovali v NUK-u, je relativno mlada. Digitalizacija različnih publikacij se je sicer začela že pred kakšnim desetletjem, a stare knjige, časopisi in drugo gradivo je v elektronski obliki obiskovalcem svetovnega spleta uradno dosegljivo šele od novembra 2005.

"Na portalu Slovenske digitalne knjižnice je danes na voljo že več kot 1,5 milijona digitalnih strani ali z drugimi besedami 6.355 znanstvenih člankov, 158.380 drugih člankov, skoraj 60.000 številk različnih časopisov, 9.500 fotografij, 378 knjig, 4.000 plakatov, 550 rokopisov, 68 zemljevidov, 65 zvočnih posnetkov in 238 visokošolskih del. Digitalna knjižnica je torej preprost klik do knjige, notnega zapisa, znanstvenega članka, fotografije Ivana Cankarja, Kozlerjevega zemljevida Slovenije, napeva Žabje svatbe in mnogo drugega. Neposreden dostop je mogoč - kadarkoli, od koderkoli, celo ne glede na napravo ...," je obseg, vsebino in prednosti digitalne knjižnice v primerjavi s klasično predstavila vodja Službe za digitalno knjižnico v NUK-u **Karmen Štular Sotošek** in dodala, da je večina digitaliziranega gradiva za zdaj še v slovenščini, starejšega datuma in kot taka del naše skupne kulturne dediščine. Vse več pa je tudi publikacij iz sodobne slovenske znanosti, saj digitalizirajo lahko vsa dela, za katera imajo urejene avtorske pravice. Prav te so največja ovira hitrejšemu razvoju digitalne knjižnice in najpogostejši odgovor uporabnikom, ki jih zanima, zakaj določene publikacije v elektronski obliki še ni mogoče pogledati.

Vsebine spletne knjižnice si je mogoče ogledovati na računalniku, dlančniku, telefonu ali na t. i. bralniku - elektronski napravi s posebnim nesvetlečim ekranom, ki ima za oči podobne lastnosti kot papir, na katero podatke prenesemo z interneta. A bojazni za upad branja tiskanih publikacij, kakor zagotavljajo bibliotekarji, ni, saj naj bi po izkušnjah sodeč prav povečana dostopnost do gradiva na spletu pozitivno vplivala na tiskane izdaje. "Spletne izdaje povečujejo opaznost tiskane besede," poudarja Štularjeva, pozitivne izkušnje z digitalno knjižnico pa ima tudi direktorica Matične knjižnice Kamnik in predsednica Sekcije za splošne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije **Breda Podbrežnik Vukmir.**

Direktorica kamniške knjižnice Breda Podbrežnik Vukmir s staro časopisno prilogo Kamničan, ki ga bralci lahko odslej pregledujejo tudi v digitalni obliki.

"Resda splošne knjižnice po vsej Evropi v zadnjih nekaj letih v primerjavi s prejšnjim desetletjem, ko je bilo število izposoj zares v velikem porastu, beležimo zaustavitev tega trenda. Raziskave, ki bi natančneje potrdila, zakaj je tako, sicer ni, a vzrok zagotovo ni v digitalizaciji publikacij. Prej v svetovnem spletu. Ljudje tam namreč najdejo marsikaj, ne znajo pa ten podatkov ovrednotiti. V digitalni knjižnici pa bomo bibliotekarji s svojim znanjem še vedno imeli pomembno vlogo, zato se je ne bojimo. Menim celo, da bodo založniki morali resno razmisliti o razvoju elektronskih publikacij, ki jih bomo lahko kupili in prebrali kot tiskane knjige," pravi direktorica kamniške knjižnice, kjer so pred dnevi zaključili projekt digitalizacije Kamničana, časopisne priloge Našega lista, ki je kontinuirano izhajala od 7. januarja 1905 do 26. junija 1907, kasneje pa nekajkrat še ob posebnih dogodkih, kot so 50-letnica kamniške narodne čitalnice. "Prijavili smo se na razpis ministrstva za kulturo in z njihovo finančno pomočjo v bogato zbirko digitaliziranih publikacij prispevali našega Kamničana, ki je poln zanimivega branja," je povedala Podbrežnikova. Nekaj starih izvodov Kamničana, ki jih je še bilo ohranjenih, a bralcem doslej večinoma nedostopnih, bo zdaj v elektronski obliki spet približalo zgodovino Kamnika.

"Prebiranje Kamničana ni le seznanjanje s tedanjimi tekočimi novicami, temveč pomeni spoznavanje celotnega življenja v Kamniku in okolici. Kamničan je pomemben vir informacij raziskovalcem lokalne zgodovine, zlasti etnologom. Ponuja veliko podatkov o načinu življenja v začetku 20. stoletja na Kamniškem, o prireditvah, družabnih dogodkih ter ostalih pomembnih temah omenjenega obdobja. Zlasti zanimivo je področje oglaševanja, ki prav tako ponuja bogat vir informacij o tedanji ponudbi, povpraševanju in potrebah kupcev. Časnik je s prispevki in članki pokrival območje Kamnika, občasna poročila pa so prihajala tudi iz okoliških krajev, Domžal, Moravč in Mengša. Bolj redko so omenjeni ostali deli okraja, Tuhinjska dolina, Stranje in drugi," je Kamničana kot bogat vir različnih informacij opisala etnologinja in bibliotekarka iz kamniške knjižnice **Milena Kodra.**

V teh dneh so v Kamniku zaradi digitalizacije Kamničana Digitalno knjižnico Slovenije še posebej promovirali in predvsem med mladimi in strokovno javnostjo, ki to že s pridom uporablja, naleteli na veliko navdušenje. Zato imajo v mislih že nadaljevanje projekta. "Digitalizacija je sicer zahtevna in draga, saj ne gre za navadno skeniranje dokumentov, ampak za zajem t. i. metapodatkov, ki uporabniku omogočajo iskanje posameznih podatkov po besedilu, ampak v naši knjižnici si že prizadevamo za uresničitev digitalizacije osrednjega občinskega glasila Kamniški občan, ki izhaja že 46 let in zajema na tisoče strani," je še povedala Breda Podbrežnik Vukmir, ki si v digitalni obliki želi tudi katero od knjig iz bogate knjižnične domoznanske zbirke, še letos pa bodo del Digitalne knjižnice Slovenije postale številne stare razglednice Kamnika.

V teh dneh so v Kamniku zaradi digitalizacije Kamničana Digitalno knjižnico Slovenije še posebej promovirali in predvsem med mladimi in strokovno javnostjo, ki to že s pridom uporablja, naleteli na veliko navdušenje ...

Električna energija

Cene padajo

Niti najstarejši ne pomnijo, da bi se električna energija za gospodinjstva pocenila. Z marcem je nižje cene najprej ponudil GEN-I, sledili so mu tudi drugi distributerji.

BOŠTJAN BOGATAJ

Kranj - Cene električne energije se sedaj že razlikujejo tudi za nekaj odstotkov, vendar to na položnicah, v evrih, pomeni zgolj nekaj evrov in cene ne bodo padle tako kot pri ponudnikih internetnih storitev ali mobilne telefonije. Delež energije na položnici aprila znaša zgolj 47 odstotkov, na vse ostalo cena energije doma in v svetu nima vpliva (graf desno).

Prejšnji teden je Direktorat za energijo pri Ministrstvu za gospodarstvo objavil Analizo cen električne energije gospodinjskih odjemalcev glede na izbranega dobavitelja. "Namen analize je na enostaven in nazoren način prikazati stroške mesečnega računa za električno energijo karakterističnih porabnikov električne energije po vseh dobaviteljih. Bralci lahko v analizi preko prikazanih skupin odjema prepoznajo svoje karakteristike porabe električne energije in najdejo najugodnejšega dobavitelja," odločitev za pripravo analize pojasnjujejo njeni pripravljavci.

Januarja letos je prišlo do spremembe strukture elementov električne energije na nacionalnem nivoju. Iz cene je bil izvzet dodatek k omrežnini, uvedena pa sta bila prispevka za zagotavljanje zanesljive oskrbe z električno energijo z uporabo domačih virov primarne energije (prispevek DVE) in prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov (prispevek OVE). Ta ukrep je pomenil takojšnje povečanje maloprodajne cene elektrike za dobrih šest odstotkov.

Sledilo je povišanje cen dobave energije s strani dobaviteljev, kot ugotavljajo na ministrstvu, od osem do 20 odstotkov, zadnji Elektro Gorenjska za 14 odstotkov. Sredi marca se je na trgu z ugodno ponudbo pojavil nov dobavitelj GEN-I, ki ob podpisu pogodbe do konca meseca podarja enomesečni znesek računa in zagotavlja nespremenjene zgornje cene dobave do leta 2010. Rezultati analize cen električne energije (ministrstvu za gospodarstvo) kažejo, da je v letu 2009 najcenejši dobavitelj za skoraj vse skupine odjema nov dobavitelj GEN-I. Za povprečnega odjemalca na dvotarifnem merjenju je ta dobavitelj pri ceni dobave energije cenejši do 8,4 odstotka, v končnem znesku računa pa cenejši do pet odstotkov od ostalih dobaviteljev.

Po analizi ministrstva povprečni slovenski porabnik (z dnevno porabo 11,2 kilovatne ure in dvotarifnim merjenjem) plačuje najvišji znesek mesečnega računa pri dobavitelju Elektro Gorenjska. Po drugi strani je isti dobavitelj najcenejši za manjše porabnike. Ker je Elektro Gorenjska svoj novi produkt Porabim, kar rabim, objavil šele sredi prejšnjega tedna, v raziskavi ni bil zajet. Zato lahko le upamo, da večina Gorenjcev ne bo plačevala najdražje elektrike. Kljub pocenitvam.

Struktura elementov računa za elektriko april 2009 (%) - Slovenija

Stanje na dan 23. aprila 2009

Vir: Ministrstvo za gospodarstvo

Cenejša električna energija tudi za gospodinjstva

• Dr. Robert Golob

Sredi marca je družba GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, ki je zadnja štiri leta skokovito osvajala podjetja in obrtnike z ugodnimi cenami ter prilagodljivostjo produktov, vstopila na trg gospodinjstev. Vstopila je na velika vrata, saj je v prvih desetih dneh dobavitelja električne energije zamenjalo skoraj dva tisoč slovenskih gospodinjstev.

Kaj je tisto, s čimer ste toliko prepričljivi, smo vprašali predsednika uprave družbe GEN-I dr. Roberta Goloba.

"Ponudbo smo sestavili iz treh elementov, ki so skupaj dovolj prepričljivi za prestopanje gospodinjstev po vsej Sloveniji h GEN-I: ponujamo v povprečju za 10 odstotkov nižjo ceno električne energije, ki je ne bomo dvignili vse do konca leta 2010 in za tiste, ki pogodbo podpišejo z nami do prvomajskih praznikov, ponujamo cel mesec brezplačne dobave."

V povprečju 10 odstotkov nižje cene pomenijo za porabnike ene več, za druge malo manj?

"Tako je. Na položnici so električna energija in drugi stroški. Ker GEN-I ponuja nižje cene za električno energijo, se bolj splača tistim, ki porabijo več električne energije. Drugi stroški (strošek za uporabo omrežja, prispevki, trošarina,...) ostanejo namreč nespremenjeni in približno enaki za vse odjemalce, ne glede na to, koliko električne energije porabijo. Zato je GEN-I ugodnejši za tiste, ki porabijo več električne energije, saj se z večanjem deleža električne energije v končnem stroško poveča tudi vpliv nižje cene, ki jo ponuja GEN-I."

Zakaj ste se na veliko presenečenje in nezadovoljstvo petih elektro-distributerjev odločili za prodajo gospodinjstvom?

"V zadnjem času smo priča padcu cen električne energije na svetovnih borzah ter na drugi strani številnim podražitvam na področju dobave električne energije gospodinjstvom v Sloveniji. Družba GEN-I se je od leta 2006 do danes pozicionirala kot najugodnejši ponudnik za poslovne odjemalce, hkrati pa smo čakali na pravi trenutek, da bi zavzeli pozicijo najugodnejšega ponudnika električne energije v Sloveniji tudi za gospodinjstva. Sredi marca 2009 je bil po naši oceni pravi trenutek."

V oglasih, na spletni strani www.pocenielektrika.si, pravite, da je zamenjati dobavitelja lažje, kot zamenjati žarnico.

"Lastniki in tudi najemniki stanovanj naj vzamejo v roke zadnji račun za električno energijo, tam so vsi potrebni podatki za zamenjavo dobavitelja, poiščejo spletno stran "www.pocenielektrika.si" in v nekaj minutah izpolnijo obrazec za zamenjavo dobavitelja. Drugi način zamenjave je s klicem za brezplačno telefonsko številko 080 15 58. Čez nekaj dni bodo po pošti prejeli pogodbo, ki jo podpišejo in vrnejo nam. Zelo enostavno."

In za konec: Kako ocenjujete odzive konkurence in države na ponudbo GEN-I "Poceni elektrika"?

"Zadnje tedne smo priča burni javni razpravi o tem, ali lahko cenejši ponudnik elektrike ogrozi dolgoročna vlaganja v infrastrukturo, vmes so tudi podtikanja na moj osebni račun. Hkrati pa je eden od elektro-distributerjev tri tedne po zadnji podražitvi že najavil cenejšo elektriko (čeprav GEN-I ostaja cenejši še naprej). To dokazuje, da še vedno drži načelo, da večja konkurenčnost pomeni ugodnejše cene za potrošnike. Ta del odziva konkurence nas v GEN-I izredno veseli. Sredi gospodarske krize je dobro, da ljudem ponudimo možnost, da privarčujejo pri stroških. Tudi zato osebno menim, da smo izbrali pravi trenutek za vstop na trg gospodinjstev. Glede države pa ni kaj dodati, strateška vlaganja v infrastrukturo GEN-I podpira, saj trgujemo z električno energijo in smo seveda zainteresirani za več ponudbe na strani proizvajalcev. Čez nekaj let, ko se bomo ozrli vsi nazaj na ta trenutek, mislim, da bo ocenjen kot pozitiven nov igralec na trgu, ki je predramil konkurenco in ni ogrozil strategije države prav v nobenem segmentu."

Ali ste vedeli, da ...

- Letna poraba celotne Slovenije znaša 15 TWh. Skupina GEN-I je v letu 2008 skupno v Sloveniji in na petnajstih tujih trgih prodala 5 TWh električne energije. S to količino (5 TWh) bi lahko GEN-I zadostila potrebam po električni energiji na ravni slovenskega gospodinjskega odjema **za več kot leto in pol**.
- 1 MWh je poraba električne energije enega gospodinjstva v približno 3 mesecih. GEN-I je v letu 2008 prodala 15.600 MWh električne energije **na dan**.
- V eni sami povprečni uri leta 2008 je podjetje GEN-I prodalo 567 MWh električne energije, kar zadostuje za mesečno porabo 1620 gospodinjstev v Sloveniji.
- 3500 MWh je količina električne energije, ki spravi v pogon tovarno na področju kovinske industrije s 400 zaposlenimi **za celo leto**. GEN-I je **v enem samem mesecu** leta 2008 prodala 1450 krat toliko električne energije.

** Pri preračunih je bilo upoštevano 780.000 gospodinjstev v Sloveniji (vir: SURS, popis prebivalstva iz leta 2002) ter povprečna poraba električne energije enega gospodinjstva, ki je približno 350 kWh/mesec.*

GEN-I www.gen-i.si

Od zime s polno močjo

Sončna elektrarna na stanovanjski hiši v Ratečah proizvaja dovolj elektrike za pet do šest povprečnih gospodinjstev.

MARJANA AHAČIČ

Rateče - Roman Slivnik iz Rateč se je za namestitev sončne elektrarne na streho svoje hiše v Ratečah odločil lani; že julija je v omrežje poslal prve kilovate energije, do zime pa je začela obratovati s polno močjo, kar pomeni, da v omrežje oddaja 16 kilovatov električne energije. Pravi, da odločitve ne obžaluje, je pa res, pravi z malce nasmeha, da v projekt ni šel s predpostavko, da bi z njim obogatel: "V tem času so si mojo sončno elektrarno prišli ogledat številni potencialni investitorji, a so, ko so ugotovili, da vse skupaj ni zlata jama, večinoma opustili misli nanjo." Tudi pozimi je sistem obratoval po pričakovanjih. "Problem je le v tem, da živim v krajih, kjer je veliko snega, letošnjo zimo pa smo imeli še posebej veliko padavin; sneg je na strehah ostajal tudi po nekaj dni," je povedal Slivnik.

Za investicijo v sončno elektrarno je namenil približno 80 tisoč evrov; pričakuje, da se bo povrnila v desetih do dvanajstih letih, življenjska doba elektrarne je približno trideset let. "Žal država, kot kaže, sprejema ukrepe, ki zmanjšujejo dobo subvencioniranja cene tako proizvedene elektrike na petnajst let. Ko sem začel razmišljati o sončni elektrarni, so bili obeti mnogo boljši, pa tudi ostala Evropa alternativne sisteme pridobivanja električne energije bistveno bolje podpira," je še povedal Slivnik, ki je elektrarno vgradil sam, projektant in dobavitelj opreme zanjo pa je bilo jeseniško podjetje Pin-sol, katerega direktor Sašo Košir mu je tudi obilno pomagal z nasveti. Podjetje je konec lanskega leta na kmetiji Mulejevih na Selu pri Bledu postavilo sončno elektrarno, ki je z močjo 86 kilovatov trenutno največja na Gorenjskem in v Sloveniji, na leto bo dala sto tisoč kilovatnih ur električne energije. To bo zadoščalo za potrebe približno 30 gospodinjstev, pomembno pa je tudi, da bo energija iz obnovljivega vira na letni ravni prihranila 72.200 kilogramov ogljikovega dioksida.

Roman Slivnik

Moduli so razporejeni na približno sto kvadratnih metrih.

Pet lastnih sončnih elektrarn

Gorenjske elektrarne, hčerinsko podjetje Elektra Gorenjske, je podjetje, ki proizvede največ električne energije iz sončnih elektrarn v Sloveniji.

BOŠTJAN BOGATAJ

Kranj - Elektro Gorenjska od septembra 2007 ponuja lastno tržno znamko iz obnovljivih virov - Reenergijo, ki danes oskrbuje dobrih 1.800 odjemalcev. Njegovo hčerinsko podjetje Gorenjske elektrarne danes upravljajo s 14 hidroelektrarnami v porečju Sore, Kokre, Tržiške Bistrice, Save Dolinke, Save Bohinjke in Save ter sončnimi elektrarnami v Radovljici, Kranju (Labore), Strahinju, Preddvoru in Križah. Iz sončnih elektrarn so do konca leta 2008 skupaj proizvedli dobrih 295 tisoč kilovatnih ur električne energije.

Gorenjske elektrarne se s peto lastno sončno elektrarno na strehi Osnovne šole Križe, ki so jo uradno odprli v začetku aprila letos, uvrščajo na prvo mesto med proizvajalci električne energije iz sončnih elektrarn v Sloveniji. Ob hidroenergiji in energiji sonca imajo razvojne načrte tudi na področju drugih alternativnih virov energije: vetra, bioplina, biomase, gorivnih celic in drugih virov. Zavedajo se cilja, ki si ga je zastavila Evropska unija, da dosežejo 29-odstotni delež obnovljivih virov v primarni energetski bilanci do leta 2020. Lani je Elektro Gorenjska z zagonom kotla na biomaso za ogrevanje v Podružnični šoli Lom pod Storžičem zaključil tudi prvo investicijo v lesno biomaso, ki šoli prinaša 26-odstotne prihranke pri stroških ogrevanja. Podjetje je pridobilo tudi koncesijo za pridobivanje in distribucijo toplotne energije šoli za 25 let in s tem širi svojo dejavnost tudi na področje toplote.

FOTO: ELEKTRO GORENJSKA

Elektro Gorenjska

Z malo truda do nižjih položnic

Elektro Gorenjska te dni predstavlja nov paket z najugodnejšo ponudbo električne energije Porabim, kar rabim. Z novo ponudbo bodo gospodinjstva prejela nižje zneske na položnicah, ki jih bodo v podjetju spodbujali tudi k učinkovitejši rabi električne energije.

Elektro Gorenjska z letošnjim 1. majem uvaja nov paket *Porabim, kar rabim*, s katerim bo cena električne energije za gospodinjske odjemalce nižja za 5,2 odstotka. Paket bo uporabnikom omogočal številne ugodnosti, med njimi tudi oprostitev plačila dodatka na visoko porabo, neplačevanje storitve vodenja računa, cena električne energije pa se ne bo spremenila do konca leta 2010. Po drugi strani pa paket, in temu dajejo v Elektru Gorenjska veliko pozornost, namensko in aktivno spodbuja k učinkovitejši rabi električne energije. Paket *Porabim, kar rabim* je trenutno najbolj ugoden paket oskrbe z električno energijo. Ponudba Elektra Gorenjska velja do 1. julija 2009.

Nov paket, nižje cene

Tudi v Elektru Gorenjska lahko gospodinjski odjemalci plačujejo električno energijo p nižji ceni. V osnovnem ketu oskrbe z električ ergijo *Porabim, kar rabim* bodo cene električne energije v povprečju nižje za 5, odstotka v primerjavi z osn im paketom 2 in 3, in sic odo cene po tarifah 0,07 evra na kilovatno uro 4 višjo tarifo (VT), 0,03911 evra na kilovatno uro za manjšo tarifo (MT) in 0,06 42 evra na kilovatno uro z. enotno tarifo (ET). V paketu *Porabim, kar rabim* gospodinjskim odjemalcem ne bodo zaračunavali dodatka na visoko porabo (0,012 evra na kilovatno uro) in storitve vodenja računa (0,816 evra na mesec), kar pomeni dodatni prihranek v višini vsaj 0,816 evra na mesec. Za povprečnega odjemalca bo tako znašal prihranek pri mesečnem računu med 2 in 3 evri.

Mesečni obračun porabe

Paket *Porabim, kar rabim* je namenjen vsem gospodinjskim odjemalcem, ki želijo znižati stroške za električno energijo in hkrati varčevati z njo. V Elektru Gorenjska veliko pozornosti namenjajo racionalni rabi električne energije, zato so za vse odjemalce pripravili varčevalni program *Porabim, kar rabim*, ki vključuje 10 korakov do učinkovitejše rabe električne energije. V okviru programa pojasnjujejo, kateri so največji porabniki električne energije v gospodinjstvu in kako ter koliko lahko privarčujejo pri njihovi uporabi. S pomočjo pripravljenih ukrepov bodo odjemalce usmerjali na poti do varčnejše porabe električne energije. Odjemalci v paketu *Porabim, kar rabim* se bodo zavezali k mesečnemu sporočanju stanja števca prek spletne aplikacije ali klicnega centra. Njihovi prihranki pri porabi električne energije bodo tako vidni na mesečnih računih, saj bo električna energija zaračunana po njihovi dejanski in ne po povprečni porabi. Če bodo gospodinjski odjemalci v enem letu svojo porabo zmanjšali za vsaj pet odstotkov, jih bo Elektro Gorenjska dodatno nagradil z 10 evri.

Foto: Elektro Gorenjska

Odločitev v dveh mesecih

Nižje cene in posebne ugodnosti paketa Porabim, kar rabim si odjemalci lahko zagotovijo s prestopom v novi paket do vključno 1. julija 2009. Odjemalci Elektra Gorenjska lahko v paket Porabim, kar rabim prestopijo s podpisom aneksa k pogodbi, novi odjemalci pa podpišejo novo pogodbo za osnovni paket ter Aneks za paket Porabim, kar rabim. Podrobnejše informacije so na voljo na telefonski številki klicnega centra (04) 20 83 111, na elektronskem naslovu za.gospodinjstva@elektro-gorenjska.si ali osebno na informacijskem pultu na sedežu podjetja. V Elektru Gorenjska se zavedajo, da je električna energija pomembna dobrina in poudarjajo, da ne obstaja v neomejenih količinah. Zaradi globalnih finančnih in gospodarskih razmer se je poraba električne energije sicer zmanjšala in posledično so nižje tudi cene električne energije, vendar se bo to stanje spremenilo. Pričakujejo, da se bo ob vnovičnem vzponu gospodarstva nadaljeval trend rasti porabe električne energije in tudi višanje cene tega energenta. Zato je sedanje obdobje še toliko primernejše za izvajanje ukrepov in prevzemanje navad, ki poudarjajo racionalnejšo rabo električne energije, vendar ne vplivajo na samo kakovost življenja.

Deset korakov do nižje porabe

Elektro Gorenjska recesijo vidi tudi kot priložnost za izvajanje ukrepov in prevzemanje navad, ki poudarjajo racionalnejšo rabo električne energije, ki pa ne bo vplivala na kakovost življenja. V sodelovanju s Centrom za energetsko učinkovitost na Inštitutu Jožef Stefan so pripravili varčevalni program Porabim, kar rabim - 10 korakov do učinkovitejše rabe električne energije. Varčevalni program je namenjen vsem gospodinjskim odjemalcem.

- **Hladilnik** - glede na velikost in starost hladilnika, razlika v letni porabi pa je lahko tudi 500 kilovatnih ur. Ukrepi za manjšo porabo električne energije so menjava starih za učinkovitejše hladilnike, nastavitev temperature na 5 stopinj Celzija, zamrzovalnega dela na -18 stopinj Celzija, redno čiščenje ledne obloge v zamrzovalniku, vrata aparata naj ne bodo odprta predolgo;
- **Zamrzovalnik** - podobno kot pri hladilniku tudi pri zamrzovalniku na porabo električne energije vpliva prostornina aparata, nastavljena temperatura, energetska učinkovitost (starost), tip zamrzovalnika (omara ali skrinja) in temperatura okolice, kakovost tesnjenja aparata in podobno. Ukrepi za manjšo porabo so poleg menjave starejših tudi premik aparata od virov toplote in sonca, omogočen mora biti dostop do svežega zraka, vroče ali tople stvari ne smejo v zamrzovalnik;
- **Razsvetljava** - na porabo vpliva število žarnic, sijalk, njihova moč in koliko časa so prižgane. Pot do manjše porabe je jasna - menjava standardnih žarnic z varčnimi, menjava svetilk, kjer ni možna uporaba varčnih sijalk, namestitev senzorjev gibanja na hodniku in redno ugašanje luči, ko jih ne potrebujemo;
- **Pralni stroj** - poraba je odvisna predvsem od ogrevanja vode, zato je pomemben tudi energetski razred aparata in kapaciteta pralnega stroja. Tudi v tem primeru lahko z menjavo starejšega pralnega stroja za novega učinkovito zmanjšamo porabo električne energije, razen tega pa še z uporabo programov z nižjimi temperaturami, brez predpranja in ne pretiravamo s pralnimi sredstvi;
- **Stanje pripravljenosti naprav** - to so aparati, ki, kljub temu da jih ne uporabljamo, porabljajo električno energijo. Poznamo tri razloge, zakaj so naprave v stanju pripravljenosti: tiste, ki jih aktiviramo z daljinskim upravljavcev (televizija), tiste, ki vzdržujejo dodatne funkcije (prikaz ure na pečici, časovni zamik pri pranju), in tiste, ki energijo porabljajo brez potrebe (polnilnik za telefon, baterijski sesalnik). Učinkovit ukrep je vgradnja stikala, ki z enim klikom izklopi vse naprave v prostoru;
- **Televizor** - v tem primeru je najbolj pomembna poraba električne energije v času, ko televizije ne gledamo in je v stanju pripravljenosti. Poraba je odvisna od velikosti ekrana, novejši LCD in plazma aparati imajo (za razliko od drugih aparatov) višjo porabo električne energije;
- **Pomivalni stroj** - na porabo vpliva zmogljivost stroja, sušenje posode, starost oziroma energetska učinkovitost in polnjenje stroja. Ukrepi za zmanjšanje porabe so pravilna izbira programa (manj umazana posoda - varčen program pranja), izogibajmo se sušenju posode, saj se bo (v daljšem času) posušila sama, če je možno, priključimo pomivalni stroj na dovod tople vode (60 stopinj Celzija);
- **Računalnik** - na porabo vpliva veliko dejavnikov, od vrste in opreme računalnika (osebni ali prenosni), vrste in velikosti monitorja, starosti naprave, časa in intenzivnosti uporabe naprave, nastavitve porabe (računalnika in monitorja) in izklapljanje naprav po uporabi.
- **Kuhanje** - na porabo vpliva vrsta kuhalnika, pravilna uporaba in predpriprava hrane. Med najbolj učinkovite varčevalne ukrepe (70 odstotkov) sodi kuhanje z loncem na pritisk, posoda za kuhanje na steklokeramični plošči mora biti ravna (prihranek 50 odstotkov), kuhanje s pokrovko (25 odstotkov) in menjave kuhalne plošče z indukcijsko (prihranek pri vsaki kuhi 20 odstotkov).
- **Ostali porabniki** - možnih je več ukrepov: pri prhanju porabimo do štirikrat manj vode (energije) kot pri kopanju v kadi, učinkovit grelec za vodo privarčuje približno kilovatno uro energije na dan, ...

PORABIM, KAR RABIM
Prestavite v nižjo porabo.
Z desetimi preprostimi koraki učinkovito zmanjšajte porabo električne energije in prihranite!
Paket **Porabim, kar rabim** pa vam prinaša še dodatne ugodnosti.
Za več informacij kliknite na **www.porabimkarrabim.si**
elektro gorenjska

VARČEVANJE

Varčujemo? Seveda

Prejšnji mesec se je prvič v zgodovini Slovenije (morda pa sploh prvič v zgodovini marsikaterega Gorenjca) pocenila električna energija za gospodinjstva. Kaj o tem menijo anketiranci v Kranju? Vprašali smo jih tudi, kako pomembno je za njih varčevanje z električno energijo in kako ga izvajajo. BOŠTJAN BOGATAJ, FOTOGRAFIJE: TINA DOKL

Marija Teršek: "Zdi se mi, da nas vsepovsod kradejo, tudi pri dobavi elektrike. Sicer varčujem na vseh področjih, tudi pri porabi električne energije, saj bi sicer težko preživela. Prejšnje dražitve in sedanja cenitev je le pesek v oči, češ sedaj imamo konkurenco. V to ne verjamem in že zelo kmalu pričakujem nove podražitve. Sama nimam niti ene varčne žarnice, varčujem pa, kolikor morem."

Rozalija Jošt: "Varčujem z elektriko, ker pač moram. Za razliko od drugih televizijo gledam v temi. Stanovanje imam pospravljeno, vedno je vse na mestu in tudi takoj najdem. Že iz otroštva, ko smo uporabljali petrolejke, sem navajena, da sem bolj v temi. Tudi pri aparatih varčujem. Televizor vsak dan povsem ugasnem, tudi hladilnik je dokaj nov in porabi manj, čeprav ob nakupu na to nisem gledala."

Tomaž Dokl: "Seveda varčujem z elektriko. Zvečer izklopim računalnik, sproti ugašamo luči, mami perilo pere ponoči ... Draga elektrika? Ne vem, saj mi je še ni treba plačevati, slišal pa sem, da se bo pocenila. To je po časih, ko se je vse le dražilo in so bile položnice vse višje, prijetna osvežitev. Upam, da bo še ceneje."

Prihranki so lahko zelo veliki

Razen tega, da so distributerji začeli zniževati cene in se je trebe le odločiti, kateri je za gospodinjstvo (ali podjetje) bolj ugoden, lahko z učinkovito rabo energije in premišljenim ravnanjem z električnimi napravami prihranimo precejšen del zneska na položnici.

BOŠTJAN BOGATAJ

Kranj - Z akcijo Energija.si, bodi učinkovit želi Holding Slovenske elektrarne porabnike z nasveti, podprtimi s konkretnimi izračuni o možnem prihranku, prepričati k zmanjševanju porabe električne energije in s tem tudi k manjšim stroškom, posledično računom. Kampanjo pripravljavci nadaljujejo z novo akcijo Izračunaj svoj CO_2 odtis s spletnim kalkulatorjem ogljičnega odtisa. Ogljikov dioksid predstavlja največji delež (okoli 80 odstotkov) emisij toplogrednih plinov, ki v največji meri prispevajo k podnebnim spremembam. Cilj akcije je, da bi uporabniki za svoj prvi cilj zastavili zmanjšanje svojega sedanjega odtisa za osem odstotkov (več o tem na spletni strani). V zadnjih letih je v Sloveniji nastal razkorak med tržnimi cenami električne energije na mednarodnem trgu in maloprodajnimi cenami za gospodinjstva, kar je v veliki meri povzročilo podražitve električne energije ob koncu minulega leta. Tržnega gibanja cen smo se že pred leti navadili pri nafti, bencinu in kurilnem olju, kjer cene nihajo glede na vrednost sodčka nafte na svetovnih trgih. Kljub podražitvam je v Sloveniji električna energija še vedno najcenejši energent, ki se sedaj še ceni. Podražitvam vseh vrst energije se v prihodnje ne bomo mogli izogniti, da nas to ne bi toliko prizadelo, pa si lahko pomagamo z upoštevanjem nasvetov učinkovite rabe energije.

Dovolj že manjši vložki

Za prihranek pri porabi električne energije so pogosto dovolj že manjši ukrepi, pri katerih ni potrebnih nobenih (finančnih) vlaganj, kot je na primer ugašanje luči, ki jih ne potrebujemo, izklop naprav iz stanja pripravljenosti po uporabi. Nekateri ukrepi vključujejo manjši vložek, kot na primer menjava klasičnih žarnic z varčnimi sijalkami, ali pa premišljen nakup z izbiro energetsko varčnih gospodinjskih aparatov razreda A+ ali A++. Več posameznih prihrankov posledično povečuje skupni prihranjeni znesek. Koliko lahko prihrani posamezno gospodinjstvo, je odvisno od mnogih dejavnikov. Upoštevati je treba velikost gospodinjstva, vrsto opreme, število in starost gospodinjskih aparatov in podobno. Občutno manjšo porabo električne energije in s tem večji prihranek denarja, ki bi ga sicer odšteli za njeno porabo, pa lahko dosežejo predvsem z večjimi vlaganji v energetsko izboljšavo objektov in vgradnjo okolju prijaznih tehnologij (sončne celice, toplotne črpalke, ...).

Že brez večjih investicij je možno doseči prihranek v višini od 10 ali 20 odstotkov, z dolgoročnim razmišljanjem in načrtnim investiranjem pa je možno prihraniti tudi do 50 odstotkov ali več, še posebej pri danes energetsko bolj potratnih gospodinjstvih. Akcija Prihrani do 50 odstotkov pri računu za električno energijo je sicer že zaključena, nasveti, kako privarčevati, pa so še vedno aktualni in objavljeni na spletnih straneh - www.hse-energija.si ali www.energijasi.com.

Namesto luči raje sveče

Znane Gorenjce smo povprašali, kako varčujejo z elektriko in ali se jim zdi draga.

FOTO: TINA DOKL

Mito Trefalt, nekdanji TV voditelj: "Imamo nekaj varčnih žarnic, čeprav sem celo bral, da v resnici niso tako varčne. Med štirimi, ki sem jih kupil lani, dve sploh nista hoteli svetiti. Luči bi rad dosledno ugašal, a sem se preveč navadil na to, da sem puščal prižgane. Zadnje čase se večkrat spomnim mame in stare mame, ki sta vedno zahtevali, da smo luči ugašali. Pri nakupu aparatov smo vedno pozorni, da imajo majhno porabo. Elektrika je draga."

Boris Kopitar, glasbenik in TV voditelj: "Pri mojem delu pogosto gori luč in bolje se počutim, če je ta energijsko varčna. Pred časom sem za kuhinjsko svetilko kupil varčni žarnici, ki imata garancijo kar deset let, kar opravičuje tudi njihovo višjo ceno. V prostorih, kjer ni nikogar, ne svetijo svetilke. Nekateri aparati tudi v mirovanju trošijo elektriko, zato bi veljalo razmisliti, da bi jih ob daljši odsotnosti popolnoma ugasnili. Varčevanje, ki je v škodo uporabnika, se mi ne zdi primerno. Elektrika je predraga predvsem zato, ker so v ceni vračunani številni prispevki, ki jih moramo plačevati končni porabniki."

FOTO: GORAZD KAVČIČ

Barbara Ravnik Toman, ravnateljica Gorenjskega muzeja: "Uporabljam varčne žarnice in dosledno ugašam luči. Zvečer, kadar mi ni treba delati in ne potrebujem veliko svetlobe, zelo rada prižgem sveče. Pri nakupu novih aparatov sem pozorna, da imajo ti energijski razred A. Priznam pa, da nimam navade, da bi aparate ugasnila tudi iz stanja pripravljenosti, saj bi potem nekatere morala vsakič povsem na novo nastavljati. Perilo perem ob nedeljah, pa ne zato, ker je takrat cenejši tok, ampak ker imam le takrat čas. Elektrika ni draga, draga se mi zdi parkirnina, saj me stane skoraj dvakrat toliko kot elektrika."

FOTO: TINA DOKL

Ana Dolinar, igralka: "Ne vem, ali sem prava oseba, da bi govorila o varčevanju z elektriko. Varčnih sijalk ne uporabljam in tudi pri ugašanju luči nisem preveč skrbna. Kljub temu se mi zdi, da ne porabim veliko elektrike, saj domov hodim le spat. Kuham ne, le zvečer imam dve uri prižgane luči. Oblačila perem ponoči, ker me sicer ni doma. Aparatov v zadnjem času nisem menjala, ko pa jih bom, se bom podrobneje seznanila tudi z energijskimi razredi. Če se mi zdi elektrika draga? Vsaka stvar nekaj nanese in ko dam vse položnice skupaj, se mi kar vrti v glavi."

ANA HARTMAN

Prihodnost

Elektrikarji s Poljske

Vse manj mladih se odloča za izobraževanje za poklic elektrikarja, zato ta poklic podobno kot še nekateri drugi počasi izginja.

Mateja Rant

Kranj - "Problem je nacionalen, saj se mladi na splošno ne odločajo za izobraževanje za poklice, tako tudi ne za elektrikarje," je poudarila v. d. direktorice Tehniškega šolskega centra Kranj **Andreja Pogačnik**. Tako pri območni obrtno-podjetniški zbornici Kranj že ugotavljajo, da poklic elektrikarja počasi izginja. Čeprav je tudi res, da se je zaradi splošne gospodarske recesije v zadnjem času precej zmanjšalo tudi povpraševanje delodajalcev po teh poklicih.

Kljub nezanimanju mladih za te poklice Andreja Pogačnik zagotavlja, da bodo te programe ohranili tudi v prihodnje. "Verjetno pa bomo več smeri združevali in bodo dijaki lahko izbirali zgolj med različnimi izbirnimi predmeti," je pojasnila. Manjši interes za izobraževanje za elektrikarje in elektrotehnike Andreja Pogačnik delno pripisuje tudi uvajanju novih multidisciplinarnih programov, kot je mehatronika, ki med drugim vključujejo tudi ta znanja. Za tehnike mehatronike so tako letos recimo za 28 razpisanih mest prejeli kar 39 prijav, medtem ko se je za prav toliko razpisanih mest za elektrotehnike prijavilo zgolj 11 kandidatov. S promocijo teh poklicev se zato trudijo tudi pri kranjski obrtno-podjetniški zbornici. "Teh poklicev res primanjkuje. Zaenkrat naši obrtniki še dobijo delavce, a se zna zgoditi, da v prihodnje delavcev s takimi znanji ne bo več mogoče dobiti," razmišlja sekretarka elektro sekcije pri omenjeni zbornici **Katja Erjavec**. Za ta dela, pravi, bomo potem očitno morali najemati tujce. "Ne vem, a bomo poklicali na Poljsko, če bomo hoteli doma kaj instalirati," je sarkastično pripomnila. Skrbi jo, da ne bo mladih, ki bi ohranjali ta poklic. Ob splošnem manjšem zanimanju za te poklice je namreč v zadnjem času to dejavnost močno udarila še recesija.

To je razvidno tudi iz številk, ki so jih posredovali iz kranjske območne službe zavoda za zaposlovanje. "Število brezposelnih se je v treh mesecih letos glede na konec lanskega leta povečalo tudi na področju poklicev v elektro dejavnosti, in sicer pri poklicih s V. stopnjo izobrazbe za 22 odstotkov, kar je nekaj man, kot se je povečalo število vseh brezposelnih v regiji, ki je večje za 29 odstotkov. Število brezposelnih s poklici v elektro dejavnosti s IV. stopnjo izobrazbe pa je večje za 36 odstotkov," so pojasnili pri zavodu za zaposlovanje. Za primerjavo: v prvih treh mesecih lanskega leta je bilo na zavodu prijavljenih 121 oseb s tovrstno izobrazbo, delodajalci pa so izrazili potrebo po 105 delavcih s tako izobrazbo. V prvih treh mesecih letošnjega leta pa so delodajalci iskali le 39 oseb s to izobrazbo, medtem ko je bilo na zavodu prijavljenih kar 156 oseb s tem poklicem. "Potrebe po delavcih s temi poklici so v letošnjih treh mesecih glede na enako lansko obdobje nižje za 63 odstotkov, kar je nekaj več, kot so nižje skupno prijavljene potrebe v regiji v obravnavanem obdobju. Te so nižje za 44 odstotkov," so še dodali pri zavodu za zaposlovanju.

Elektrika še v oblakih

Avtomobilov na elektriko, ki bi jih enostavno priključili na omrežje, pri nas še nekaj časa ne bo.

Matjaž Gregorič

Vozila z motorji na notranje izgorevanje so nedvomno med glavnimi povzročitelji onesnaževanja ozračja in okolice, vožnja z njimi pa je zaradi občanih naftnih kriz tudi predraga. V doglednem časovnem obdobju je dosegljiva predvsem hibridna tehnologija, ki jo v nekatere modele uvajajo skoraj vsi evropski in azijski, v zadnjem času tudi kitajski avtomobilski proizvajalci. Večina novejših hibridnih avtomobilov ima pogon zasnovan v kombinaciji dizelskega in električnega motorja, ki energijo pridobiva z vrtenjem koles in zaviranjem, pri varčevanju pa je v pomoč sistem samodejne zaustavitve dizelskega motorja ob mirovanju avtomobila in vnovičnem samodejnem zagonu pri speljevanju. Prvi serijski avtomobil, ki je za pogon hkrati uporabljal bencinski in električni motor, je že pred leti postavila na ceste japonska Toyota, ki je prvotno idejo nadgradila z drugo generacijo, pred kratkim pa tudi z električnim motorjem, ki se napaja iz običajnega omrežja. Prius s hibridnim pogonom je bil do nedavnega tudi edini tovrsten avtomobil, ki ga je bilo mogoče kupiti na slovenskem trgu, v kratkem pa se mu bo s podobno zasnovo pogona pridružil tudi novi Hondin model Insight. Oba avtomobila sta zaradi emisije ogljikovega dioksida, ki ne presega 110 gramov na kilometer, oproščena davka na motorna vozila, pri Ekološko razvojnem skladu Republike Slovenije pa je za nakup mogoče pridobiti tudi ugoden kredit.

Toyota je svoj hibridni model Prius v sodelovanju z angleškim podjetjem EDF Energy prilagodila tudi za priklop na električno omrežje.

Avtomobilov na električni pogon, katerih baterije bi lahko polnili s priključivijo na domače električno omrežje, vsaj pri nas še nekaj časa ne bo. Dva manjša proizvajalca sicer razvijata avtomobila, ki ju bo poganjala samo elektrika, vendar bosta za množično proizvodnjo morala najti tudi kakšno večje avtomobilsko ime. Ne glede na to, kaj bo poganjalo avtomobile bližnje prihodnosti, se proizvajalci zavedajo, da se voznikom ne sme vzeti užitkov, ki jih občutijo v vožnji sedanjih avtomobilov, ki jih ženeta bencin ali plinsko olje, da morajo biti vozne lastnosti enake ali celo boljše, največja težava pa je pravzaprav v cenah, ki se bodo prilagodile šele z množično uporabo.

SVETLA POT PRIHODNOSTI

daljnovodi

elektro vodi

TK in KRS vodi

javna razsvetljava

cestna signalizacija

osvetlitev objektov

semaforizacija

www.elsa.si

ELSA
GORNJA RADGONA

Projekt

Bled

Prezapletena zakonodaja, premalo spodbud

Konec marca sta Regionalna razvojna agencija Gorenjske (BSC Kranj) in Elektro Gorenjska v sklopu projekta AlpEnergy na Bledu organizirala **mednarodno konferenco "Trajnostna energetska oskrba v alpskem prostoru - rešitve, tehnologije, koristi in zakonodaja"**. Glavne ugotovitve konference so: delež rabe obnovljivih virov energije v Sloveniji že petnajst let ostaja enak, razlog je v zapleteni (birokratski) zakonodaji in premajhnih spodbudah; v nekaterih lokalnih skupnostih se je tehnologija obnovljivih virov energije dobro prijela, saj imajo vedno več izvorov energije, vendar nihče nima pravega nadzora nad viri in energijo, ki jo prispevajo v omrežje; današnja tehnologija (s t. i. pametnimi števci Iskraemeco) omogoča realno merjenje energentov v realnem času, prek katere je mogoče znižati porabo merjenih energentov (elektrike). B. B.

Kranj

Investicije v obnovljive vire energije

Investicijski vložek v sončno elektrarno danes znaša okoli štiri do pet tisoč evrov na kilovat moči. Investicija v stanovanjsko hišo s porabo okoli desetih kilovatov bi bila torej vredna od 40 do 50 tisoč evrov. "Zavedati se moramo, da življenje potrebuje energijo 24 ur na dan, tudi v oblačnem vremenu in ponoči. Zato bi potrebovali hranilnike električne energije, ki so jih predstavili na konferenci. Cene ne poznam, vendar so verjetno omembe vreden dodaten strošek," visoko začetno investicijo opisuje Bojan Luskovec iz Elektra Gorenjska. Kljub temu se investicija povrne, saj se je država s subvencijami zavezala, da bo 15 let odkupovala takšno električno energijo po petkratniku običajne odkupne cene. Vložek v sončno elektrarno se povrne vsaj v desetih letih. Podoben investicijski vložek velja tudi pri gradnji malih hidroelektrarn, ki so za samooskrbo bolj sprejemljive, saj zagotavljajo delovanje ves dan. Uporaba vetrnih elektrarn na Gorenjskem ni razširjena, največji problem je stalnost proizvodnje in seveda nasprotovanje raznih "iniciativ". B. B.

Cilji projekta AlpEnergy:

- regionalnim (neodvisnim) proizvajalcem električne energije bo omogočen dostop do konkretnih tehnoloških rešitev informacijsko-komunikacijske tehnologije, strojne in programske opreme in tudi organizacijskih rešitev;
- občine bodo pridobile konceptualne rešitve o novih vrstah partnerstev s proizvajalci električne energije in izhodišča za načrtovanje energetskih lokalnih strategij, rabe urbanih zemljišč za obnovljive vire energije;
- mala in srednje velika podjetja bodo pridobila podlago za razvoj inovacij, storitev, novih proizvodov in poslovnih rešitev;
- nacionalna raven in oblikovalci politik bodo skozi projekt dobili smernice za zmanjšanje zakonodajnih, administrativnih, organizacijskih in tehničnih ovir pri uvajanju obnovljivih virov energije v lokalne skupnosti kot tudi smernice pri načrtovanju spodbud za razvoj in uporabo "zelene" energije in energetsko učinkovitih sistemov.

Inteligentni energetski sistemi

Z množico povezanih enot obnovljivih virov energije v inteligentni sistem bi se manjša območja na Gorenjskem že danes lahko sama oskrbovala z električno energijo.

Boštjan Bogataj

Kranj - Bogati viri obnovljive energije v alpskem prostoru, kot so vodna energija, sončna in vetrna energija ter energija na lesno in drugo biomaso so priložnost tako za Gorenjsko kot druge pokrajine v alpskem svetu. Priložnost za njihov izkoristek iščejo partnerji čezmejnega projekta **AlpEnergy - Virtualni energetski sistem kot sredstvo za pospeševanje transnacionalnega sodelovanja in trajnostne energetske oskrbe v alpskem prostoru.** Sodeluje devet partnerjev iz petih evropskih držav, na Gorenjskem sta se povezala Regionalna razvojna agencija Gorenjske (BSC Kranj) in Elektro Gorenjska.

"Partnerji ugotavljamo, da so možnosti izrabe obnovljivih virov energije premalo prepoznani, da se jih ne upravlja in nadzoruje celovito in učinkovito, njihov vpliv na energetski sistem je zato slabši, kot bi lahko bil. V preteklosti smo elektroenergetski sistem poznali le prek proizvodnje elektrike v centralah in prenosu preko daljnovodov, danes se na lokalni ravni na te iste elektroenergetske sisteme vključuje vse več lokalnih proizvajalcev električne energije, same tehnološke rešitve pa omogočajo še merjenje in upravljanje porabe ostalih energentov (plin, voda, olje, toplotna energija)," pomen projekta AlpEnergy opiše **Bogo Filipič**, direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjske. Na Gorenjskem bi radi s pomočjo sodobnih tehnologij povečali uporabo obnovljivih virov energije, zmanjšali porabo energentov in energije ter povečali zavedanje o možnostih uporabe obnovljivih virov energije, posledično pa zmanjšali še izpuste ogljika v okolje. "Z dosego ciljev projekta AlpEnergy na Gorenjskem bi lahko ustvarili javne in zasebne prihranke, pokrajina bi zaradi nepotrebnih novih gradenj daljnovodov ostala takšna, kot jo imamo sedaj," pravi Filipič.

Povezava manjših v veliko elektrarno

Višji stroški za električno energijo so v svetu stalnica, v alpskem svetu (za razliko od drugih pokrajin) pa so zaradi razgibanega terena višji tudi stroški gradnje oziroma vzpostavitve in vzdrževanja energetskega sistema. Tudi zato je raba obnovljivih virov energije nuja in priložnost, le povezati bi morali številne ponudnike v inteligentni elektroenergetski sistem oziroma v virtualni energetski sistem. "Virtualni energetski sistem razpršenih enot pomeni več različnih manjših proizvodnih enot, ki so daljinsko povezani s skupnim centrom za vodenje. Na ta način manjše enote postanejo kompakten, upoštevanja vreden in kakovosten dejavnik v energetski oskrbi odjemalcev. Ob primerni tehnični opremljenosti in z začrtanimi organizacijskimi oblikami so v posebnih primerih lahko avtonomni zasilni sistem delne ali celovite oskrbe nekega območja, brez velikega, zanesljivega sistema pa tudi v tem primeru žal ne gre," možnosti boljšega izkoristka obnovljivih virov energije pojasnjuje **Bojan Luskovec**, svetovalec uprave za tehnične zadeve in strategijo v Elektru Gorenjska.

Bogo Filipič | Foto: Gorazd Kavčič

Bojan Luskovec | Foto: Tina Dokl

Gorenjska je ena najbolj zelenih regij Slovenije. V energetskem sistemu delež obnovljivih virov energije zastopa približno 19 odstotkov, medtem ko druge slovenske regije povprečno dosegajo komaj desetodstotni delež obnovljivih virov energije. Žal pa Slovenija v zadnjih petnajstih letih ni naredila skoraj nič, da bi se raba obnovljivih virov energije povečala. "Spodbude za postavitev sončne elektrarne so pri nas precej manjše kot v Evropski uniji. Odkup "zelene" energije v Evropi znaša 46 centov, pri nas 40 centov na kilovatno uro, hkrati v tujini zagotavljajo odkup 20, pri nas 15 let. To ni prav, saj je investicija v tehnologijo za vse enaka," o možnosti hitrejšega razvoja pravi Filipič in dodaja, da bi bilo utopično pričakovati nadomestitev 80 odstotkov 'klasične' energije z obnovljivimi viri, kljub temu pa so danes samooskrbne hiše že poznane, poznana so naselja z več tisoč prebivalci, ki se samooskrbujejo z energijo, višek pa celo prodajajo, tako, da pot do samooskrbne ulice, naselja, vasi ... ni več dolga. "Glede na to, da imamo na Gorenjskem veliko manjših naselij in vasi, sem prepričan, da bi večino od njih s primernimi spodbudami lahko naredili energetsko neodvisne, saj bi se v celoti lahko oskrbovale z lokalnimi obnovljivimi viri energije," meni direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjske.

Konkreten pilotni projekt

Z virtualnim energetskim sistemom bodo prek projekta AlpEnergy to sliko skušali nekoliko popraviti s konkretnim primerom. "Za ponazoritev naših ciljev bomo verjetno izbrali del območja v tržiški občini, kjer že sedaj najdemo sončne elektrarne, male vodne hidroelektrarne ter soproizvodnjo elektrike in toplote. Z inteligentnim omrežjem bomo povezali izvore energije na eni ter potrošnjo na drugi strani. S prilagajanjem potrošnje bomo razvili izkušnjo, s katero lahko v prihodnosti oblikujemo uravnotežen lokalni energetski sistem. Menim, da ima Gorenjska še mnogo neizkoriščenih vodnih potencialov, mnogo priložnosti za sončne elektrarne in v tem trenutku tudi biomase," konkretno nalogo in investicijo opiše Luskovec.

Čezmejni projekt AlpEnergy (Virtualni energetski sistemi kot sredstvo za pospeševanje transnacionalnega sodelovanja in trajnostne energetske oskrbe v alpskem prostoru) sofinancira Evropska unija v sklopu programa Evropsko teritorialno sodelovanje - Cilj 3. Projekt uvaja inteligentni elektroenergetski sistem (omrežje) za pridobivanje energije s pomočjo naravnih oziroma obnovljivih virov energije, hkrati pa tak sistem - z enostavno nadgradnjo - omogoča merjenje in krmiljenje porabe vseh ostalih energentov na določenem območju (lokalna skupnost, regija). Pri projektu sodelujejo še partnerji iz Nemčije, Švice, Francije in Italije, trajal pa bo do junija 2011 (tri leta).

Gorenjska Gremo gor.
BSC
elektro gorenjska
Alpine SPACE
EVROPSKO TERITORIALNO SODELOVANJE
PROJEKT SOFINANCIRA EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ
naložba v vašo prihodnost

Njegovo veličanstvo beluš

Beluš oz. špargelj, ki je zelo cenjen v spomladanski kulinariki, si je že davno tega prislužil ime kraljeva vrtnina. Malo manj kot gurmanske poznamo njegove zdravilne odlike. Bogat je z vitamini in minerali, učinkovito čisti kri in žene na vodo.

PAVLA KLINER

Vrtnina, ki se prodaja za drag denar

Da je beluš (Asparagus) kralj "zelenjadij", je že pred dobrim stoletjem zapisal Janez Koprivnik v priročniku Domači vrtnar. V njem lahko preberemo tudi, da daje priljubljeno "zelenjadno" jed, in da ga pri nas poznajo že več kot štiri stoletja. Čeravno, ugotavlja, ni za navadno kmečko mizo, bi ga vendar naj imeli tudi po kmečkih vrtovih, ker se zelo lahko proda za drag denar. In še danes je tako. Podjetne primorske branjevke lahko s to okusno zgodnjespomladansko zelenjavo zaslužijo marsikakšen evro. Beluši so bili že v času Egipčanov, Grkov in Rimljanov dragi ko žafran in so veljali za aristokratsko jed.

Beluši ali špargliji

Beluši (Asparagus) so ena prvih vrst zelenjave, ki spomladi požene v slovenski Istri in na Krasu. Najprej nabirajo divje špargljе, ki so bolj redki in kot taki dražji od gojenih špargljev. Poznamo zelene beluše, ki so navadno divji in so bolj grenkega okusa, in bele, ki so gojeni in bolj blagega okusa. Glede imena je precej zmede. Na splošno naj bi veljalo, da zelenim rečemo špargljі, belim pa beluši oz. obeljeni špargljі. Nekateri menijo, da je stvar povsem preprosta: gojeni so beluši, divji pa špargljі.

Afrodizične lastnosti, da ali ne ...

Kot zdravilo so špargljе uporabljali že v času Hipokrata, tam nekje štiristo let pred našim štetjem. Menili so, da dvigujejo spolno moč in libido (k takemu mišljenju jih je verjetno spodbudila oblika mladih poganjkov) ter zcravijo ledvična obolenja. Že v srednjem veku so jih uporabljali za čiščenje telesa, odvajanje vode iz telesa in zbijanje povišane telesne temperature. Korenino so kuhali tudi v vinu in jo držali v ustih pri zobobolu.

Čas za špargljeve jedi

Pospešijo izločanje urina

Podzemna korenika beluša črpa iz tal precej učinkovin. Bogata je denimo s provitaminom A, ki je dobrodejen za sluznice, dober vid, varovanje celic, in vitamini skupine B, zlasti s folno kislino. Beluši naj bi pomlajevali celice, pospeševali nastajanje krvi, pomagali pri slabi koncentraciji in spominu, krepili imunski sistem, preprečevali vnetja, lenost črevesja in zaprtje. Znano je, da povečajo dejavnost ledvic in pospešujejo izločanje urina. Za to je odgovorna učinkovina v beluših, poznana kot asparagin. Njeni razgradni produkti dajejo urinu močen in neprijeten vonj. A ta rahla neprijetnost nas ne bi smela odvrniti od uživanja te slastne zelenjave. Zdrav človek lahko vsak dan brez skrbi poje porcijo belušev, ne da bi to slabo vplivalo na njegovo zdravje. Uživanje morajo omejiti ljudje, ki so nagnjeni k nastajanju ledvičnih kamnov in tisti, ki imajo povečano vsebnost sečne kisline. Pri njih lahko večje količine belušev izzovejo napad protina.

Beluši s trdo kuhanimi jajci

Ljubitelji belušev najraje uživajo sveže, nabrane in pripravljene istega ne. Poglejmo enega izmed mnogih receptov za pripravo te slastne zelenjave: olupljene beluše (bele olupimo, zelene olupimo samo na spodnjem delu, divjih ne lupimo) povežemo v snop in previdno skuhamo. Skuhane beluše narežemo na tri centimetre dolge koščke. Narežemo nekaj trdo kuhanih jajc. Oboje zmešamo in zabelimo z mešanico kisa, olivnega olja, soli in popra. Postrežemo s toplo polento. Lahko ponudimo tudi kot solato.

Špargljі za gurmanske užitke in za boljše zdravje

KUHARSKI RECEPTI

ZA VAS IZBIRA DANICA DOLENC

Tedenski jedilnik

Nedelja - Kosilo: kremna juha iz brokolija, svinjska pečenka, hren s kislo smetano, riž z grahom, motovilec z jajcem v solati, dunajski šarkelj; **Večerja:** ocvrt sir, krompirjeva solata.

Ponedeljek - Kosilo: prežganka, piščančevi ocvrtki, zeljnata solata z naribanim korenjem in vročim krompirjem, **Večerja:** testenine s tunino, motovilec v solati ali vložena zelenjava.

Torek - Kosilo: polenta s parmezanom, vampi po tržaško, mešana solata; **Večerja:** pire krompir, špinača ali mlade koprive v mleku in smetani, kuhane hrenovke.

Sreda - Kosilo: goveja juha, meso iz juhe, pražen krompir, jabolčni hren, regrat z lečo v solati; **Večerja:** sirovi tortelini, mešana solata.

Četrtek - Kosilo: gobova juha iz vrečke, jetrne rezine s čebulo, pire krompir, zelena solata, drobno pecivo; **Večerja:** koruzni žganci z ocvirki, bela kava.

Petek - Kosilo: česnova juha, skušini fileti s slanino, regrat s krompirjem, ocvrte miške; **Večerja:** mlečni riž z vloženimi breskvami.

Sobota - Kosilo: juha iz gomolja zelene, piščanec s koruznimi kosmiči, dušen krompir, rdeča pesa v solati, sadna pita; **Večerja:** jajčno cvrtje z zelenjavo in zelišči (drobnjak, por, mlada čebula itd.), jogurt, čebulni kruh.

Piščanec s koruznimi kosmiči

Potrebujemo 4 do 6 kosov piščančjih prsi brez kosti, 2 dl koruznih kosmičev, 5 žlic naribanega parmezana, 1 strok česna, 1 žličko soli z zelišči (ali pa sami dodamo suha ali sveža zelišča po okusu), poper, 10 dag masla.

Maslo stopimo in vanj pomočimo oprane in osušene kose piščanca, nato pa jih povaljamo v koruznih kosmičih, ki smo jim primešali parmezan in začimbe. Meso zložimo v plitvo posodo, pokapljamo s preostalim surovim maslom in pečemo v pečici pri 180 stopinjah Celzija okoli pol ure, oziroma tako dolgo, da je meso pečeno.

Skušini fileti s slanino na žaru (ali v ponvi)

600 g skuš, 12 tankih rezin slanine, sol, sok polovice limone, česen, peteršilj, olje za pečenje.

Vsako skušo razrežemo na dva fileja, posolimo, pokapljamo z limonovim sokom in natremo s strtim česnom in peteršiljem. Tako pripravljene fileje zavijemo v dolge rezine slanine, jih z zobotrebci pritrdimo, povaljamo v olju in počasi pečemo na žaru ali v ponvi.
Za to pripravo morajo biti skuše sveže. Ponudimo jih s solato, z dušenimi bučkami in slično.

Laž ima kratke noge

91

V RAKOVIH KLEŠČAH

MARJETA SMOLNIKAR

Zdrav človek ima tisoč različnih želja, bolan eno samo: ozdraveti. Kdo je to misel prvi izrekel, ne vem, vsekakor drži.

Petek, 10. aprila

"Jutri me čaka četrti cikel kemoterapije. /.../ Laboratorijski izvidi so tudi danes razveseljujoči in ohrabrujoči. Kljub dosedanjim trem ciklom kemoterapije je moja kri odlična ali vsaj tako dobra, da mi začetka četrte terapije ni treba prekiniti oziroma odložiti za teden dni. Skratka, sem v odlični tako telesni kot tudi duševni kondiciji in zdravljenje se lahko nadaljuje."

Vam bom osvežila spomin. Navedeno sem zapisala v prejšnjem, devetdesetem nadaljevanju dnevnika V rakovih kleščah. Navdez ni z napisanim nič narobe, v bistvu pa vse. Drži, da sem imela za prejšnji torek napovedan začetek četrtega kroga kemoterapije. Tisto, kar se je izkazalo kot laž (ki ima, kot pravi slovenski rek, kratke noge), je trditev, da je laboratorijski izvid pokazal, da je moja kri odlična in da se zdravljenje lahko nadaljuje. Laboratorijski izvid je - nasprotno od napisanega in "post festum" - pokazal, da je število tako imenovanih neutrofilcev, ki so sestavni del levkocitov, v moji krvi tako nizko, da je potrebno kemoterapijo za teden dni preložiti. Za nameček (laži) je analiza krvi še pokazala, da je tudi raven hemoglobina nizka, kar je predvidoma posledica pomanjkanja železa. Tako prvo kot tudi drugo, se pravi, upad neutrofilcev in hemoglobina, je posledica kemoterapij. (Res pa je, da se kljub tem pomanjkljivostim v svoji krvi odlično počutim.)

Če si lahko, potem si predstavljajte, da sedite na pručki in si z "bornašino" vrtate luknjo v, recimo, desno koleno. Edino to se mi namreč zdi primerljivo s težo priznanja, da sem se svojim (cenjenim) bralcem in javnosti zlagala.

Zakaj potemtakem priznanje? Nenazadnje bi ostala moja neresnica neopažena. Odgovor je preprost. Če drži, da sem tudi v duši, ne le ňa jeziku, pobožna, potem laž, pa čeprav nenamerna in še manj načrtna, ne pride v poštev. Povedano drugače in nekoliko filozofiko, v aktualnem primeru razumem laž kot preizkusni kamen svojega poštenja. Poleg tega verjamem, da je tudi moje priznanje, tako kot vsaka stvar na tem svetu, za nekaj dobro. Za kaj, pa v tem trenutku še ne vem. Tisto, kar s tem v zvezi vem, je, da mi je odleglo. In še to želim s priznanjem krivde povedati, da mi na poti k zdravju ni vedno z ražami postlano. Je pa res, da mi slaba kri ne povzroča nobenih opaznih težav; še najmanj bolečin.

Čeprav svoje razkrite laži z ničimer ne opravičujem, se mi zdi v kontekstu svojega razmišljanja, svojih vrednot in svojega iskanja zdravja vendar potrebno povedati, zakaj sem meni nič tebi nič in s tolikšno lahkotnostjo resnico prikrojila svojim pričakovanjem. Gre za splet okoliščin; za prepletanje časa in želja. Dnevnik sem pisala v petek (za torkovo izdajo časopisa), na Golniku sem bila naročena pa v ponedeljek, ko je bila opravljena tudi krvna preiskava.

Tisto, kar je pri tej moji izkušnji vendar najpomembnejše, je vnovična potrditev in opozorilo, da je moje tuzemno življenje v rokah nekoga drugega. Neke višje sile, kakor koli jo že imenujemo.

(Se nadaljuje.)

HALO - HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objave sprejemamo po telefonu 04/201-42-00, faksu 04/201-42-13 ali osebno na Bleiweisovi cesti 4, v Kranju uz. po pošti - do ponedeljka in četrtka do 11.00 uri! Crna oglasna in pomoči v rubriki, izredno upošteva.

JANEZ ROZMAN S.P. - ROZMAN BUS, LANCOVO 91, 4240 RADOVLJICA, TEL.: 04/53 15 249. Izleti: **MADŽARSKE TOPLICE:** 16.4 - 19.4. 25. 4. - 28. 4., 29. 4. - 2. 5., 29. 6. - 4. 7.; **MEDŽIGORJE:** 8. 5. - 10. 5.; **TRST:** 22. 4.; **PELJEŠAC:** 10. 6. - 17. 6.; **GOLI OTOK:** 18. 5.

OBVESTILA O DOGODKIH OBJAVLJAMO V RUBRIKI GLASOV KAŽIPOT BREZPLAČNO SAMO ENKRAT.

PRIREDITVE

Za otroke v knjižnicah

Jesenice - Na otroškem oddelku jeseniške knjižnice bo jutri, v sredo, 15. aprila, ustvarjalna delavnica Oh, ta dež od 16. do 17.30, v četrtek, 16. aprila, bo ura pravljic ob 17. uri. Pravljico bodo za otroke, stare vsaj štiri leta, uprizorile članice iniciative za waldorfski vrtec na Gorenjskem.

Slovenski Javornik - Danes, v torek, 14. aprila, bo od 16. do 16.45 v knjižnici ustvarjalna delavnica za otroke.

Bled - V knjižnici se bo pravljica in delavnica za otroke z naslovom Pravljica o zajčku in luni začela v petek, 17. aprila, ob 17. uri. Primerna je za otroke, stare vsaj 4 leta.

Bohinjska Bistrica - Pravljična ura in delavnica za otroke Pravljica o zajčku in luni se bo v knjižnici začela jutri, v sredo, 15. aprila, ob 17. uri. Primerna je za otroke, ki so stari vsaj 4 leta.

Slovenski nacionalni simboli

Bled - Zmago Jelinčič Plemeniti bo svojo knjigo Slovenski nacionalni simboli v blejski knjižnici predstavil v petek, 17. aprila, ob 20. uri.

Večer z ženskami

Škofja Loka - V Kašči na Spodnjem trgu bo jutri, v sredo, 15. aprila, Večer z ženskami, ki sanje živijo in hkrati znajo zakuriti ogenj iz polen, ki jim priletijo pod noge. Med gosti Milene Miklavčič bodo: publicistka Alenka Puhar, alpinistka Milena Mrak, pesnica in slikarka Željka Avgustinčič ter novinarka Marjeta Smolnikar.

Tržnica rokodelske umetnosti

Kranj - Turistično društvo Kranj jutri, v sredo, 15. aprila, organizira tržnico rokodelske umetnosti rok'n'art, ki bo v avli Planeta Tuš od 16. do 20. ure. Vzporedno pa bo potekala tudi predstavitev mokrega ali suhega polstenja iz domače volne v obliki delavnice KUD Sredina, ki je primerna za otroke in odrasle in je brezplačna.

Triglavska tržnica

Bled - Triglavski narodni park v soboto, 18. aprila, med 10. in 12. uro vabi pred info središčem Triglavska roža na Bledu na aprilsko Triglavsko tržnico. Med 11. in 12. uro bo tudi tokrat v okviru programu Brihta organizirana delavnica, na kateri bodo otroci spoznavali mahove in praproti.

IZLETI

Na pohod na Sv. Primoža

Kranj - Društvo diabetikov Kranj vabi člane na pohod na Sv. Primoža v soboto, 18. aprila, ki ga pripravlja Društvo diabetikov Kamnik. Zbirno mesto bo ob 8. uri pred Diabetičnim centrom v Kranju. Z osebnimi avtomobili se boste odpeljali v Stahovico, kjer je ob 9. uri zbor na parkirišču podjetja Calcit. Prijave v Društvu diabetikov Kranj jutri, v sredo, 15. aprila, od 9. do 11. ure ali po telefonu 202-83-10. Informacije lahko tudi na 031/485 490 Ivan in na 041/571 512 Stane.

Na Mrzlico

Gozd Martuljek - Planinsko društvo Gozd Martuljk vabi na pohod na Mrzlico (1122 m), ki bo v nedeljo, 19. aprila. Odhod bo ob 6. uri izpred penziona Špik v Gozd Martuljku. Prijave do petka, 17. aprila, oz. do zasedbe avtobusa po tel.: Majda 051/336 635 in tel. društva 031/532 963.

Po Miklavževi poti in okolici Gorij

Gorje - Triglavski narodni park vabi na voden izlet TNP po Miklavževi poti in okolici Gorij, ki bo v soboto, 18. aprila. Spoznali boste zanimivosti gorjanskega okoliša. Zbor udeležencev je ob 7.45 pred gostilno Zadruga v Zgornjih Gorjah.

OBVESTILA

Krvodajalska akcija

Tržič - Rdeči križ obvešča, da bo v Gasilskem domu krvodajalska akcija potekala 16. in 17. aprila.

Občni zbor

Škofja Loka - Društvo podeželskih žena Blegoš obvešča, da bo redni letni občni zbor v petek, 17. aprila, ob 19. uri v menzi rudnika na Todražu.

Kako organizirati mednarodni prostovoljski delovni tabor

Bled - Triglavski narodni park vabi na seminar v organizaciji Zavoda Voluntariat z naslovom Kako organizirati mednarodni prostovoljski delovni tabor, na katerem bo predstavitev, kako in zakaj organizirati tabor, kakšne aktivnosti so primerne za prostovoljce, koristi taborov in njihov prispevek v lokalni skupnosti. Predstavitev bo v četrtek, 16. aprila, ob 17. uri v Info središču Triglavska roža, Ljubljanska cesta 27, Bled.

PREDAVANJA

Kako reči ne brez slabe vesti

Radovljica - Zakaj je sposobnosti reči "ne" zelo pomembna za vzgojo otrok, bo v Knjižnici A. T. Linharta danes, v torek, 14. aprila, ob 19.30 razložila Suzana Diez Rupnik iz mednarodne organizacije Familylab.

Osnovni parametri kompozicije fotografije

Kranj - Akademski slikar prof. Darko Slavec bo v organizaciji Fotografskega društva Janez Puhar Kranj in Gimnazije Kranj spet predaval v Kranju. Naslov tokratnega predavanja, ki bo v veliki konferenčni dvorani Gimnazije Kranj danes, v torek, 14. aprila, ob 19. uri, bo Osnovni parametri kompozicije fotografije. Vstop je prost.

Predavanja teologa Vladimira Odorčića

Kranj - Društvo prijateljev Svetega pisma vabi v Dom krajanov Primskovo na predavanja Vladimirja Odorčića, dipl. teologa, in sicer v petek, 17. aprila, ob 19.30 Želimo in zato lažemo, v soboto, 18. aprila, ob 19.30 Krademo in hočemo pozabiti in v nedeljo, 19. aprila, ob 19.30 Nameren začetek življenja in namerna prekinitev življenja. Vstopnine ni.

KONCERTI

Koncert rock skupin v Kranju

Kranj - Dijaški odbor Kluba študentov Kranj vabi na koncert, na katerem bodo nastopale tri kranjske neuveljavljene rock skupine ter Zablujena generacija. Koncert bo v soboto, 18. aprila, ob 20. uri na zaprtem prostoru med Storžičem in Globusom.

RAZSTAVE

Tako delajo babice in vnuki

Radovljica - Društvo upokojencev Radovljica vabi na ogled povelikonočne razstave Tako delajo babice in vnuki. Odprtje bo jutri, v sredo, 15. aprila, ob 18. uri v prostorih društva upokojencev Radovljica (gostilna Kozovc).

Razstava del Bineta Roglja

Kranj - V Galeriji Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj bodo v četrtek, 16. aprila, ob 19. uri odprli razstavo del akademskega slikarja in prejemnika nagrade Prešernovega sklada Bineta Roglja.

Večstanovanjska gradnja v Ljubljani

Kranj - V Galeriji Mestne občine Kranj bodo v četrtek, 16. aprila, ob 12. uri odprli spomeniškovarstveno razstavo Večstanovanjska gradnja v Ljubljani: vrednotenje, obnova, vzdrževanje.

Sivjevrške razglednice 2008

Radovljica - V Galeriji Šivčeva hiša bodo jutri, v sredo, 15. aprila, ob 19. uri odprli razstavo likovne delavnice Slovenija odprta za umetnost z naslovom Sivjevrške razglednice 2008.

Več na www.gorenjskiglas.si/Kažipot

Popravek

V javnem natečaju za uradniško delovno mesto referent za okolje in prostor, Občine Preddvor, Dvorski trg 10, 4205 Preddvor, ki je bil v Gorenjskem glasu objavljen 10. april 2009, je bil pomotoma naveden 10. april 2009 kot datum, do vključno katerega naj kandidati vložijo prijave v pisni obliki. Pravilni datum je 18. april 2009. Za napako se opravičujemo.

Občina Preddvor, Dvorski trg 10, Preddvor

KRANJ

Črna gora v Kranju

V Stražišču je bil pred nedavnim črnogorski večer. Po pozdravnem nagovoru Čeda Đukanovića, predsednika črnogorskega društva Morača iz Kranja, je sledil večer folklore, kulture in običajev. Na odru so poleg folklorne skupine Morača nastopili tudi gostje iz Budve, kulturno-umetniško društvo Kanjoš. Tokrat ni bilo prvič, da so na stražiškem odru nastopili folkloristi iz Črne gore; pred leti so svojo kulturo tam predstavljali plesalci folklorne skupine Njegoš iz Podgorice. Na večeru Črne gore bi morala nastopiti tudi domača folklorna skupina Sava Kranj, vendar se prireditve ni mogla udeležiti, zato jo je nadomestilo društvo Bošnjakov Plava in Gusinja. Predsednik savske skupine Zvonko Gantar je povedal: "S skupino iz Budve sem preživel ves dan, z njimi sem bil tudi na Bledu." Čeprav so organizatorji pričakovali okoli dvesto ljudi, je bila dvorana na pol prazna. "Žal je čas recesije. Morda obiskovalci niso prišli zaradi tega, ker niso dobili dopusta," je pojasnil predsednik Čedo Đukanović. Obiskovalce je čakalo tudi presenečenje - nastopil je sam organizator z recitalom in goslimi. Ob koncu večera je bilo še prijetno druženje. **K. D.**

Folkloristi skupine Kanjoš iz Budve so pozitivno presenetili občinstvo. / Foto: Matic Zorman

GG naročnine
04/201 42 41
e-pošta: narocnine@g-glas.si
www.gorenjskiglas.si

LOTO

Rezultati 29. kroga - 12. aprila 2009
5, 6, 13, 28, 34, 35, 36 in 17
Lotko: 0 9 3 9 3 7
Loto PLUS:
4, 8, 12, 14, 24, 27, 36 in 35
Predvideni sklad 30. kroga za Sedmico: 590.000 EUR
Predvideni sklad 30. kroga za Lotka: 470.000 EUR
Predvideni sklad 30. kroga za PLUS: 245.000 EUR

SVET NEPREMIČNINE REAL ESTATE
SVET RE d.o.o. Enota Kranj, Nazorjeva ulica 3, 4000 Kranj, tel.: 04/2811-000, fax: 04/2026-459
Email: kranj@svet.si, www.svet.si

KRANJ: prodamo 1 SS, 45,42 m2 (od tega 13,25 m2 kleti), v leta 2009 prenovljeni večstanovanjski hiši z lepim razgledom na Storžič in Kamniške Alpe. Stanovanju pripada tudi delež zemljišča z leseno garažo, ogrevanje na elektriko, v bližini vsa potrebna infrastruktura, mirna okolica, bližina športnega parka, prevzem takoj. CENA: 59.000 EUR.

www.svet.si

Mali oglasi
tel.: 201 42 47
fax: 201 42 13
e-mail: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek - v sredo do 13.30 in za objavo v torek do petka do 14.00!** Delovni čas: **od ponedeljka do četrtka neprekinjeno od 8. do 19. ure, petek od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

ODDAM

SOBE za samske. ☎ 041/322-653
6002240

HIŠE

ODDAM

PRVO NADSTROPJE zasebne hiše. ☎ 041/390-422
6002263

K3KERN d.o.o.
NEPREMIČNINE
Maistrov trg 12, 4000 Kranj
Tel. 04/202 13 53, 202 25 66
GSM 051/320 700, Email: info@k3-kern.si

VIKENDI, APARTMAJI

PRODAM

OB SLOVENSKI obali prodam opremljeno prikolico z baldahinom in ostalo pripadajočo opremo. ☎ 040/713-517
6002111

POSESTI

PRODAM

ZAZIDLJIVO parcelo, ravno, sončno, Bitnje. ☎ 041/640-949
6002124

ITD NEPREMIČNINE, d.o.o.
MAISTROV TRG 7, 4000 KRANJ
TEL.: 04/23-81-120, 04/23-66-670
041/755-296, 040/204-661, 041/900-009
e-pošta: itd.nepremicnine@siol.net
www.itd-plus.si

JUR TAN
NEPREMIČNINE
JUR-TAN, nepremičnine, d. o. o.
PE Cankarjeva ulica 03
(staro-mestno jedro),
4000 Kranj, tel.: 04/236-92-14,
mobi: 041/451-857
e-pošta: info@jur-tan.si
www.jur-tan.si

POSLOVNI PROSTORI

ODDAM

POSLOVNE prostore na območju bivše Intex, vel. od 200 do 1300 m2, cena 2,95 EUR/m2, ☎ 041/428-898 9002258

GND
GORENJSKA NEPREMIČNINSKA DRUŽBA
Stritarjeva ulica 7, 4000 Kranj
www.nepremicnine.gnd.si
e-naslov: info@gnd.si
tel: +386 4 281 39 04
fax: +386 4 281 39 07
gsm: +386 31 536 578

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

PEUGEOT, l. 02 dobro ohranjen, ☎ 04/58-74-048 9002058

RENAULT Clio 1.2, 16 V, l. 04, 53.000 km vsa oprema, klima, 5 vrat, ☎ 031/458-288, Jaka 9002239

RENAULT Twingo, l. 98, 130.000 km klima, 2. lastnik, temno modra kov. barva, 2.200 EUR, ☎ 040/684-092 9002219

SUZUKI Vitara 2.0 diesel, l. 04, 70.000 km 5 vrat, vsa oprema, kot nov, ☎ 041/227-338 9002257

VW GOLF TDI karavan, l. 97, 200.000 km reg. 4/10, klima, ABS, servo, cena: 3.000,00 EUR, ☎ 041/939-598 9002241

AG GANTAR
Bratov Praprotnik 10, 4202 Naklo
PE Kranjska cesta 22, 4202 Naklo
• izpušni sistemi in katalizatorji
• amortizerji in vzmeti, hitri servis
• avtooptika tir vse za podvozje (zavore, diski)
• pnevmatike in platišča
T: 04 25 76 052 www.aggantar.si

VW Sharan 1.9 TDi Trendline, 115.000 km za 7 oseb, kupljen v SLO, 1. lastnik, ☎ 041/616-095 9002119

KUPIM

OSEBNI avto s sedmimi sedeži, naj bo ohranjen, ☎ 041/608-765 9002052

DRUGA VOZILA

PRODAM

POČITNIŠKO PRIKOLICO Hobi 560 l. 91, reg., beldahin, komarniki, WC, roloji, ohranjena, ☎ 051/435-699 9002229

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

NOVE gume Bridgestone 185/65/14, letne, ugodno, ☎ 04/53-30-706, 031/415-482 9002250

TEHNIKA

PRODAM

BARVNI televizor Toshiba ali menjam za smrekove deske, ☎ 041/562-892 9002264

STROJI IN ORODJA

PRODAM

KROŽNO žago, rezalnik za tlakovce, granit, keramiko, 2.2 KW, 220 V, s pomikom mize, 600 EUR, ☎ 040/352-095 9002226

LESTEV, tridelna, aluminijasta, 9,70 m, nova in ruślno kladivo Bosch, električno, 17 kg, ugodno, ☎ 041/551-592 9002131

OBNOVLJEN mešalec za beton, ☎ 04/51-32-055 9002235

OPREMA

PRODAM

HAKERY - 4 št (barski stoli), italijanski, srebrne barve, novi, ugodno, ☎ 041/551-592 9002128

GRADBENI MATERIAL

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

DESKE, mizarske 25 mm, zračno suhe, cena 190 EUR/m3, ☎ 041/887-021 9002231

KURIVO

PRODAM

DRVA metrska ali razžagana, možna dostava, ☎ 041/718-019 9002036

DRVA, akcijske cene, bukev, gaber, hrast ali mešana, možna dostava, ☎ 040/338-719 9001995

DRVA bukova in hrastova, metrska ali razžagana, možna tudi dostava, ☎ 041/639-348 9002213

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

KOMPLET stanovanjsko opremo po simbolični ceni, ☎ 041/218-757 9002223

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

POMIVALNI stroj, mizo za računalnik, ☎ 04/23-11-833, 041/585-745 9002265

GLASBILA

KUPIM

RABLJEN pianino, ☎ 051/882-217, Dina 9001679

TURIZEM

ODDAMO apartmaje in sobe s souporabo kuhinje in kopalnice, primerne za družine z majhnimi otroki. Hiša je na plaži, ☎ 00385-98/92-30-982 9002028

STARINE

PRODAM

STARINSKE smučke z okovjem, radio, radio z zvočniki, plošče, ☎ 040/226-654 9002248

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKI avtosedež Romer lord 9-18 kg,zelo lepo ohranjen, cena 100 EUR, ☎ 041/847-944 9002247

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OKULISTIČNI pregledi za očala in kontaktne leče. Popust za upokojence in študente ob nakupu očal. Optika Aleksandra, Qlandia Kranj, ☎ 04/23-50-123 9002031

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

PARSON rusel terierja, resasti z rodovnikom, cepljen, ☎ 041/869-452, 040/452-869 9002228

LIGUSTER - kalina, lepe sadike za živo mejo, ugodno, ☎ 04/53-18-314, 040/295-312 9002158

PASJO uto, 85x145 cm, z dodatnimi stranskimi vratci, cena 199 EUR, ☎ 04/51-22-707 9002230

KMETIJSTVO

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

DVOOSNO traktorsko prikolico in gumi voz, ugodno, ☎ 031/278-763 9002236

IMT KOSILNICO, dvojni rez, šir. 135 cm za manjši traktor, ☎ 04/25-51-290 9002201

NAKLADALKO SIP Senator, 22 m3, na 9 nožev, ☎ 041/515-867 9002227

SEKULAR za žaganje drv, s kritom in mizo, ☎ 04/20-46-578, 031/812-210 9002178

PRIDELKI

PRODAM

KROMPIR, primeren za sajenje, sorte romano ulster, ☎ 041/607-050 9002221

KROMPIR za seme, rdeč, lanski uvoz, ☎ 04/25-22-637 9002190

PRODAM SENO, ☎ 01/36-11-596 9002233

SEMENSKI krompir desire 28/35, 120 kg, ugodno, Sp. Bitnje 17, ☎ 04/23-16-570 9002178

SENO balirano, 2 EUR/bala in jagnjeta za zakol, ☎ 040/539-023 9002259

VINO frankinja in žganje sadjevec, okolica Bleda, ☎ 031/485-483 9002220

KUPIM

SILAŽNE bale v okolici Kranja, ☎ 041/711-866 9002248

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

BIKCA simentalca, starega 5 mesecev, Žabnica, ☎ 031/375-166 9002259

BIKCE, 2 ČB in 1 LS, ☎ 04/25-61-600 9002244

BREJO kobilo, lipicanko in žrebico nonik, staro dve leti, ☎ 041/710-970 9002234

ČB BIKCA, starega 7 cni, ☎ 031/699-145 9002258

ČB BIKCA, starega en mesec in dva meseca in pol, ☎ 041/378-913 9002261

KOBILO, staro 7 let z žrebetom, starim 1 mes., z rodovnikom, pasme haflinger, ☎ 04/51-41-268 9002245

KUNCE za nadaljnjo rejo, ☎ 040/267-108 9002112

TELIČKO simentalko, staro 4 mesece, ☎ 04/57-25-263 9002253

TRI BIKCE, simentale, limuzin in ČB, ☎ 040/887-335 9002242

ZAJCA samca, starega 9 mes., belo rjav, ☎ 040/735-497 9002224

ZAJCA, starega 8 mesecev, ☎ 04/25-21-213 9002243

KUPIM

BIKCA simentalca ali mesne pasme, starega do 14 dni, ☎ 041/841-632 9002226

OSTALO

PRODAM

HLEVSKI gnoj, mešan, uležan, kvaliteten, možna dostava in presejano zemljo - prst, ☎ 040/845-860 9002262

MALO RABLJENE traktorske gume, dim. 14.9-28 AS farmer, ☎ 041/218-877 9002121

VEČJO količino uležanega, hlevskega gnoja in silažne bale, ☎ 04/25-22-569, 041/474-211 9002237

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

TELEFONSKI studio išče pridne za delo na telefonu, želeljene so izkušene telefonistke, Baldrijan, d.o.o., Ul. M. Vadnova 19, Kranj, ☎ 0590/41-575, >, 040/415-556 9002105

ZAPOSLIMO avtomehanika z izkušnjami, Avto Mony, d.o.o., Alpska cesta 43, Lesce 9002218

IŠČEM

IŠČEM honorarno delo, sem mlajša upokojenka, komunikativna, veseli me delo z ljudmi, ☎ 04/57-40-087 9002254

IŠČEM DELO kot inštruktor matematike za OS in SŠ, ☎ 031/391-393 9002222

IŠČEM DELO - pomoč starejšim, gosp. dela, varstvo otrok, okolica Kranja, ☎ 051/605-303 9002238

POSLOVNI STIKI

GOTOVINSKI KREDITI DO 10 LET ZA VSE ZAPOSLENE, TUDI ZA DOLOČEN ČAS, TER UPOKOJENCE, do 50 % obr., obveznosti niso ovira. Tudi krediti na osnovi vozila in leasingi. Možnost odplačila na položnice, pridemo tudi na dom. **NUMERO UNO, Kukovec Robert s.p., Mlinska 22, 2000 Maribor, 02/252-48-26, 041/750-560**

STORITVE

NUDIM

ADAPTACIJE, vsa gradbena dela, notranje omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni, SGP Beni d.o.o., Struževo 7, Kranj, ☎ 041/561-838 9001913

ADAPTACIJE, novogradnje od temelja do strehe. Notranje omete, fasade, kamnite škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, z našim ali vašim materialom, SGP Bytyqi d.n.o., Struževo 3a, Kranj, ☎ 041/222-741 9001984

ASFALTIRANJE, tlakovanje dvorišč, dovoz. poti, parkirišč, polag. robnikov, pralnih plošč, izd. betonskih in kamnitih škarp, Adrovic & Co, d.n.o., Jelovškova 10, Kamnik, ☎ 01/83-94-614, 041/680-751 9001382

ASFALTIRANJE, tlakovanje dvorišč, dovoz. poti, parkirišč, polag. robnikov, pralnih plošč, izd. betonskih in kamnitih škarp, Adrovic & Co, d.n.o., Jelovškova 10, Kamnik, ☎ 01/83-94-614, 041/680-751 9002057

ASTERIKS SENČILA Rozman Peter, s. p., Senično 7, Križe, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 9002032

BELJENJE in glajenje notranjih prostorov, premazi oken in vrat, odstranjevanje tapet, dekorativni ometi in opleski, antiglivični premazi Pavec Ivan s.p., Podbrezje 179, Naklo, ☎ 031/39-29-09 9001986

DELAMO vsa zidarska dela, notranje omete in fasade z našim ali vašim materialom, Arjaniti, d.o.o., Žabnica 47, Žabnica, ☎ 041/288-473, 041/878-386 9002034

GRADBENO PODJETJE KRANJ, d.o.o. Županova 6, Šenčur izvaja vsa gradbena dela, notranje omete, vse vrste fasad, adaptacije, novogradnje, tlakovanje dvorišč, kvalitetno, hitro in poceni, ☎ 051/354-039 9002186

IZVAJAMO VSA GRADBENA DELA od temeljev do strehe, kvalitetno, Loanina 2007, Gradbeništvo, d.o.o., Glavni trg 14, Kranj, ☎ 041/257-328, loanina@email.si 9002144

KITANJE, brušenje, beljenje in glajenje sten in stropov, M & V Vrtačnik in partner d.n.o., Šinkov Turn 23, Vodice, ☎ 031/206-724 9001988

OD TEMELJEV do strehe, notranje omete, vse vrste fasad, škarpe ter tlakovanje dvorišč, kvalitetno, hitro in poceni. Arbaj, d.o.o., Zg. Bela 24, Preddvor, ☎ 041/241-149 9001928

PLESKANJE napuščev in fasad, Pavec Ivan s.p., Podbrezje 179, Naklo, ☎ 031/39-29-09 9001640

TESNJENJE OKEN IN VRAT uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. BE & MA, d.c.o., Ekslerjeva 6, Kamnik, ☎ 01/83-15-057, 041/694-229 9002099

IZOBRAŽEVANJE

NUDIM

PLESNI TEČAJI za mladoporočence, maturante, starše maturantov in ostale, hitri ali običajni tečaji, Studio Tango, Britof 316, Kranj, ☎ 041/820-485 9001951

ZASEBNI STIKI

DEKLE, lahko si brez službe, stanovanja, imej pa iskrene namene po življenju v dvoje, ☎ 041/959-192 9002123

DELAVKE, študentke, podjetnice, upokojenke, kmetice, izobražene, gospodinje, želijo spoznati zveste partnerje, ☎ 031/836-378 9002122

KMEČKI FANT, 55 let, brez obveznosti išče žensko do 50 let za skupno življenje, ☎ 041/568-480 9002232

RAZNO

PRODAM

KVALITETNA omela za pometanje krušnih peči, negorljiva, ☎ 01/83-23-107, Žnidar 9002248

www.pogrebnik.com

Tolikokrat sem Te pospremila
na Tvoje dolge poti,
pa si se vedno vrnil k meni,
a s te zadnje poti pa vrnitve ni
in to tako zelo boli.

Slavka

ZAHVALA

V 67. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

EDI OSREDKAR

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Iskrena hvala vsem za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala župniku gospodu Zidarju za opravljen pogrebni obred in lepe poslovilne besede in praporščakom.
Še enkrat hvala vsem, ki ste ga spoštovali, ga imeli radi in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Slavka ter sinova Tomaž in Dejan z družinama
Kranj, 2. aprila 2009

SPOROČILO O SMRTI

Nič se ne boj! Verno prilivaj večni luči,
ki je v tvojem srcu;
v njenem mirnem, zvestem plamenu,
v tvoji ljubezni in tvojem zaupanju bodo živeli vsi,
ki so bili mladi, lepi in blagi!

(Ivan Cankar)

Sporočamo žalostno vest, da je mnogo prezgodaj po hudi bolezni umrla naša sodelavka

VANJA PRIMOŽIČ

(1963-2009)

Spominjali se je bomo po njeni prijaznosti, natančnem in vestnem delu ter razumevanju vsakega posameznika.

Iskreno sožalje izrekamo njeni družini.

Sodelavke in sodelavci Občinske uprave Mestne občine Kranj

Ko bolečina je prevelika,
se tudi solza posuši;
le srce nemo kliče -
zakaj tebe med nami več ni?

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 65. letu zapustil naš dragi mož, ati, stari ata, brat, stric in tast

FRANC KREK

iz Ojstrega Vrha

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem Domela, Alplesa in Odeje za nesebično pomoč, izrečena ustna in pisna sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Zahvala tudi njegovima osebnima zdravnikoma dr. Špeli Peternelj in dr. Branku Koširju, osebju OKC Ljubljana ter patronažni sestri Minki Šmid za vso skrb ob njegovi bolezni. Za lepo opravljen pogrebni obred se želimo zahvaliti kaplanu Miru Berglju in župniku Tonetu Bohincu iz Trnovega, "Megušarju" za ganljive besede slovesa, Francetu Tušku in pevcem MPZ Niko Železniki za zapete žalostinke, Tonetu Habjanu za zaigrano Tišino in pogrebnemu podjetju Akris.
Še enkrat hvala vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od njega.

Žalujoči: žena Milena, sinova Marjan, Andrej in hčerka Sonja z družino
Ojstri Vrh, Sveta Barbara, april 2009

ANKETA

Za oskrbovana stanovanja

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj - V nekaterih krajih po Gorenjskem gradijo ali pa so v načrtu oskrbovana stanovanja za najem ali nakup. Namenjena bodo starejšim od 65 let, ki jim zdravstveno stanje dopušča samostojno bivanje. Kaj menite o tej možnosti? / Foto: Tina Dokl

Karol Kisovec:

"Zdi se mi v redu. Še vedno si na svojem, v bližini pa imaš zdravstveno oskrbo. Če bom imel denar in če bo zdravje v redu, bom morda tudi sam razmislil o tem."

Stane Vidmar:

"To se mi zdi v redu. Če zboliš, je v redu, da je v bližini zdravstveno osebje. Če na jesen življenja ostaneš sam, je tudi dobro, da imaš okrog sebe družbo."

Kati Levar:

"Sem za. Problem pa je v tem, da so ta stanovanja predraga in niso dostopna širšemu krogu ljudi."

Boris Pečnik:

"Ni dovolj samo stanovanjska rešitev, v bližini morajo biti tudi socialno skrbstvo, družina ali prijatelji, ki ti lahko pomagajo, ko pomoč potrebuješ."

Roman Koci:

"Ideja se mi zdi v redu, čas pa bo pokazal, kako bodo oskrbovana stanovanja dejansko zaživela."

V Medvodah prvi mlekomat

Pristno sveže kravje mleko s kmetije Mis iz Zavrha pod Šmarno goro odslej lahko kupite na mlekomatu. Kot prvega v Sloveniji so ga postavili v središču Medvod.

MAJA BEKTONCELJ

Medvode - Mlekomat je avtomat za prodajo svežega mleka. Prvega v Sloveniji so v soboto odprli pred blagovnim centrom v Medvodah. V njem je mleko s kmetije Mis iz Zavrha pod Šmarno goro, kjer na dan namolzejo okrog 2500 litrov mleka.

"Ste pri mlekomatu, kjer si lahko naročite pristno, sveže mleko s kmetij. Domače mleko s travnikov je prvovrstnega okusa, primerno tako za pitje kot za pripravo mlečnih izdelkov." Tako vas nagovori mlekomat, ko vanj vstavite denar za nakup mleka. En liter stane en evro, naročite pa lahko tudi manjšo količino, odvisno od vsote, ki ste jo vplačali. Mleko lahko natočite v s seboj prinešeno posodo prostornine do treh litrov, plastenko pa lahko kupite tudi pri mlekomatu. "Ideja za postavitev mlekomata je zorela kar nekaj časa, dobil pa sem jo v Italiji. Mlekomat sem pripeljal v Slovenijo, da bomo lahko mleko s kmetij ponudili direktno potrošniku, kar menim, da je zelo pomembno. Sveže mleko z naše kmetije bo uporabnikom na voljo 24 ur," je povedal **Tomaž Mis** in dodal, da bodo mleko v mlekomatu menjali vsak dan, njegova kakovost pa bo seveda tudi nadzorovana.

V mlekomatu je cisterna za 250 litrov mleka. In koliko pričakujejo, da ga bodo dnevno prodali? "Spremljal sem prodajo na mlekomatih v Italiji in ugotovil, da se na mlekomat dnevno proda okrog dvesto litrov mleka, seveda odvisno od lokacije. V tem primeru bi se nam investicija poplačala v slabih sedmih mesecih," je pojasnil Mis. Odprtja prvega tovrstnega mlekomata v Sloveniji so se udeležili tudi Simona Prevc s kmetijskega ministrstva, Janez Slevec, predsednik Govedorejskega poslovnega združenja, in Stanislav Žagar, župan Medvod, ki je skupaj s Cirilo Mis prerezal trak in uradno odprl mlekomat v Medvodah.

Župan Medvod Stanislav Žagar ter Cirila in Tomaž Mis so nazdravili s svežim mlekom iz mlekomata.

"Tovrstni avtomati so za slovensko kmetijstvo velika pridobitev, pa ne samo za kmetijstvo, temveč tudi za potrošnika. Menim, da se premalo zavedamo, kaj pomeni hrana, ki jo lahko potrošnik kupi in pridobi direktno s kmetij v primerjavi z industrijsko predelano hrano," je ob odprtju mlekomata povedal Janez Slevec, predsednik Govedorejskega poslovnega združenja.

KRANJ

Višja trošarina in dražje cigarete

V skladu z vladno uredbo se bo 1. maja trošarina za cigarete iz najbolje prodajanega cenovnega razreda zvišala s sedanjih 64 na 69 evrov za tisoč cigaret, skupna davčna obveznost pa s sedanjih 1,65 na 1,77 evra za zavojček. Zvišanje trošarine bo vplivalo tudi na maloprodajno ceno. Iz Tobačne Ljubljana so sporočili, da se bo maloprodajna cena najbolje prodajanega cenovnega razreda cigaret v Sloveniji (to so cigarete znamke Boss in West) zvišala za 15 centov, z 2,20 na 2,35 evra za zavojček. Druge cigarete se bodo podražile za 10 do 25 centov. **C. Z.**

KRANJ

Izbirajo naj izložbo in pročelje

Turistično društvo Kranj bo tudi letos izbralo najlepše izložbe in pročelja v starem mestnem jedru Kranja, kar naj bi bila spodbuda za tamkajšnje trgovce, prebivalce in lastnike. Posebna komisija bo od aprila do vključno septembra, ko bodo na prireditvi razglasili rezultate, ocenjevala urejenost, obliko, umetniški vtis, občutek za estetiko in izvirnost izložb in pročelij. **S. K.**

KRANJ

Razstava pirhov na Glasu je uspela!

Veseli nas, da ste se v tako velikem številu odzvali na naše vabilo in pri nas razstavljali svoje izdelke. Sodelovali so: **Metod Pavlin** iz Naklega, **Stana Jereb** iz Žirov, **Marijana Dokl** iz Kranja, **Marija-Majda Debeljak** in **Helena Dulc** iz Škofje Loke, **Slavka Langus, Zofi Rakinič** in **Margareta Jeram** iz Radovljice, **Marja Čampa** in **Tone Pfajfar** iz Lesc, **Miha Sušnik** iz Besnice, **Jože Štefe** s Srednje Bele in člani združenja **Šent.** Ker je bila razstava res paša za oči, jo bomo pripravili tudi prihodnje leto. **D. K.**

Novorojenčki

Minuli teden je na Gorenjskem na svet prijokalo 50 novorojenčkov, od tega v Kranju 39, na Jesenicah pa 11. V Kranju se je rodilo 19 dečkov in 20 deklic, med njimi tudi bratec in sestrica. Najlažja je bila dvojčica, ki je tehtala 1840 gramov, najtežjemu dečku je tehtnica pokazala 4480 gramov. Na Jesenicah se je rodilo 7 dečkov in 4 deklice. Najlažji je bil deček, ki je tehtal 3260 gramov, najtežja pa deklica, ki se ji je kazalec na tehtnici ustavil pri 4350 gramih.

vremenska napoved

Napoved za Gorenjsko

Danes in jutri bo sončno in toplo, popoldne bo kakšna ploha. V četrtek se bo od zahoda pooblačilo. Popoldne bo možen rahel dež.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

TOREK	SREDA	ČETRTEK
3/20°C	4/21°C	3/21°C